

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH W GMINIE OSTRÓDA
NA LATA 2018-2024**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
CZĘŚĆ I DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE OSTRÓDA	6
1.1. Ogólna charakterystyka gminy	6
1.2. Ludność i procesy demograficzne	8
1.3. Lokalny rynek pracy	18
1.3.1. Bezrobocie	18
1.3.2. Przedsiębiorczość i zatrudnienie	25
1.3.3. Oferty pracy i samozatrudnienie	31
1.4. Warunki życia	32
1.4.1. Organizacja samorządu i budżet gminy	32
1.4.2. Układ przestrzenny i komunikacyjny	35
1.4.3. Infrastruktura komunalna i mieszkaniowa	36
1.4.4. Ogólnodostępna infrastruktura społeczna	38
1.4.5. Potencjał historyczny, kulturowy i przyrodniczy	39
1.5. Dostępność usług społecznych	41
1.5.1. Oświata i wychowanie	41
1.5.2. Kultura, sport i rekreacja	44
1.5.3. Opieka zdrowotna	46
1.5.4. Profilaktyka i leczenie uzależnień	48
1.5.5. Niepełnosprawność	51
1.5.6. Bezpieczeństwo publiczne	52
1.6. Pomoc społeczna	54
1.6.1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	54
1.6.2. Powody przyznawania pomocy społecznej	57
1.6.3. Odbiorcy pomocy społecznej	58
1.6.4. Wydatki na pomoc społeczną	59
1.6.5. Domy pomocy społecznej	62
1.6.6. Ośrodki wsparcia	63
1.6.7. Asystent rodziny	64
1.6.8. Świadczenie wychowawcze	64
1.6.9. Świadczenia rodzinne	64
1.6.10. Opłacanie składek na ubezpieczenia zdrowotne	66
1.6.11. Zasiłki celowe, okresowe, pomoc w naturze	67
1.6.12. Dodatki mieszkaniowe	68
1.6.13. Zasiłki stałe	68
1.6.14. Usługi opiekuńcze	69
1.6.15. Dożywianie dzieci	70
1.6.16. Centrum Integracji Społecznej	71

1.6.17. Piecza zastępcza	71
1.6.18. Stypendia i pomoc materialna	71
1.6.19. Projekty na pomoc społeczną	72
1.7. Aktywność społeczna i obywatelska w Gminie Ostróda	73
1.7.1. Organizacje pozarządowe i podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego	73
1.7.2. Aktywność lokalnych społeczności	76
1.7.3. Miejscowości tematyczne	79
1.7.4. Ekonomia społeczna	79
1.7.5. Współpraca samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi	80
1.7.6. System wsparcia sektora pozarządowego w gminie	82
CZĘŚĆ II ANALIZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE OSTRÓDA	84
2.1. Analiza wyników diagnozy	84
2.2. Analiza trendów	89
2.3. Wyzwania lokalnej polityki społecznej w opinii mieszkańców i pracowników pomocy społecznej	92
2.4. Obszary problemowe	97
CZĘŚĆ III PROGRAMOWANIE STRATEGII	100
3.1. Zasady horyzontalne strategii	100
3.2. Wizja i misja	102
3.3. Priorytety, cele i kierunki działań	102
3.4. System wdrażania strategii	110
3.4.1. Założenia organizacyjne, w tym analiza interesariuszy i ich roli w realizacji strategii	110
3.4.2. Zasady współpracy i partnerstwa	112
3.4.3 Ramy finansowe i źródła finansowania strategii	115
3.5. Monitoring i aktualizacja	117
3.6. Ewaluacja	118

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ostróda ma charakter kilkuletni. Została opracowana na lata 2018-2024. W pracach nad jej tworzeniem uczestniczyli reprezentanci zarówno sektora publicznego, prywatnego i społecznego.

Proces przygotowania strategii:

→ 2016

Opracowanie dokumentu wstępnego „*Analiza sytuacji wewnątrzregionalnej Gminy Ostróda*”.

Przedmiotem analizy było zidentyfikowanie następujących obszarów:

- problemy i potrzeby społeczne, ekonomiczne i infrastrukturalne na tle województwa warmińsko-mazurskiego
- poziom dostępności usług społecznych poziom dostępności infrastruktury usług społecznych z odniesieniem do potrzeby dofinansowania infrastruktury
- analiza trendów demograficznych
- potrzeby i specyfika grup docelowych, w tym dostosowanie usług do poszczególnych grup docelowych, bariery w dostępności do usług

Analiza stanowi swoisty wstęp do strategii. Wnioski pozwoliły na wstępne rozeznanie i na opracowanie założeń badawczych strategii. Wskazały na główne kierunki i obszary problematyczne.

→ 2016 – 2017

Prace nad strategią rozpoczęto od weryfikacji wniosków i rekomendacji wynikających z „*Analiza sytuacji wewnątrzregionalnej Gminy Ostróda*”. Opracowano ogólny kształt strategii, zdefiniowano obszary pogłębionych badań. W pracach nad Strategią brali udział:

- Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostródzie – na każdym etapie (2016-2017)
- personel GOPS podczas warsztatów i gromadzenia danych zastanych (2016-2017)
- przedstawiciele Urzędu Gminy Ostróda: Referat Inwestycji i rozwoju lokalnego, Referat oświaty, Pełnomocnik ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, Gminne Centrum Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Referat organizacyjny i spraw obywatelskich – podczas warsztatów roboczych (2017)
- przedstawiciele lokalnych społeczności, w tym z miejscowości: Durąg, Brzydowo, Pietrzwałd, Kątno, Idzbark – podczas spotkań na miejscu – metoda wywiadu (2016)

Dane do strategii uzyskano w wyniku analizy danych zastanych, w tym dane pochodzące z następujących źródeł:

- dane własne GOPS w Ostródzie
- Urząd Gminy Ostróda, w szczególności sprawozdania finansowe Gminy Ostróda
- Pełnomocnik ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień
- Gminne Centrum Rozwiązywania Problemów Uzależnień
- Główny Urząd Statystyczny (Bank Danych Lokalnych)
- Powiatowy Urząd Pracy w Ostródzie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- NZOZ Puls w Kajkowie
- NZOZ Medical Center w Ostródzie
- Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych
- Inkubator Przedsiębiorczości społecznej
- Krajowy Rejestr Sądowy
- baza REGON
- baza CEiDG
- inne

Okres badawczy:

Badania obejmują szczegółowo lata 2011-2016 oraz dla porównania rok 2005. Porównanie danego zjawiska na przestrzeni 10 lat pozwoliło na obserwację skali zmian. Dzięki temu było możliwe poznanie trendów i analiza dynamiki oraz skali zmian. W przypadkach, gdy było to możliwe dla pełniejszego obrazu sytuacji, diagnoza odnosi się do lat wcześniejszych (2002) lub wskazuje dane aktualne, tj. 2017 r.

Struktura strategii:

Strategia składa się z trzech części: diagnostycznej, analitycznej i wdrożeniowej.

Część I przedstawia szczegółową sytuację społeczno-gospodarczą Gminy Ostróda. Badana jest infrastruktura, jej dostępność, skala bezrobocia, dostęp do usług społecznych i inne czynniki wpływające na sytuację społeczną w gminie. Szczegółowo zdiagnozowano obszar pomocy społecznej.

Część II to podsumowanie części diagnostycznej, wnioski z diagnozy, wskazanie trendów i obszarów problemowych.

Część III zawiera konkretne wskazania nt. celów i kierunków działania, misję i wizję. Wskazuje także odbiorców i interesariuszy oraz ich rolę w realizacji strategii. Na zakończenie opisano potencjalne źródła finansowania działań, sposób monitorowania i ewaluacji strategii.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez Gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Podstawa prawna:

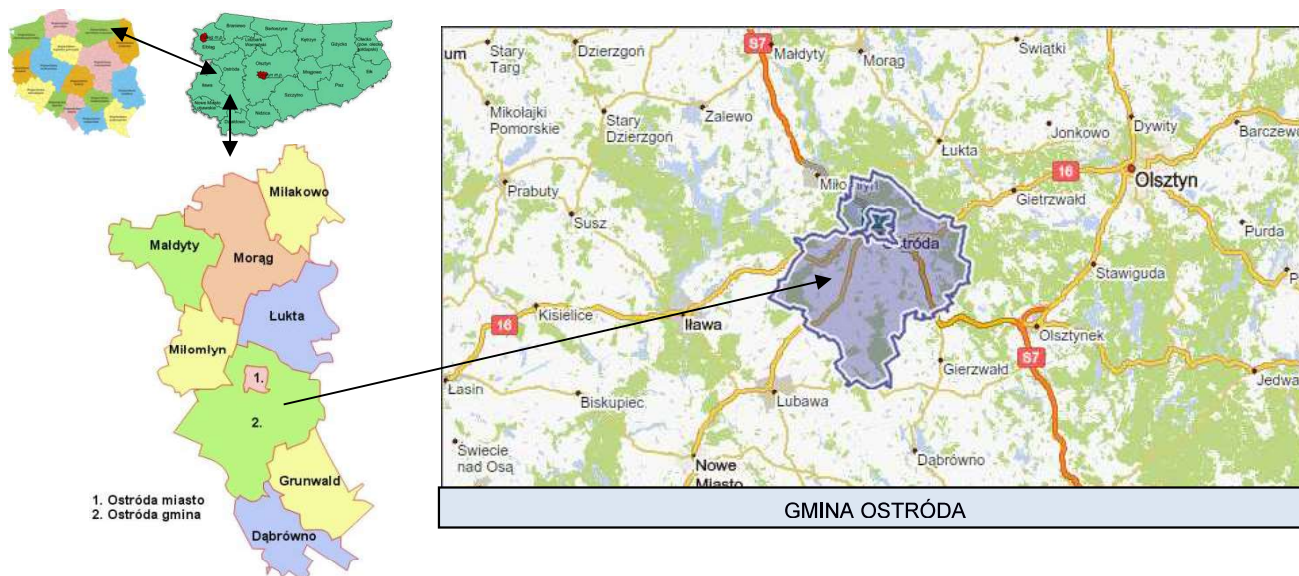
W toku przygotowania i realizacji strategii miały / będą miały wpływ następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2017, poz. 1769 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2017 r. poz. 697 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz.U. 2017 r. poz. 1065 z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. 2016 r., poz. 2046, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz.U. 2016, poz. 1828 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich t.j. Dz.U. 2016 r. poz. 1654 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz.U. 2006, nr 94 poz. 651 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U. 2017 r. poz. 2077)
- Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (t.j. Dz.U. 2017 r. poz. 1460 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. 2017, poz. 1376 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz.U. 2017 poz. 1579 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 7 września.1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 2198, z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. 2016. poz. 1817 z późn. zm.).zm.)

CZĘŚĆ I: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE OSTRÓDA

1.1. Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Ostróda leży w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie ostródzkim, na Pojezierzu Iławsko-Ostródzkim. Jest jedną z największych gmin województwa warmińsko-mazurskiego i zajmuje teren o powierzchni **400,9 km²**. Zamieszkuje ją **16 031 mieszkańców** (XII 2017). Gęstość zaludnienia to 40 osób/km². Na terenie gminy znajduje się **80 miejscowości** połączonych w **39 sołectw**. Gmina położona jest wokół miasta Ostróda (liczba mieszkańców to ok. 33 000 osób), w której znajduje się Urząd Gminy: 14-100 Ostróda, ul. Jana III Sobieskiego 1.

Na terenie Gminy krzyżują się najważniejsze drogi kołowe w Polsce północno-wschodniej. Są to:

DROGA KRAJOWA nr 16

Dolna Grupa – Grudziądz – Iława – **Ostróda** – Olsztyn – Mrągowo – Mikołajki – Ełk – Augustów
–Ogrodniki (Granica Państwa)

DROGA KRAJOWA nr 15

Trzebnica – Jarocin – Gniezno – Inowrocław – Toruń – Brodnica – Lubawa – **Ostróda**

DROGA KRAJOWA nr 7 (S7)

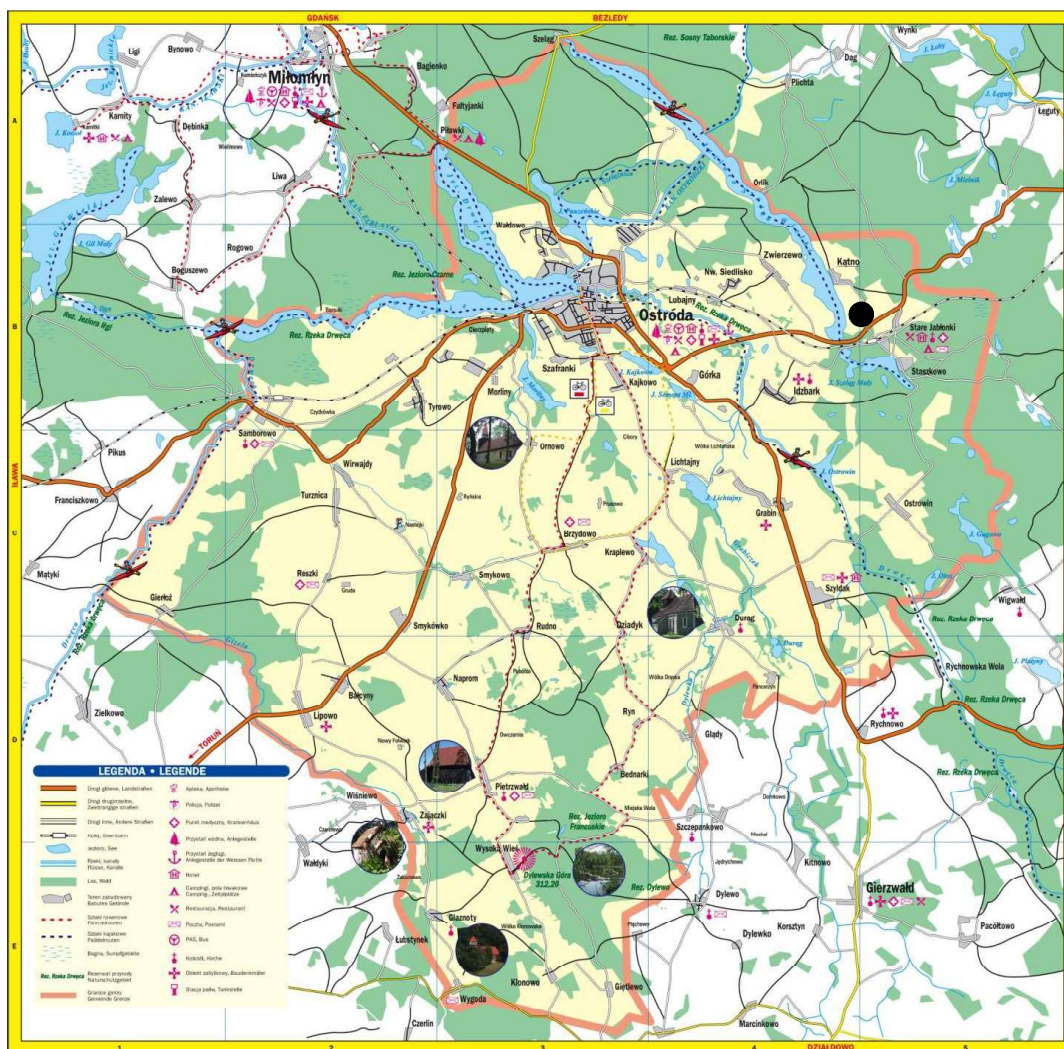
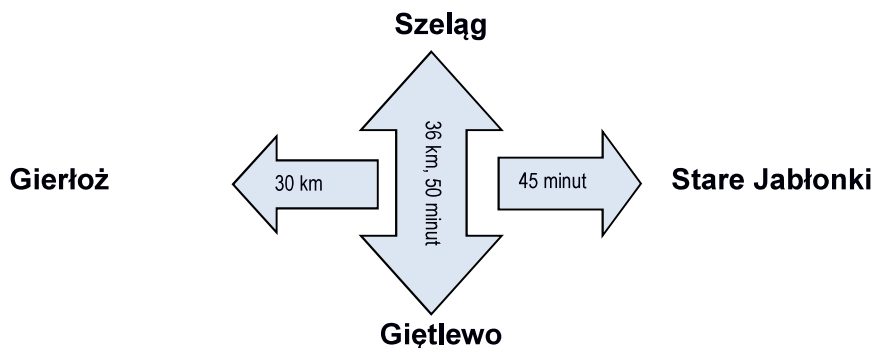
Żukowo – Gdańsk – Elbląg – **Ostróda** – Nidzica – Mława – Płońsk – Warszawa – Radom – Kielce – Kraków – Rabka Zdrój – Chyżne (Granica Państwa)

CZAS PRZEJAZDU Z OSTRÓDY DO WIĘKSZYCH MIAST:

- do Olsztyna – 50 minut (42 km)
- do Gdańska – 1 godzina 40 minut (133 km)
- do Warszawy – 3 godziny (216 km)
- do Torunia – 2 godziny 40 minut (142 km)
- do Poznania – 5 godzin (300 km)

Międzynarodowe drogowe przejście graniczne z Obwodem Kaliningradzkim Bezledy-Bagrationsk oddalone jest o 100 km, a Gronowo-Mamonowo o 120 km. Przejścia kolejowe Skandawa-Seleznodaroznyj i Braniewo oraz porty w Gdańsku i Gdyni oddalone są o około 130 km. Najbliższe lotniska międzynarodowe to Gdańsk, Kaliningrad, Warszawa oraz oddalone o 80 km Szymany k. Szczytna w woj. warmińsko-mazurskim.

CZAS PRZEJAZDU POMIĘDZY SKRAJNYMI MIEJSCOWOŚCIAMI GMINY OSTRÓDA

Całe województwo warmińsko-mazurskie zaliczone jest do obszaru „Zielonych Płuc Polski”. Południowa część terenu gminy położona jest w Parku Krajobrazowym Wzgórz Dylewskich i Obszarze Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich. Północna część gminy położona jest w Obszarze Chronionego Lasów Taborskich. Dolina rzeki Drwęcy zaliczona jest do Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Drwęcy, a także do obszaru chronionego „Natura 2000”. Powierzchnia lasów i powierzchnia wód decydują o tym, że ochrona środowiska stanowi istotną problematykę w gminie. Walory

krajobrazowe, atrakcyjność przyrodnicza, urządzone szlaki turystyczne, stwarzają warunki dla rozwoju turystyki kwalifikowanej.

Gmina posiada charakter głównie rolniczy. Użytki rolne stanowią 55% jej powierzchni, lasy zajmują 31% powierzchni gminy, a udział powierzchni wód, głównie jezior, wynosi 5% powierzchni gminy. Potencjał przemysłowy i główne miejsca pracy stanowi kilkanaście zakładów głównie przetwórstwa mięsnego, a także firmy zlokalizowane w Ostródzie (produkcja łodzi, laminaty, handel i usługi). Znaczny udział w potencjale gospodarczym gminy mają również fermy hodowli drobiu. Walory przyrodnicze w postaci dużych powierzchni leśnych i wód sprzyjają rozwojowi turystyki.

1.2. Ludność i procesy demograficzne

Gmina Ostróda na koniec 2017 r. liczyła **16 031 mieszkańców**, z czego 49% stanowiły kobiety. To największa pod względem liczby ludności gmina wiejska na terenie powiatu ostródzkiego.

ŚREDNIO NA 100 MĘŻCZYZN W GMINIE OSTRÓDA PRZYPADA 98 Kobiet.

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI, WOJEWÓDZTW (NTS 2), POWIATÓW (LAU 1) I GMIN (LAU 2) W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM W XII 2017 R.

ŹRÓDŁO: MRPIPS XII 2017,

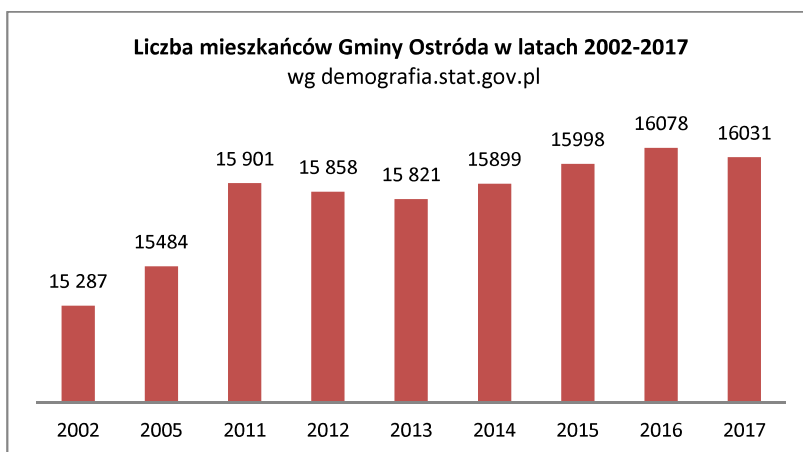
<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-stan-i-struktura-oraz-ruch-naturalny-w-przekroju-terytorialnym-w-2017-r-stan-w-dniu-31-xii-6,23.html/>

Wyszczególnienie Specification	Identyfikator terytorialny Code	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Miasta <i>Urban areas</i>			Wieś <i>Rural areas</i>		
					razem total	mężczyźni ni males	kobiety females	razem total	mężczyźni ni males	kobiety females
WOJ. WARMIŃSKO- _MAZURSKIE		1433945	701585	732360	846422	403605	442817	587523	297980	289543
Powiat ostródzki	2815	105318	51875	53443	52295	24903	27392	53023	26972	26051
m. Ostróda	2815011	33243	15673	17570	33243	15673	17570	-	-	-
gm. w. Dąbrówno	2815022	4362	2289	2073	-	-	-	4362	2289	2073
gm. w. Grunwald	2815032	5705	2901	2804	-	-	-	5705	2901	2804
gm. w. Łukta	2815042	4521	2282	2239	-	-	-	4521	2282	2239
gm. w. Małdyty	2815052	6304	3148	3156	-	-	-	6304	3148	3156
gm. m-w. Miłakowo	2815063	5564	2788	2776	2609	1266	1343	2955	1522	1433
gm. m-w. Miłomłyn	2815073	4998	2529	2469	2449	1219	1230	2549	1310	1239
gm. m-w. Morağ	2815083	24590	12171	12419	13994	6745	7249	10596	5426	5170
gm. w. Ostróda	2815092	16031	8094	7937	-	-	-	16031	8094	7937

LUDNOŚĆ, GMINA OSTRÓDA 2002-2017, ogółem

ŹRÓDŁO: DEMOGRAFIA.STAT.GOV.PL/

ROK	STAN LUDNOŚCI (w tym kobiety)
2017	16 031 (7937 K)
2016	16 078 (7949 K)
2015	15 998 (7888 K)
2014	15 899 (7833 K)
2013	15 821 (7821 K)
2012	15 858 (7837 K)
2011	15 901 (7847 K)
...	...
2005	15484 (7670 K)
...	...
2002	15 287 (7574 K)

W latach 2002-2017 liczba mieszkańców gminy wzrosła o 744 osoby. Największe miejscowości w gminie to **Samborowo** (1429 os.), **Kajkowo** (1127 os.), **Tyrowo** (908 os.), **Szyldak** (783 os.), **Stare Jabłonki** (655 os.). Najmniejsze liczące mniej niż 10 mieszkańców to: Przyładek, Czyżówka, Wólka Klonowska, Jabłonka, Młyn Idzbarski oraz Nowy Folwark. Miejscowości niezamieszkałe to Ciemniak, Gąski, Lesiak Lipowski oraz Podlesie.

LUDNOŚĆ, GMINA OSTRÓDA, miejscowości wg liczby mieszkańców, stan na dn. 30.06.2016

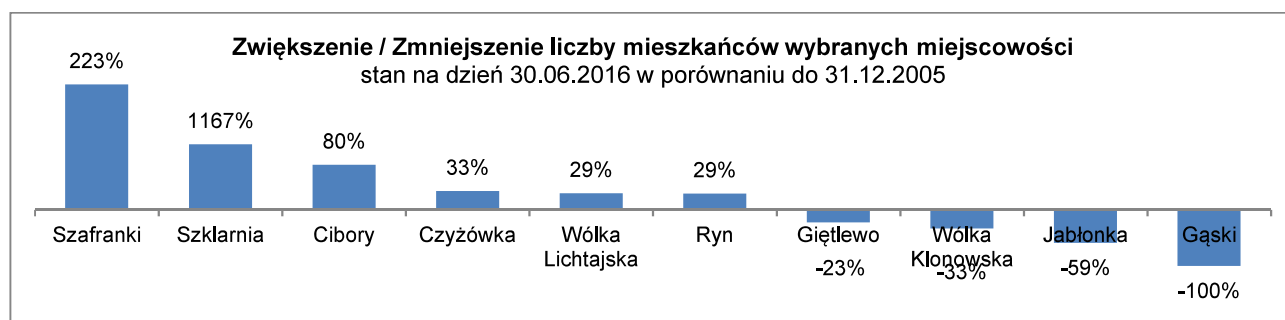
/ŹRÓDŁO: UG OSTRÓDA/

MIEJSCOWOŚĆ	SOŁECTWO	Liczba mieszkańców na dn. 30.06.2016
RAZEM		16 014
Samborowo (miejscowość sołecka)	SAMBOROWO	1429
Kajkowo (miejscowość sołecka)	KAJKOWO	1127
Tyrowo (miejscowość sołecka)	TYROWO	908
Szyldak (miejscowość sołecka)	SZYLDAK	783
Stare Jabłonki (miejscowość sołecka)	STARE JABŁONKI	655
Lubajny (miejscowość sołecka)	LUBAJNY	596
Wałdowo (miejscowość sołecka)	WAŁDOWO	535
Idzbark (miejscowość sołecka)	IDZBARK	528
Brzydowo (miejscowość sołecka)	BRZYDOWO	486
Pietrzwałd (miejscowość sołecka)	PIETRZWAŁD	472
Smykówko (miejscowość sołecka)	SMYKÓWKO	449
Międzylesie (miejscowość sołecka)	MIĘDZYLESIE	442
Zwierzewo (miejscowość sołecka)	ZWIERZEWO	441
Lipowo (miejscowość sołecka)	LIPOWO	383
Durąg (miejscowość sołecka)	DURĄG	363
Szafranki	KAJKOWO	349
Turznica (miejscowość sołecka)	TURZNICA	346
Ostrowin (miejscowość sołecka)	OSTROWIN	323
Nowe Siedlisko	LUBAJNY	302
Ornowo (miejscowość sołecka)	ORNOWO	301
Kraplewo (miejscowość sołecka)	KRAPLEWO	289
Bałcyny (miejscowość sołecka)	BAŁCYNY	259
Lichtajny (miejscowość sołecka)	LICHTAJNY	248
Grabinek	GRABIN	246
Smykowo (miejscowość sołecka)	SMYKOWO	238
Morliny (miejscowość sołecka)	MORLINY	232
Reszki (miejscowość sołecka)	RESZKI	207
Zajączki (miejscowość sołecka)	ZAJĄCZKI	186
Grabin (miejscowość sołecka)	GRABIN	180
Górka (miejscowość sołecka)	GÓRKA	172
Wirwajdy (miejscowość sołecka)	WIRWAJDY	172
Klonowo (miejscowość sołecka)	KLONOWO	169
Warlity Wielkie	MIĘDZYLESIE	160
Kątno (miejscowość sołecka)	KĄTNO	152
Ryn (miejscowość sołecka)	RYN	144
Nastajki (miejscowość sołecka)	NASTAJKI	140
Naprom (miejscowość sołecka)	NAPROM	134
Głaznoty (miejscowość sołecka)	GLAZNOTY	117
Wysoka Wieś (miejscowość sołecka)	WYSOKA WIEŚ	102
Wygoda (miejscowość sołecka)	WYGODA	94
Ryńskie	BRZYDOWO	83
Gierłoż (miejscowość sołecka)	GIERŁOŻ	82
Rudno (miejscowość sołecka)	RUDNO	82
Pancerzyn	DURĄG	76
Jankowiec	RUDNO	63

MIEJSCOWOŚĆ	SOŁECTWO	Liczba mieszkańców na dn. 30.06.2016
Ruś Mała	MIĘDZYLESIE	59
Zabłocie	SAMBOROWO	57
Wyżnice	SZYLDAK	52
Bednarki	RYN	51
Worniny	GÓRKA	46
Wólka Lichtajska	GÓRKA	44
Samborówko	SAMBOROWO	43
Miejska Wola	RYN	42
Giętłewo (miejscowość sołecka)	GIĘTLEWO	41
Zawady Małe	STARE JABŁONKI	38
Janowo	GIĘTLEWO	31
Lipowiec	GÓRKA	23
Marynowo	LIPOWO	23
Żurejny	STARE JABŁONKI	21
Czerwona Karczma	WAŁDOWO	20
Cibory	KAJKOWO	18
Prusowo	KRAPLEWO	18
Gruda	RESZKI	17
Buńki	STARE JABŁONKI	15
Dziadyk	KRAPLEWO	14
Lesiak Ostródzki	KAJKOWO	14
Szklarnia	KĄTNO	13
Pobórze	RUDNO	12
Czarny Róg	WAŁDOWO	10
Nowa Gierłoż	GIERŁOŻ	10
Nowy Folwark	ZAJĄCZKI	9
Młyn Idzbarski	IDZBARK	7
Jabłonka	STARE JABŁONKI	7
Wólka Klonowska	WYGODA	6
Czyżówka	SAMBOROWO	4
Przyłądek	KAJKOWO	4
Ciemniak	RESZKI	0
Gąski	STARE JABŁONKI	0
Lesiak Lipowski	LIPOWO	0
Podlesie	GIERŁOŻ	0

W latach 2005-2016, pod względem liczby mieszkańców, największy przyrost zanotowano w miejscowości **Szafranki**, tj. o 241 osób (wzrost o 223% w porównaniu z rokiem 2005), następnie w miejscowości **Kajkowo** – 92 osoby (9%), **Wałdowo** – 88 osób (20%), **Międzyzlesie** – 62 osoby (16%), **Zwierzewo** (40 osób – 10%). Wszystkie te miejscowości znajdują się z bliskim sąsiedztwem miasta Ostródy. Są szczególnie atrakcyjne mieszkaniowo ze względu na bliskość miasta i jego infrastruktury.

Największy odpływ mieszkańców zanotowano w miejscowościach **Ostrowin**, tj. zmniejszenie o 45 osób (-12%), **Warlity Wielkie** – 43 osoby (-21%), **Balcyny** – 39 osób (-13%), **Nowe Siedlisko** – 35 osób (-10%), **Klonowo** – 31 osób (-16%).

Największy przyrost procentowy zanotowano w Lesiaku Ostródzkim (sołectwo Kajkowo), w którym obecnie zamieszkuje 14 osób. Wcześniej nie mieszkał tu nikt. Liczba mieszkańców Szafranek zwiększyła się aż o 223%. Wysoki przyrost ludności zanotowano także w Szklarni, Ciborach, Czyżówce, Wólce Lichtajskiej i Rynie. To wsie, które w których liczba ludności zwiększyła się w największym stopniu. Z kolei największy procentowy odpływ mieszkańców miał miejsce w Giętlewie, Wólce Klonowskiej, Jabłonce oraz w Gąskach. Z Gąsek wyprowadzili się wszyscy dotychczasowi mieszkańcy.

LUDNOŚĆ, GMINA OSTRÓDA 2005 i 2016, wg miejscowości (alfabetycznie)

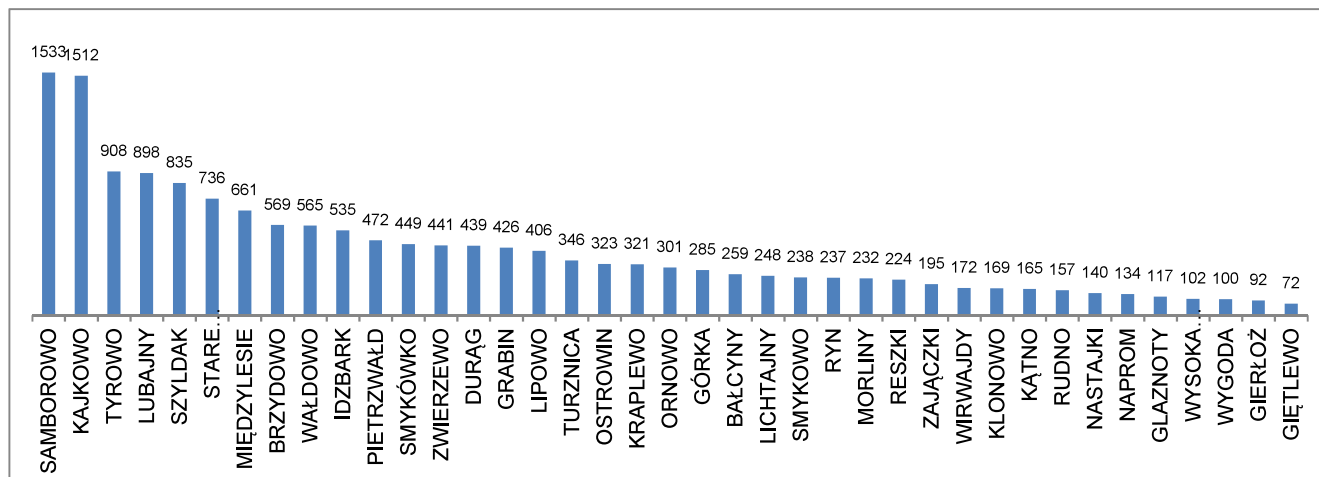
/ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY OSTRÓDA/

MIJSCOWOŚĆ	SOŁECTWO	Liczba mieszkańców 31.12.2005	Liczba mieszkańców 30.06.2016	Saldo liczby ludności /osoby/	- spadek + przyrost
Bałcyny (miejscowość sołectka)	BAŁCYNY	298	259	-39	-13%
Bednarki	RYN	63	51	-12	-19%
Brzydowo (miejscowość sołectka)	BRZYDOWO	500	486	-14	-3%
Buńki	STARE JABŁONKI	14	15	1	7%
Cibory	KAJKOWO	10	18	8	80%
Ciemniak	RESZKI	0	0	0	0%
Czarny Róg	WAŁDOWO	11	10	-1	-9%
Czerwona Karczma	WAŁDOWO	23	20	-3	-13%
Czyżówka	SAMBOROWO	3	4	1	33%
Durąg (miejscowość sołectka)	DURĄG	344	363	19	6%
Dziadyk	KRAPLEWO	15	14	-1	-7%
Gąski	STARE JABŁONKI	3	0	-3	-100%
Gierłoż (miejscowość sołectka)	GIERŁOŻ	91	82	-9	-10%
Giętłewo (miejscowość sołectka)	GIĘTLEWO	53	41	-12	-23%
Glaznoty (miejscowość sołectka)	GLAZNOTY	140	117	-23	-16%
Górka (miejscowość sołectka)	GÓRKA	161	172	11	7%
Grabín (miejscowość sołectka)	GRABIN	185	180	-5	-3%
Grabinek	GRABIN	238	246	8	3%
Gruda	RESZKI	21	17	-4	-19%
Idzbark (miejscowość sołectka)	IDZBARK	516	528	12	2%
Młyn Idzbarski	IDZBARK	7	7	0	0%
Jabłonka	STARE JABŁONKI	17	7	-10	-59%
Janowo	GIĘTLEWO	32	31	-1	-3%
Jankowiec	RUDNO	55	63	8	15%
Kajkowo (miejscowość sołectka)	KAJKOWO	1035	1127	92	9%
Kątno (miejscowość sołectka)	KĄTNO	143	152	9	6%
Klonowo (miejscowość sołectka)	KLONOWO	200	169	-31	-16%
Kraplewo (miejscowość sołectka)	KRAPLEWO	303	289	-14	-5%
Lesiak Lipowski	LIPOWO	0	0	0	0%
Lesiak Ostródzki	KAJKOWO	0	14	14	bd.
Lichtajny (miejscowość sołectka)	LICHTAJNY	239	248	9	4%
Lipowiec	GÓRKA	21	23	2	10%
Lipowo (miejscowość sołectka)	LIPOWO	408	383	-25	-6%
Lubajny (miejscowość sołectka)	LUBAJNY	591	596	5	1%
Marynowo	LIPOWO	26	23	-3	-12%
Miejska Wola	RYN	39	42	3	8%
Międzylesie (miejscowość sołectka)	MIĘDZYLESIE	380	442	62	16%
Morliny (miejscowość sołectka)	MORLINY	253	232	-21	-8%
Naprom (miejscowość sołectka)	NAPROM	148	134	-14	-9%
Nastajki (miejscowość sołectka)	NASTAJKI	149	140	-9	-6%
Nowa Gierłoż	GIERŁOŻ	9	10	1	11%
Nowe Siedlisko	LUBAJNY	337	302	-35	-10%
Nowy Folwark	ZAJĄCZKI	11	9	-2	-18%
Ornowo (miejscowość sołectka)	ORNOWO	316	301	-15	-5%
Ostrowin (miejscowość sołectka)	OSTROWIN	368	323	-45	-12%

MIJSCOWOŚĆ	SOŁECTWO	Liczba mieszkańców 31.12.2005	Liczba mieszkańców 30.06.2016	Saldo liczby ludności /osoby/	- spadek + przyrost
Pancerzyn	DURĄG	82	76	-6	-7%
Pietrzwałd (miejscowość sołecka)	PIETRZWAŁD	471	472	1	0%
Pobórze	RUDNO	13	12	-1	-8%
Podlesie	GIERŁOŻ	0	0	0	0%
Prusowo	KRAPLEWO	16	18	2	13%
Przyłądek	KAJKOWO	4	4	0	0%
Reszki (miejscowość sołecka)	RESZKI	224	207	-17	-8%
Rudno (miejscowość sołecka)	RUDNO	77	82	5	6%
Ruś Mała	MIĘDZYLESIE	62	59	-3	-5%
Ryn (miejscowość sołecka)	RYN	112	144	32	29%
Ryńskie	BRZYDOWO	81	83	2	2%
Samborowo (miejscowość sołecka)	SAMBOROWO	1395	1429	34	2%
Samborówko	SAMBOROWO	40	43	3	8%
Smykowo (miejscowość sołecka)	SMYKOWO	216	238	22	10%
Smykówko (miejscowość sołecka)	SMYKÓWKO	474	449	-25	-5%
Stare Jabłonki (miejscowość sołecka)	STARE JABŁONKI	673	655	-18	-3%
Szafranki	KAJKOWO	108	349	241	223%
Szklarnia	KĄTNO	6	13	7	117%
Szyldek (miejscowość sołecka)	SZYLDAK	790	783	-7	-1%
Turznica (miejscowość sołecka)	TURZNICA	338	346	8	2%
Tyrowo (miejscowość sołecka)	TYROWO	924	908	-16	-2%
Waldowo (miejscowość sołecka)	WAŁDOWO	447	535	88	20%
Warlity Wielkie	MIĘDZYLESIE	203	160	-43	-21%
Wirwajdy (miejscowość sołecka)	WIRWAJDY	190	172	-18	-9%
Worniny	GÓRKA	58	46	-12	-21%
Wólka Klonowska	WYGODA	9	6	-3	-33%
Wólka Lichtajska	GÓRKA	34	44	10	29%
Wygoda (miejscowość sołecka)	WYGODA	95	94	-1	-1%
Wysoka Wieś (miejscowość sołecka)	WYSOKA WIEŚ	100	102	2	2%
Wyżnice	SZYLDAK	57	52	-5	-9%
Zabłocie	SAMBOROWO	55	57	2	4%
Zajączki (miejscowość sołecka)	ZAJĄCZKI	208	186	-22	-11%
Zawady Małe	STARE JABŁONKI	38	38	0	0%
Zwierzewo (miejscowość sołecka)	ZWIERZEWO	401	441	40	10%
Żurejny	STARE JABŁONKI	19	21	2	11%

LUDNOŚĆ, GMINA OSTRÓDA, Liczba mieszkańców w SOŁECTWACH, stan na dn. 30.06.2016

ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie danych UG OSTRÓDA/

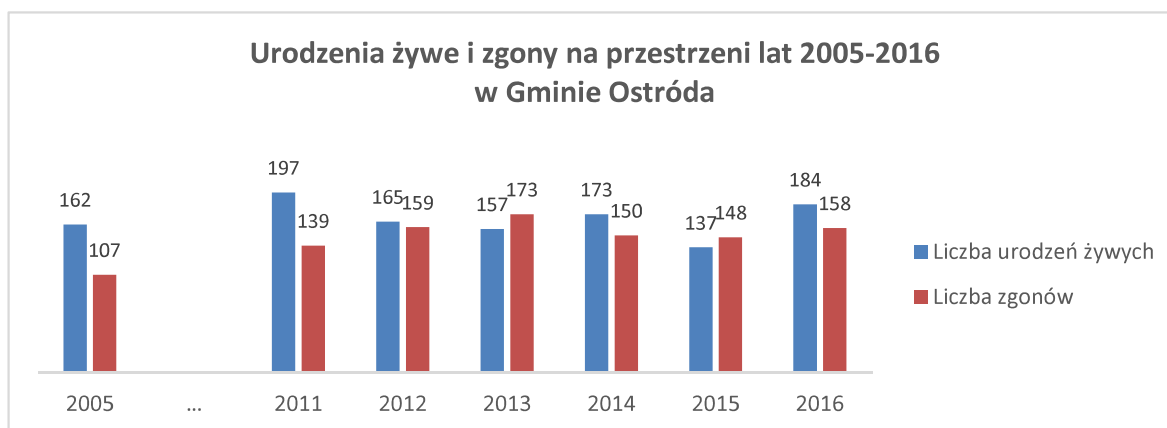
Średnia liczba mieszkańców przypadająca na sołectwo wynosi ok. 410 osób. Około 60% wszystkich sołectw liczy mniej mieszkańców niż średnia w gminie. Największymi pod względem liczby mieszkańców sołectwami są **Samborowo** i **Kajkowo**, w których zamieszkuje ponad tysiąc osób. Najmniejsze sołectwa liczące poniżej 100 osób to **Giętłewo** – 72 mieszkańców oraz **Gierłoż** – 92 osoby. 10 sołectw (25%) liczy od 100 do 200 mieszkańców. Kolejne 12 sołectw (26%) plasuje się w przedziale od 100 do 406 mieszkańców.

Na terenie Gminy Ostróda dostrzega się **malejącą liczbę urodzeń**. Najwyższy wskaźnik urodzeń zanotowano w roku 2011 równy 197. To o 111 urodzeń więcej niż w roku 2016. Jednocześnie rok 2011 charakteryzuje się znacznie wyższym niż krajowy i wojewódzki wskaźnikiem przyrostu naturalnego na 1000 ludności = 3,7. Przyrost naturalny ma tendencję malejącą, jednak w 2016 odnotowano wzrost.

LUDNOŚĆ, GMINA OSTRÓDA 2005 i 2011-2016, wskaźniki demograficzne

ŹRÓDŁO: GUS/

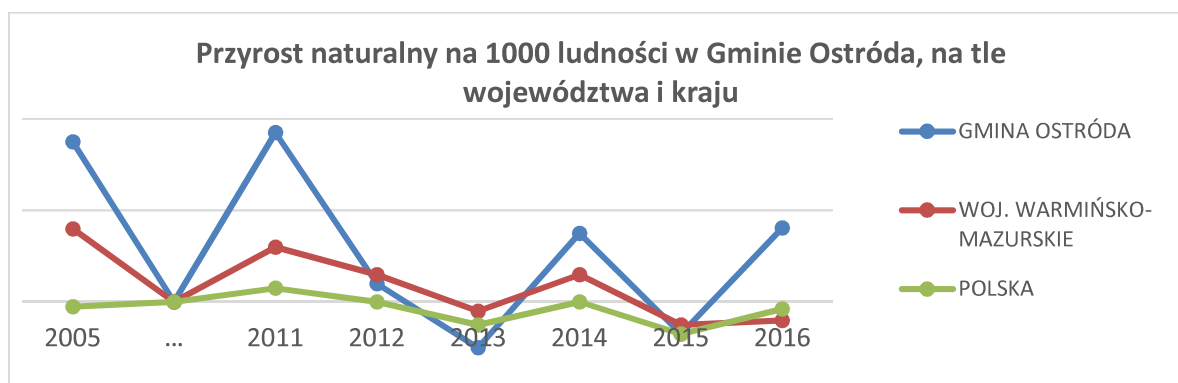
Wskaźnik	2005	...	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba urodzeń żywych	162	...	197	165	157	173	137	184
Liczba zgonów	107	...	139	159	173	150	148	158
Przyrost naturalny	55	...	58	6	-16	23	-11	26
Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,4	...	12,4	10,4	9,9	10,9	8,6	11,47
Zgony na 1000 ludności	6,8	...	8,8	10	10,9	9,5	9,3	9,85

LUDNOŚĆ, GMINA OSTRÓDA, Przyrost naturalny na tle województwa i kraju

ŹRÓDŁO: GUS/

Przyrost naturalny na 1000 ludności:	2005	...	2011	2012	2013	2014	2015	2016
GMINA OSTRÓDA	3,5	...	3,7	0,4	-1	1,5	-0,7	1,62
WOJ. WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1,6	...	1,2	0,6	-0,2	0,6	-0,5	-0,4
POLSKA	-0,1	...	0,3	0	-0,5	0	-0,7	-0,2

LUДНОŚĆ, GMINA OSTRÓDA, Wiek mieszkańców Gminy Ostróda

/ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie GUS/

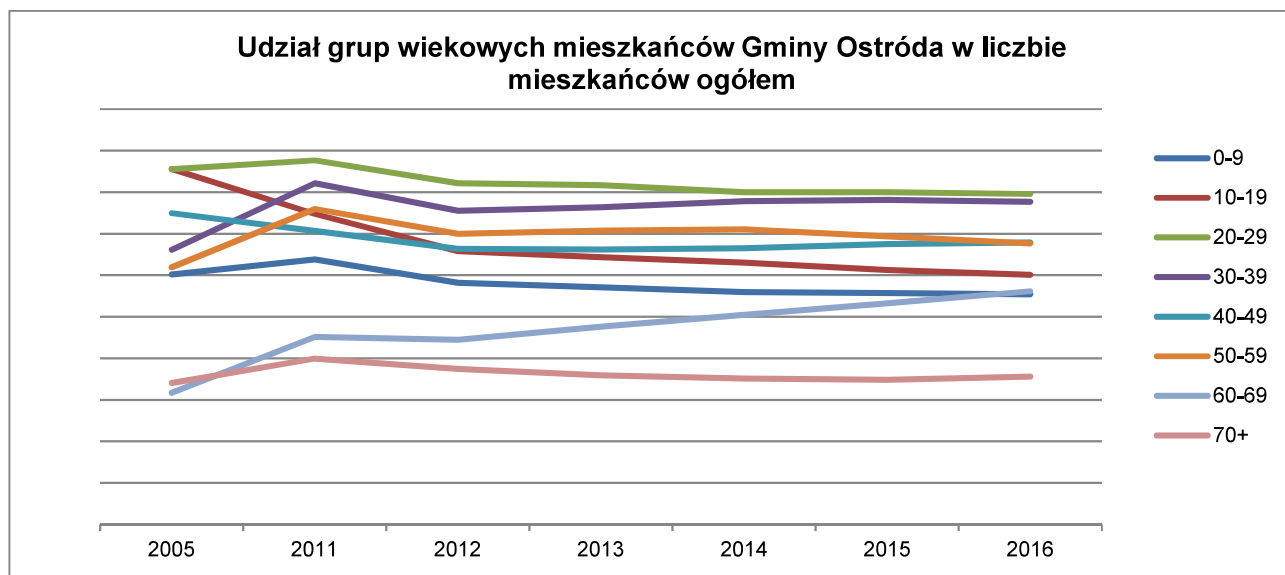
WIEK	2005		...	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	ogółem	kobiety		ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-9	1 863	925	...	1 879	948	1 845	945	1 806	919	1 780	892	1 782	893	1 782	900
10-19	2 650	1 266	...	2 200	1 054	2 088	985	2 037	983	2 005	983	1 960	970	1 932	950
20-29	2 649	1 238	...	2 581	1 247	2 605	1 260	2 585	1 235	2 543	1 203	2 559	1 215	2 558	1 222
30-39	2 048	1 015	...	2 419	1 098	2 396	1 095	2 417	1 097	2 475	1 142	2 501	1 149	2 497	1 156
40-49	2 320	1 075	...	2 080	1 003	2 105	1 026	2 094	1 045	2 115	1 039	2 159	1 065	2 184	1 075
50-59	1 917	957	...	2 236	1 061	2 220	1 044	2 239	1 058	2 259	1 070	2 218	1 045	2 176	1 030
60-69	982	486	...	1 330	695	1 411	741	1 507	767	1 604	817	1 704	873	1 805	910
70+	1 055	708	...	1 176	741	1 188	741	1 136	717	1 118	687	1 115	678	1 144	706

Średnio w latach 2005 i 2011-2016 **największą grupę wiekową** mieszkańców Gminy Ostróda stanowiły osoby wieku 20-29 lat – 16% ogółu. Najmniejszą grupę stanowili mieszkańcy powyżej 70 roku życia – 7%. Po równo kształtowały się grupy 40-49 oraz 50-59 lat – po 14%.

**STRUKTURA MIESZKAŃCÓW
WG GRUP WIEKOWYCH:**

0-9 lat	→ 11%
10-19 lat	→ 13%
20-29 lat	→ 16%
30-39 lat	→ 15%
40-49 lat	→ 14%
50-59 lat	→ 14%
60-69 lat	→ 9%
70+	→ 7%

Średni wiek mieszkańców gminy wynosi 37,7 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców woj. warmińsko-mazurskiego (40,4 lat) oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski (41,2 lata.)

Ludność Gminy Ostróda jest coraz starsza. Maleje liczba mieszkańców w wieku 0-29. Rośnie natomiast liczba osób powyżej 50 roku życia oraz grupa w wieku 30-39 lat, która w najbliższych latach zasili szeregi starszych mieszkańców.

LUDNOŚĆ, GMINA OSTRÓDA, Przyrost liczby mieszkańców Gminy Ostróda wg grup wiekowych w latach 2005-2016

ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie GUS/

GRUPA WIEKOWA	2005	2011	2012	2013	2014	2015	2016	GRUPA WIEKOWA	PRZYROST /liczba osób/	RZYROST /procentowo/
0-9	12%	13%	12%	11%	11%	11%	11%	0-9	-81	-1%
10-19	17%	15%	13%	13%	13%	12%	13%	10-19	-718	-5%
20-29	17%	18%	16%	16%	16%	16%	16%	20-29	-91	-1%
30-39	13%	16%	15%	15%	16%	16%	15%	30-39	449	2%
40-49	15%	14%	13%	13%	13%	13%	14%	40-49	-136	-1%
50-59	12%	15%	14%	14%	14%	14%	14%	50-59	259	1%
60-69	6%	9%	9%	10%	10%	11%	9%	60-69	823	4%
70+	7%	8%	7%	7%	7%	7%	7%	70+	89	0,2%

Z roku na rok wyraźnie maleje liczba dzieci i młodzieży w wieku 0-19 lat. Ponadto w grupie 10-19 spadek ten jest największy w porównaniu z innymi grupami w całej gminie. Rośnie udział osób starszych w wieku powyżej 50 lat, w tym najbardziej grupa wiekowa 60-69 lata. Oznacza to, że w najbliższych latach zwiększy się liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

WIEK PRODUKCYJNY MIESZKAŃCÓW GMINY OSTRÓDA (dane GUS za 2016):

- wiek przedprodukcyjny → 20,5% (woj. 18,4%, kraj 17,9%)
- **wiek produkcyjny → 64,5% (woj. 63,1%, kraj 61,8%)**
- wiek poprodukcyjny → 15% (woj. 18,5%, kraj 20,2%)

Mieszkańcy Gminy Ostróda zawarli w 2016 roku 87 małżeństw, co odpowiada 5,4 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,7 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców.

STAN CYWILNY MIESZKAŃCÓW GMINY OSTRÓDA (dane GUS za 2016):

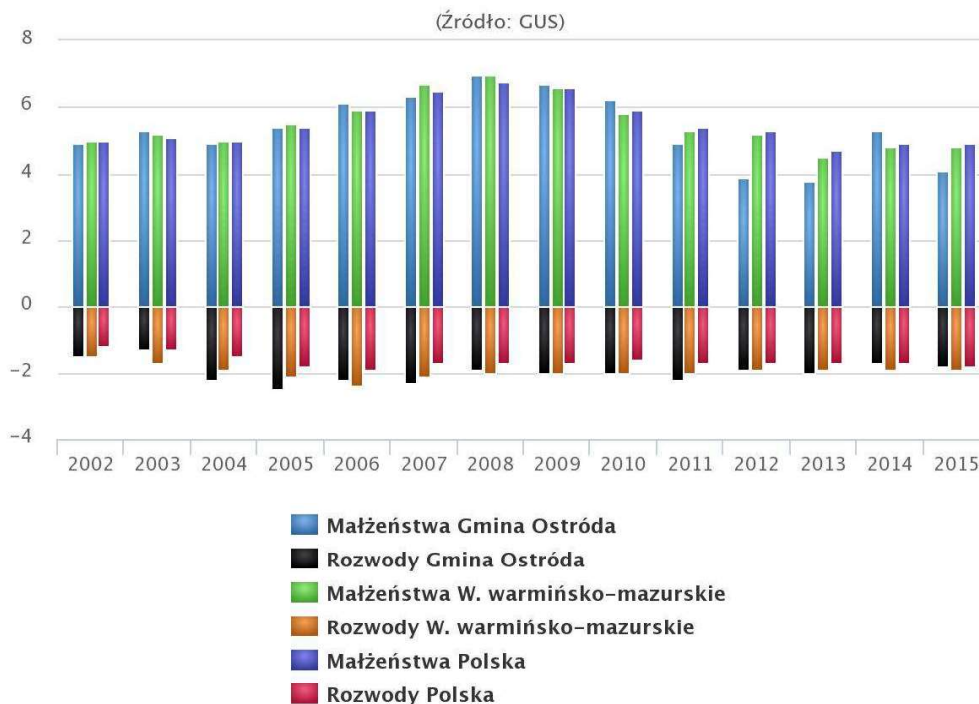
- stan wolny → 28,6%
- **zameżny / zameżna → 54,9%**
- po rozwodzie → 5,1%
- wdowy / wdowcy → 8,8%

LUDNOŚĆ, GMINA OSTRÓDA, Zawarte małżeństwa w latach 2005 i 2011-2016

ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie GUS/

ROK	2005	...	2011	2012	2013	2014	2015	2016
zawarte małżeństwa liczba	84	...	78	62	60	84	66	87
zawarte małżeństwa średnio na 1000 mieszkańców	5,4		4,9	3,9	3,8	5,3	4,2	5,4

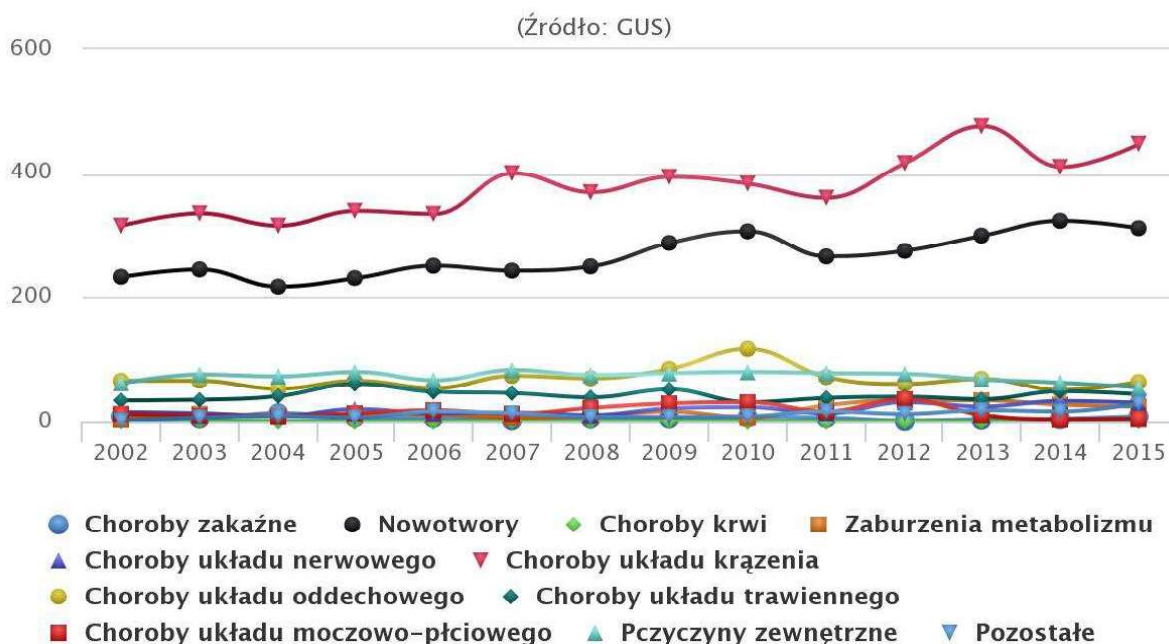
Małżeństwa i rozwody na 1000 ludności w gminie Ostróda w latach 2002 – 2015

www.polskawliczbach.pl

W 2015 roku 41,9% zgonów w gminie Ostróda spowodowanych było chorobami układu krążenia (więcej niż w województwie i więcej niż w kraju) – większa umieralność wystąpiła wśród kobiet. Przyczyną 29,2% zgonów w gminie były nowotwory – podobnie jak w województwie 29% i więcej niż w kraju 26,7%. 6% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Umieralność kobiet z powodu nowotworu złośliwego sutka jest podobna jak w kraju, lecz wyższa niż w województwie i wynosi 31,5 na 100 tys. kobiet. **Poziom umieralności kobiet z powodu nowotworu szyjki macicy jest aż dwukrotnie wyższy niż średnia wojewódzka i krajowa (9,1-8,0) – wynosi 16,7 na 100 tys. kobiet.**

Przyczyny zgonów w powiecie ostródzkim w latach 2002 – 2015

www.polskawliczbach.pl

Gmina Ostróda odnotowuje raczej dodatnie saldo migracji. Liczba osób napływających w latach 2014 i 2016 była wyższa niż osób opuszczających to miejsce zamieszkania. Jednocześnie odpływ w latach 2012 i 2013 był niższy niż napływ w kolejnych latach. Najwyższy odpływ mieszkańców zanotowano w latach 2012 i 2013 – także osób udających się za granicę. Sumując lata 2011-2016 zanotowano dodatnie saldo migracji.

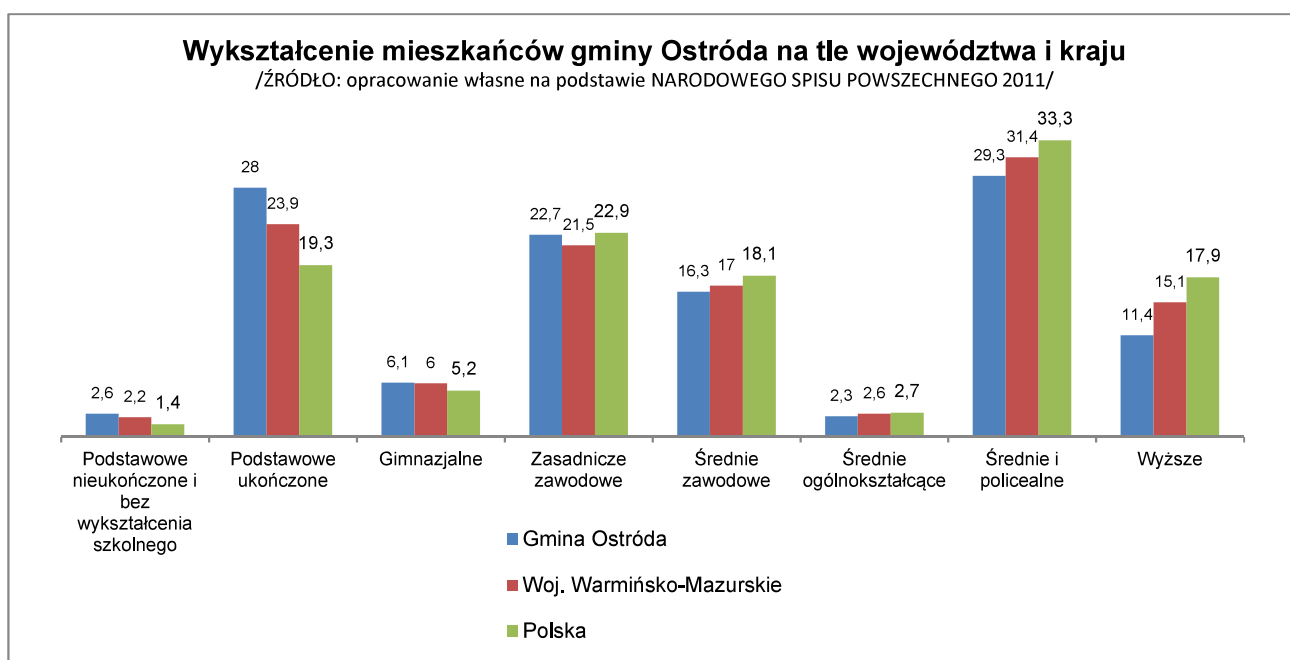
LUDNOŚĆ, GMINA OSTRÓDA, Migracje 2005 i 2011-2016

/ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie GUS/

MIGRACJE	2005	...	2011	2012	2013	2014	2015	2016
migracje - napływ	246	...	204	179	219	296	270	232
migracje - odpływ	251	...	191	194	247	217	218	179
SALDO w ruchu wewnętrznym	-5	...	13	-15	-28	79	52	53
zameldowania z zagranicy	1	...	2	4	6	3	x	2
wymeldowania za granicę	29	...	3	18	17	11	x	12
SALDO migracji zagranicznych	-28	...	-1	-14	-11	-8	x	-0,62

Wśród osób udających się za granicę największe zainteresowanie wyjazdem odnotowano ponad 10 lat temu, tj. w roku 2005 – 29 wymeldowań. W latach 2011-2016 średnia liczba wymeldowań wyniosła 12 osób i maleje.

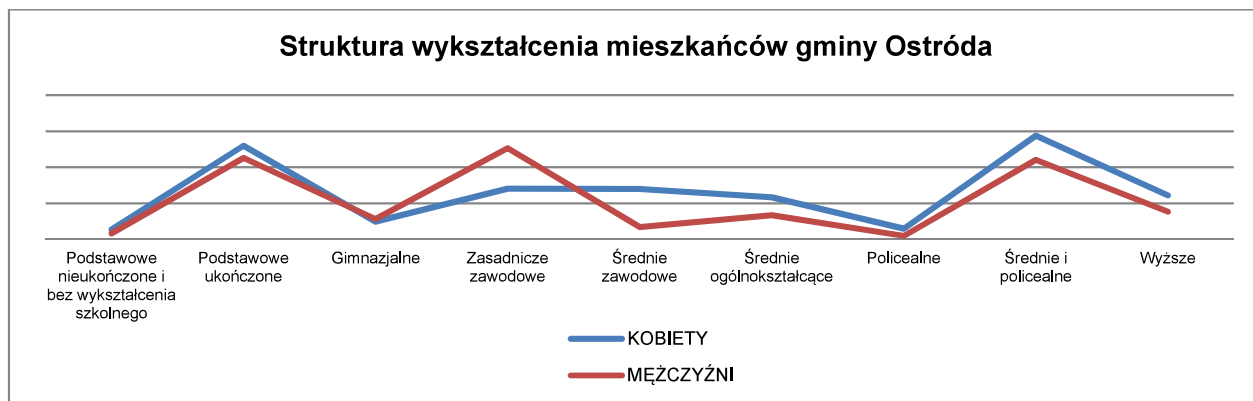
Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z roku 2011, w porównaniu do całego województwa warmińsko-mazurskiego i Polski, mieszkańcy gminy Ostróda mają niższy poziom wykształcenia. Największą dysproporcję na niekorzyść gminy dostrzega się w przypadku mieszkańców bez wykształcenia lub wykształceniem podstawowym. W obu przypadkach udział liczby tej grupy w liczbie mieszkańców ogółem jest znacznie wyższy. Jednocześnie równie negatywnym zjawiskiem jest poziom wykształcenia wyższego: mały udział mieszkańców a także duża dysproporcja w porównaniu ze średnią krajową i wojewódzką.

Udział mieszkańców bez wykształcenia lub z wykształceniem najniższym (podstawowe, gimnazjalne

zasadnicze zawodowe) jest w gminie Ostróda na poziomie wyższym lub zbliżonym w porównaniu do województwa i kraju. Jednocześnie im wyższe wykształcenie, począwszy od średniego zawodowego na wyższym kończąc, tym negatywna sytuacja coraz bardziej się pogłębia.

Różnica pomiędzy sytuacją w gminie Ostróda a średnią krajową w przypadku wykształcenia wyższego to **6,5 punktów** procentowych na niekorzyść gminy.

Wśród kobiet mieszkających w gminie Ostróda największy odsetek ma wykształcenie podstawowe (29,3%), natomiast wśród mężczyzn – wykształcenie zasadnicze zawodowe (29,8%). Łącznie kobiet z wykształceniem co najmniej średnim jest 42,8%, a mężczyzn 33,8%.

LUDNOŚĆ, GMINA OSTRÓDA, Wykształcenie wg podziału na płeć

/ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie NARODOWEGO SPISU POWSZECHNEGO 2011/

KOBIEТЫ powyżej 13 lat		MĘŻCZYŹNI powyżej 13 lat	
Podstawowe ukończone	29,3%	Zasadnicze zawodowe	29,8%
Zasadnicze zawodowe	15,9%	Podstawowe ukończone	26,6%
Średnie zawodowe	15,8%	Średnie zawodowe	16,9%
Wyższe	13,8%	Wyższe	9%
Średnie ogólnokształcące	13,2%	Średnie ogólnokształcące	7,9%
Gimnazjalne	5,6%	Gimnazjalne	6,6%
Policealne	3,4%	Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	1,9%
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	3,1%	Policealne	1,2%

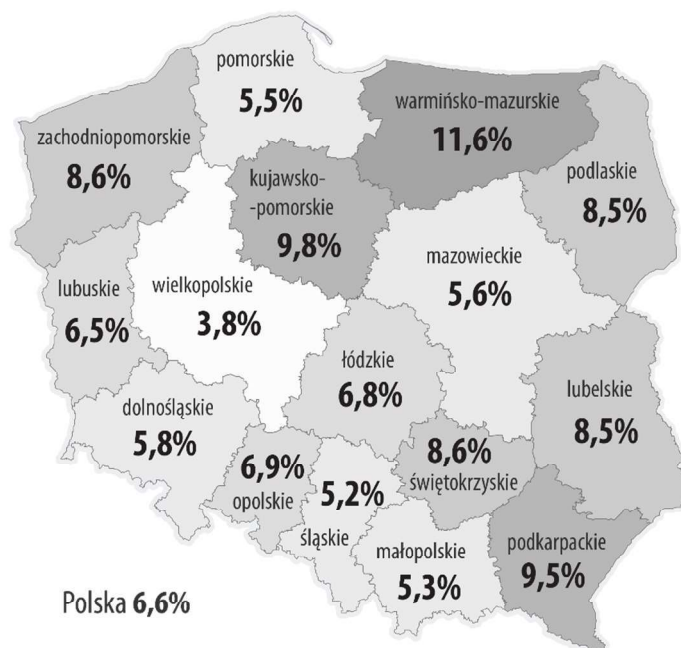
1.3. Lokalny rynek pracy

1.3.1. Bezrobocie

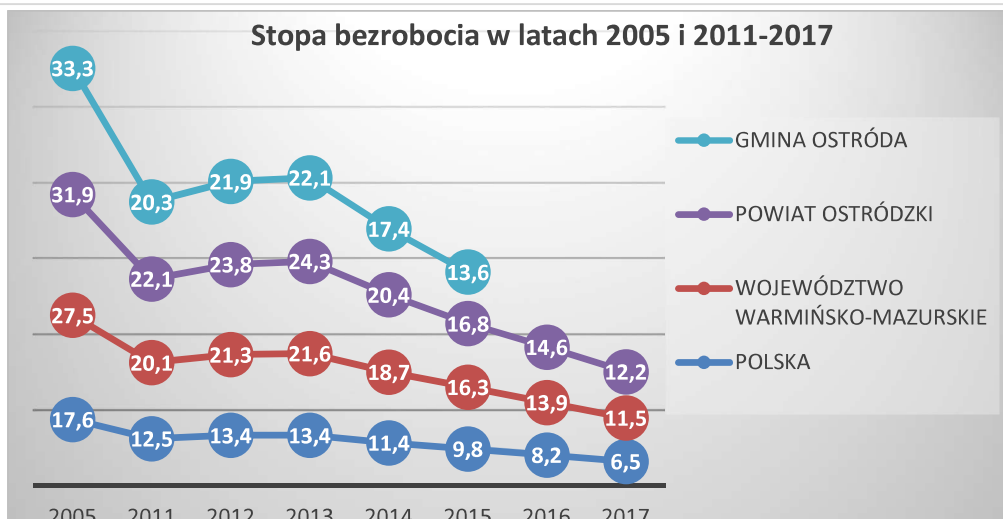
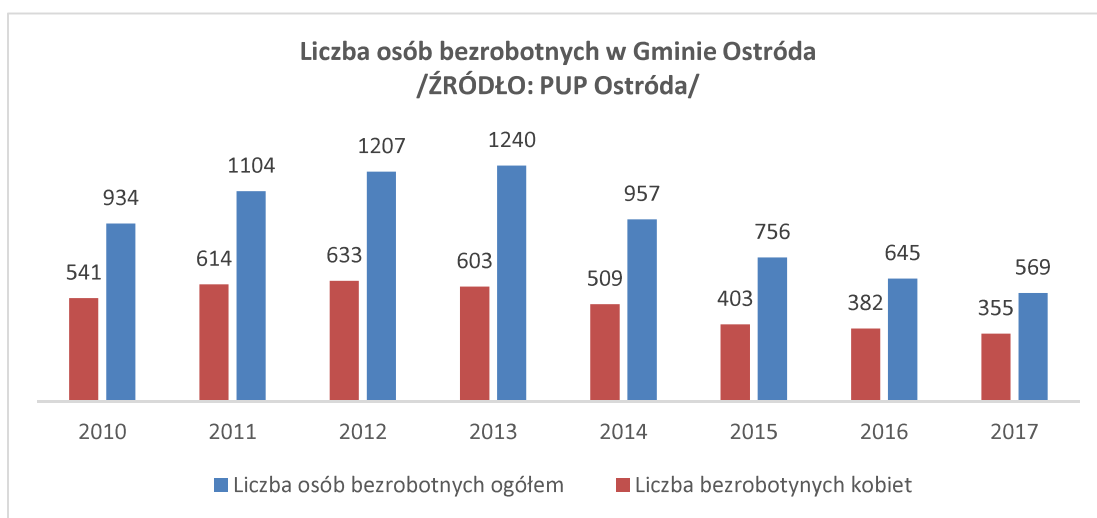
Gmina Ostróda położona jest na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, które od lat charakteryzuje się najwyższą stopą bezrobocia w skali całego kraju. Także powiat ostródzki od lat jest w czołówce obszarów o najwyższym bezrobociu.

Stopa bezrobocia rejestrowanego

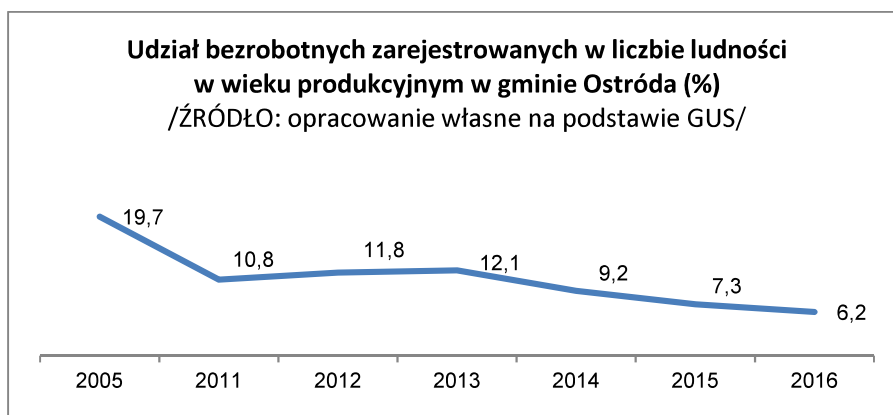
stan w końcu października 2017 r.

Powiatowy Urząd Pracy nie prowadzi statystyk w zakresie stopy bezrobocia w poszczególnych gminach ani miejscowościach. Skalę bezrobocia wskazuje się jedynie jako liczbę osób zarejestrowanych w PUP.

Bezrobocie na koniec grudnia 2017 roku ukształtowało się w Gminie Ostróda na poziomie 569 osób, w tym 355 kobiet. To najniższa wartość od roku 2010. Największy spadek bezrobocia odnotowano w 2014 w porównaniu do roku 2013 liczba osób bezrobotnych zmalała wówczas o 283 osoby.

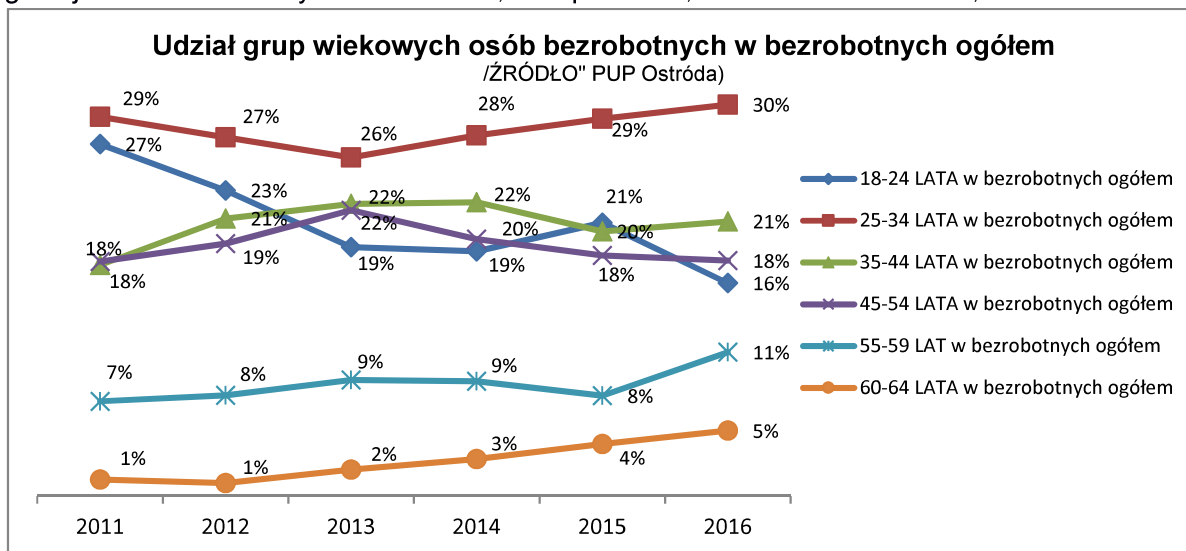

RYNEK PRACY, GMINA OSTRÓDA, Bezrobotni wg grup wiekowych

/ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie PUP Ostróda/

według stanu na dzień:	BEZROBOTNI WG WIEKU											
	18-24 LATA		25-34 LATA		35-44 LATA		45-54 LATA		55-59 LAT		60-64 LATA	
	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety
31.12.2016	105	64	193	146	134	76	114	58	68	33	31	5
31.12.2015	158	85	218	135	153	82	139	64	58	32	30	5
31.12.2014	179	106	264	159	215	121	188	82	84	40	27	1
31.12.2013	236	116	321	191	277	145	271	112	110	39	25	0
31.12.2012	282	153	331	201	256	141	233	96	93	42	12	0
31.12.2011	297	183	320	198	195	109	198	92	80	32	14	0

Najliczniejszą grupę bezrobotnych według kryterium wieku stanowią ludzie młodzi – osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata tj. 193 osób (stan na 31.12.2016). Pomimo, spadku liczby osób w tej kategorii wiekowej, wzrósł udział procentowy tej liczby w ogóle, tj. z 26% w 2013 roku do 30% w 2016 r. Dla porównania w całym województwie warmińsko-mazurskim udział osób w przedziale wiekowym 25-34 lata w ogólnej liczbie bezrobotnych nieznacznie, ale spadł z 27,5% w 2014 roku do 27,4% w roku 2015.

Równie duży odsetek bezrobotnych stanowią osoby w wieku 35-44 lata. W końcu 2016 roku, w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ostródzie, zarejestrowanych było 134 osoby bezrobotne (21%)

w tym przedziale wiekowym. To o 19 osób mniej niż przed rokiem. W skali roku odsetek tych bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych spadł o 2 punkty procentowe.

Liczba bezrobotnych w grupie wiekowej 45-54 lata ukształtowała się na poziomie 114 osób. W odniesieniu do 2013 roku, udział procentowy tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych zmniejszył się o 4 punkty procentowe.

Osoby w wieku 18-24 lata (105 osoby), wciąż tworzą bardzo dużą liczbę wśród wszystkich bezrobotnych w gminie Ostróda. Na koniec 2016 roku zmniejszyła się liczba bezrobotnych (spadek o 53 osoby).

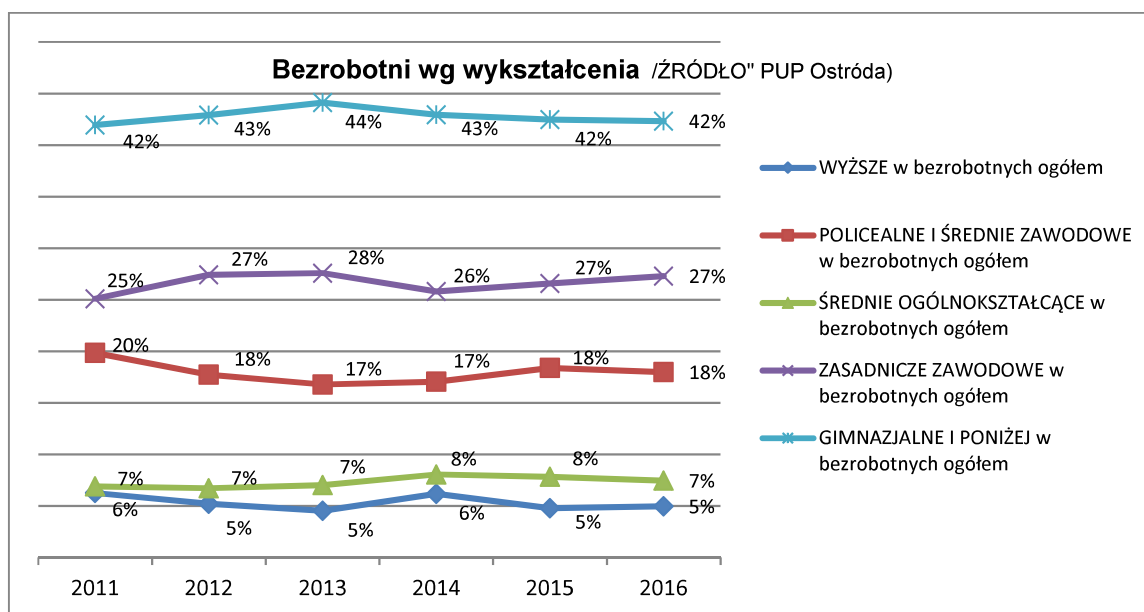
Stosunkowo niski wskaźnik udziału w ogólnym bezrobociu mają osoby w wieku 55-59 lat. Na koniec 2016 roku bezrobotnych w tej kategorii wiekowej było w gminie Ostróda 68 osób – zwiększenie o 10 osób. W porównaniu do lat poprzednich wskaźnik ten rośnie.

Najmniej liczną grupę w omawianej kategorii tworzą osoby w wieku 60 lat i więcej. Według stanu na koniec 2016 roku ich liczba wyniosła 31 osób i w odniesieniu do roku poprzedniego zwiększyła się o 1 osobę. Jednak na przestrzeni pięciu lat, tj. od 2011 roku zwiększenie to było już dwukrotne – z 14-stu do 31-stu osób. W tej grupie, jako jedynej, zauważalny jest sukcesywny wzrost liczby osób bezrobotnych. Grupa ta na przestrzeni lat 2011 – 2016 odnotowała najwyższy wzrost w ogólnym bezrobociu.

RYNEK PRACY, GMINA OSTRÓDA, Bezrobotni wg wykształcenia

ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie PUP Ostróda/

według stanu na dzień:	BEZROBOTNI WG WYKSZTAŁCENIA									
	WYŻSZE		POLICEALNE I ŚREDNIE ZAWODOWE		ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE		ZASADNICZE ZAWODOWE		GIMNAZJALNE I PONIŻEJ	
	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety
31.12.2015	32	19	116	88	48	37	176	100	273	138
31.12.2015	36	23	139	89	59	39	201	89	321	163
31.12.2014	59	42	163	108	77	49	247	111	411	199
31.12.2013	56	36	208	140	87	54	342	127	547	246
31.12.2012	63	49	214	142	81	52	331	147	518	243
31.12.2011	69	51	219	151	76	62	277	139	463	211

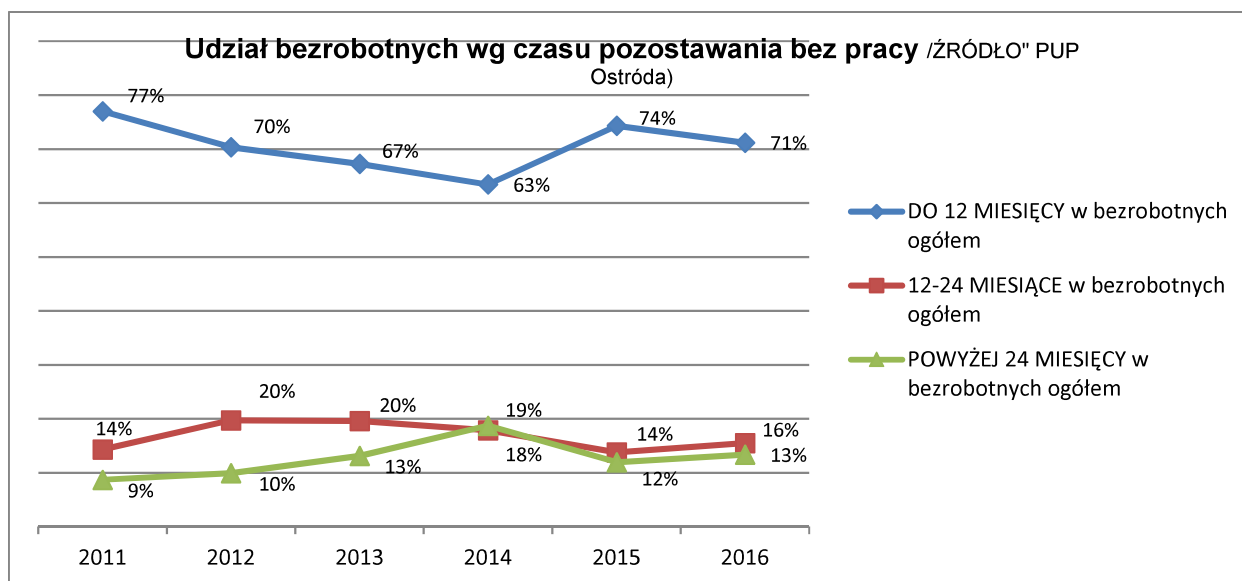
Spośród 569 osób bezrobotnych zarejestrowanych w 2016 roku na terenie gminy Ostróda – 273 (42%) osób legitymowało się wykształceniem gimnazjalnym i niższym. W skali roku liczba bezrobotnych w tej kategorii zmniejszyła się o 48 osoby. Na drugim miejscu, wśród zarejestrowanych bezrobotnych, znajdują się absolwenci szkół z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Wg stanu na koniec 2016 roku liczba bezrobotnych w tej grupie wyniosła 176 osób (27%) zmniejszając się tym samym, w odniesieniu do roku poprzedniego o 25 osób. W dalszym ciągu osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym tworzą wysoki odsetek w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych. Na koniec 2016 roku, osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym stanowiły 18% (116 osób) spośród wszystkich osób występujących w rejestrach urzędów pracy. Na przestrzeni lat 2011-2016 liczba tych osób zmniejszyła się o 103.

Jedną z najmniej licznych grup bezrobotnych, z uwagi na kryterium wykształcenia, byli absolwenci szkół średnich ogólnokształcących. Ich liczba wg stanu na koniec 2016 roku wyniosła 48 osób (7%) i była niższa niż w roku ubiegłym o 11 osób. Spadła również liczba bezrobotnych legitymujących się dyplomem studiów wyższych. Na koniec grudnia 2016 roku odsetek osób, w tej kategorii, którzy pozostawali bez zatrudnienia, wyniósł 5%, czyli 32 osób.

RYNEK PRACY, GMINA OSTRÓDA, Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy

ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie PUP Ostróda/

według stanu na dzień:	BEZROBOTNI POZOSTAJĄCY BEZ PRACY					
	DO 12 MIESIĘCY		12-24 MIESIĄCE		POWYŻEJ 24 MIESIĘCY	
	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety
31.12.2016	459	254	100	62	86	66
31.12.2015	562	275	104	62	90	66
31.12.2014	607	292	171	109	179	108
31.12.2013	834	393	243	117	163	93
31.12.2012	849	414	238	139	120	80
31.12.2011	850	429	158	120	96	65

Największy udział w strukturze bezrobotnych wg czasu pozostawania bez pracy stanowią bezrobotni, którzy pozostają bez pracy do 12 miesięcy (459 osób, tj. 71%). Ich liczba sukcesywnie zmniejsza się. W stosunku do roku 2011 liczba bezrobotnych w tej kategorii zmniejszyła się o 391 osób, jednak ich udział w ogóle wzrósł aż o 8 punktów procentowych w porównaniu z rokiem 2014.

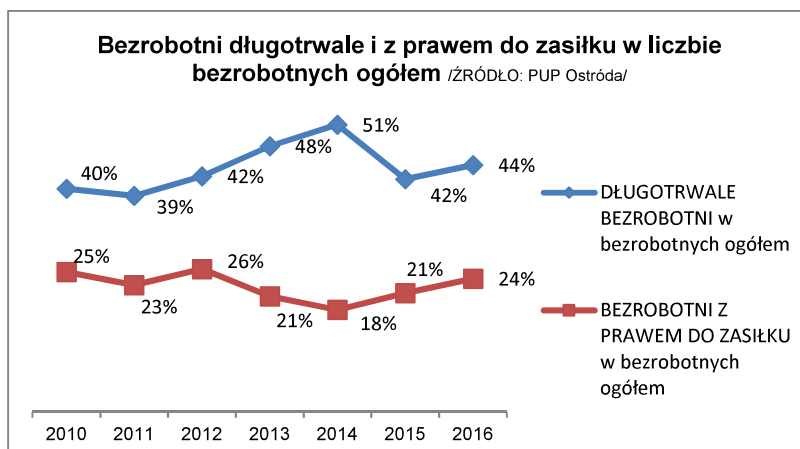
W dalszej kolejności najwięcej osób w gminie Ostróda nie pracuje w przedziale czasowym od 12 do 24 miesięcy. Wg stanu na koniec 2016 roku, w tej grupie, bez zatrudnienia pozostawało 100 osoby (16%), tj. o 4 osoby mniej niż przed rokiem i 29 bezrobotnych mniej niż w 2014.

Najniższy wskaźnik bezrobocia występuje wśród osób niepracujących powyżej 24 miesięcy. Bezrobotni w tej grupie stanowili na koniec 2016 roku 13% ogółu, czyli 86 osób.

RYNEK PRACY, GMINA OSTRÓDA, Bezrobotni długotrwale i z prawem do zasiłku w liczbie bezrobotnych ogółem

/ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie danych PUP Ostróda/

wg stanu na dzień 31 XII	DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI		BEZROBOTNI Z PRAWEM DO ZASIŁKU	
	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety
2016	285	187	154	99
2015	315	182	161	90
2014	492	288	175	88
2013	590	313	257	107
2012	509	305	309	143
2011	427	277	251	127
2010	373	248	234	111

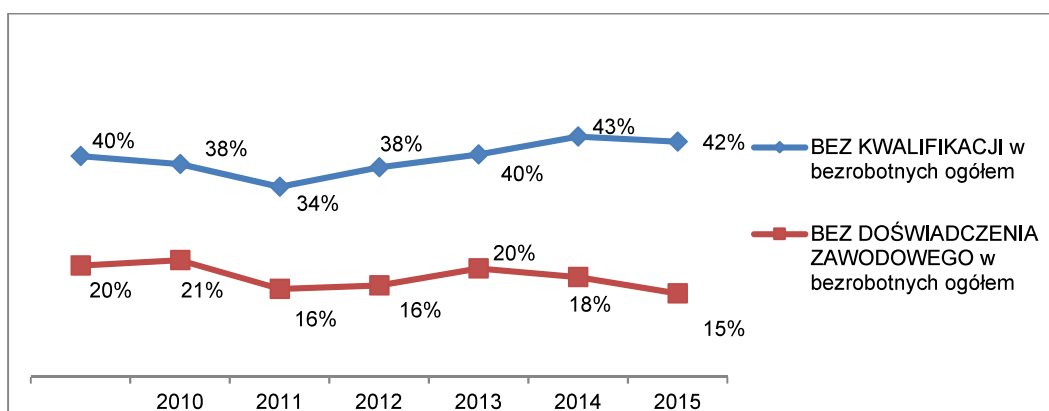
Osoby długotrwale bezrobotne to osoby, które pomimo tego, że są zdolne do pracy i deklarują chęć jej podjęcia, to nie znajdują faktycznego zatrudnienia z różnych powodów przez okres co najmniej 12 miesięcy w ciągu dwóch ostatnich lat od momentu zarejestrowania w urzędzie pracy. Bezrobotni długotrwale od lat stanowią największą grupę wśród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wg danych na koniec 2016 roku w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy figurowało 285 osób (44%). W stosunku do roku poprzedniego ich liczba zmniejszyła się o 30 osób. Największy spadek nastąpił jednak od 2013 r.

Na koniec 2016 roku bezrobotni z prawem do zasiłku stanowili 24% (154 osoby) spośród wszystkich zarejestrowanych osób w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ostródzie.

RYNEK PRACY, GMINA OSTRÓDA, Bezrobotni wg kwalifikacji i doświadczenia zawodowego

/ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie danych PUP Ostróda/

wg stanu na dzień 31 XII	BEZ KWALIFIKACJI		BEZ DOŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO	
	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety
2016	103	64	97	71
2015	327	192	136	90
2014	383	223	187	126
2013	468	251	204	135
2012	413	239	191	135
2011	423	251	232	163
2010	371	229	187	144

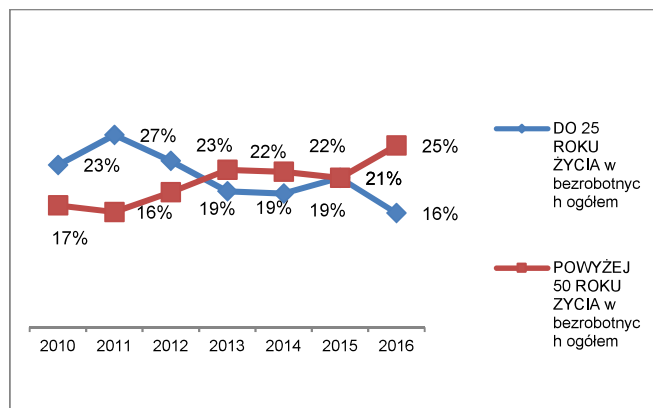
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych to osoby bezrobotne, nieposiadające kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonego dyplomem lub świadectwem. Na koniec 2016 roku rejestr Powiatowego Urzędu Pracy w Ostródzie odnotował 273 takie osoby, to 42% ogółu bezrobotnych.

Duży odsetek bezrobotnych, co jest niepokojące – stanowią osoby bez stażu pracy. Wg danych Powiatowego Urzędu Pracy, liczba osób bezrobotnych nigdy wcześniej niepracujących wyniosła na koniec grudnia 2015 roku 97 osób (15%). W odniesieniu do roku poprzedniego liczba ta zmniejszyła się o 39 osób i znaczenie w porównaniu z latami poprzednimi.

RYNEK PRACY, GMINA OSTRÓDA, Bezrobotni wg kwalifikacji i doświadczenia zawodowego oraz wg wieku

/ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie danych PUP Ostróda/

wg stanu na dzień 31 XII	DO 25 ROKU ŻYCIA		POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA	
	OGÓŁEM	w tym kobiety	OGÓŁEM	w tym kobiety
2016	103	64	164	73
2015	158	85	158	71
2014	179	106	208	82
2013	236	116	273	94
2012	281	152	228	97
2011	297	183	178	66
2010	212	146	159	72

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostródzie wynika, iż na koniec 2016 roku w grupie bezrobotnych do 25 roku życia bez kwalifikacji zawodowych i doświadczenia zawodowego były 103 osoby (25%). W stosunku do roku poprzedniego liczba osób w tej kategorii spadła o 55 osób.

W gminie Ostróda w końcu 2015 roku zarejestrowanych było 164 osób (25%) w wieku powyżej 50 roku życia. W porównaniu do roku poprzedniego liczba ta wzrosła o 6 osób. Wzrósł jednak udział procentowy tej grupy w ogólnym bezrobociu – w stosunku do 2015 roku o 4 punkty procentowe. Odmiennie niż w przypadku pozostałych grup bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy – w strukturze bezrobotnych powyżej 50 roku życia, kobiety stanowią niższy odsetek niż mężczyźni.

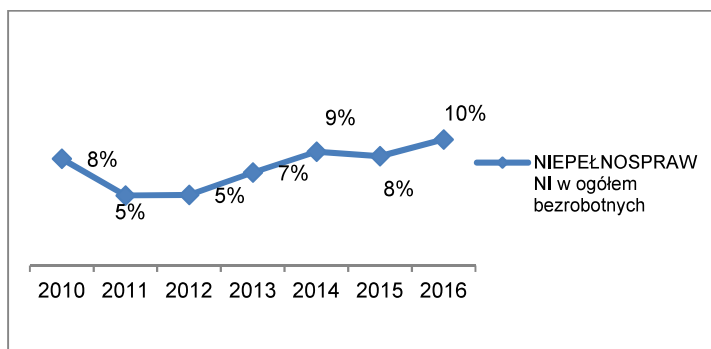
BEZROBOTNI ZE WZGLĘDU NA SYTUACJĘ RODZINNA I SPOŁECZNA (dane PUP Ostróda 2016)

- bezrobotni korzystający z pomocy społecznej
→ 1 os. (w tym 1 kobieta)
- bezrobotni posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia
→ 151 os. (w tym 136 kobiet)
- bezrobotni posiadający co najmniej 1 dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia
→ 2 os. (w tym 2 kobiety)

RYNEK PRACY, GMINA OSTRÓDA, Bezrobotni niepełnosprawni

/ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie danych PUP Ostróda/

wg stanu na dzień 31 XII	NIEPEŁNOSPRAWNI	
	OGÓŁEM	w tym kobiety
2016	62	37
2015	63	32
2014	83	45
2013	88	44
2012	65	42
2011	59	33
2010	76	47

Osoby niepełnosprawne w gminie Ostróda to odsetek ogółu bezrobotnych na poziomie 5-10%. Na koniec 2016 roku ich liczba w gminie wynosiła 62 osoby (10%) i była niższa o 21 osób niż w roku 2014. Wskaźnik osób bezrobotnych niepełnosprawnych w gminie Ostróda, jest wyższy niż dla województwa warmińsko-mazurskiego, dla którego wynosi 6, % i kraju 6,1%.

W strukturze niepełnosprawnych bezrobotnych istnieje niewielka przewaga kobiet, w liczbie 37osób (tj. 50,7%)

1.3.2. Przedsiębiorczość i zatrudnienie

Na przestrzeni lat 2005-2016 liczba osób pracujących wzrosła o 20%.

PRACUJĄCY MIESZKAŃCY GMINY OSTRÓDA

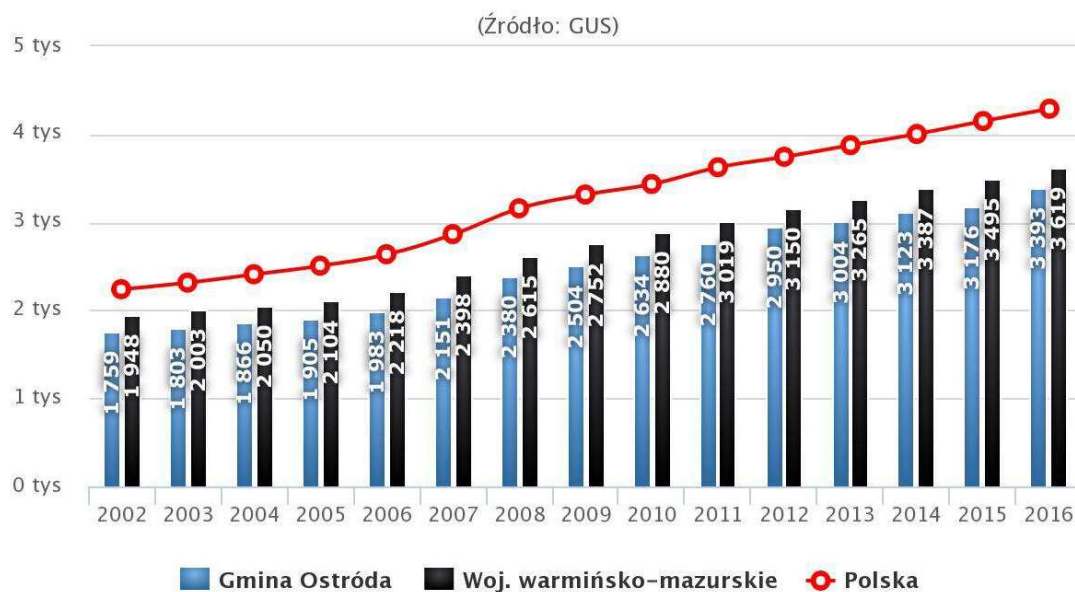
(dane GUS):

- 2005 → 2 991 os. (w tym 1 317 kobiet)
- ...
- 2011 → 2 955 os. (w tym 1 460 kobiet)
- 2012 → 2 630 os. (w tym 1 306 kobiet)
- 2013 → 2 634 os. (w tym 1 325 kobiet)
- 2014 → 2 780 os. (w tym 1 410 kobiet)
- 2015 → 3 262 os. (w tym 1 624 kobiet)
- **2016 → 3 600 os. (w tym 1 713 kobiet)**

Udział liczby kobiet w liczbie osób pracujących ogółem wyniósł w 2016 roku 48%. Rok 2016, to kolejny, którym rośnie liczna osób pracujących.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Ostróda wyniosło w 2016 roku 3 393 zł, co odpowiada 79% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Różnica pomiędzy średnią w gminie Ostróda, a średnią krajową wyniosła dokładnie 898 zł, na niekorzyść gminy. Od 2012 w gminie Ostróda zarabia się coraz mniej w stosunku do średniej krajowej. Także średnie zarobki brutto w województwie warmińsko-mazurskim odbiegają (są niższe) niż w kraju.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w gminie Ostróda w latach 2002 – 2016

www.polskawliczbach.pl

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Ostróda 1 357 osób w 2014 roku wyjechało do pracy do innych gmin, a 1 562 pracujących przyjechało do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wyniosło 205.

Największymi lokalnymi pracodawcami dla mieszkańców gminy Ostróda są:

1. Animex Foods Sp. z o. o. sp.k. Oddział w Morlinach (przetwórstwo mięsne)
2. Ostróda Yacht Sp. z o.o. (producent jachtów i łodzi)
3. Wagon Service Ostróda Sp. z o.o. – naprawa taboru kolejowego
4. Mazury Sp. z o.o. (producent laminatów)
5. Hotel SPA Dr Irena ERIS Wzgórza Dylewskie (hotel)
6. Hotel Anders w Starych Jabłonkach (hotel)

7. Zakład Produkcyjno-Doświadczalny „Bałcyny” Sp. z o.o. (hodowla zwierząt, uprawy rolne)
8. Ubojnie drobiu w Łukosz i Pabich w Lubajnach
9. Placówki oświatowe (szkoły, przedszkola)
10. Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych (Rudno)
11. OSI Food Solutions Poland Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny OSTRÓDA (Górka)
12. Castor Domy Drewniane i szkieletowe (Ostróda)

MIEJSCE ZATRUDNIENIA MIESZKAŃCÓW GMINY OSTRÓDA:

- przemysł i budownictwo → **37,7%**
- sektor rolniczy (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo) → **19,5%**
- sektor usługowy (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie, gastronomia, komunikacja, informacja) → **14,3%**
- sektor finansowy → **1,8%**
- pozostałe → **26,7%**

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, GMINA OSTRÓDA, Liczba podmiotów w sektorze publicznym

/ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie danych GUS/

SEKTOR PUBLICZNY liczba podmiotów	2005	...	2011	2012	2013	2014	2015	2016
OGÓLEM	25	...	25	25	24	25	25	24
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	19	...	19	19	20	21	20	20
sektor publiczny - spółki handlowe	3	...	3	3	3	3	3	2
sektor publiczny inne	3	...	3	3	1	1	2	2

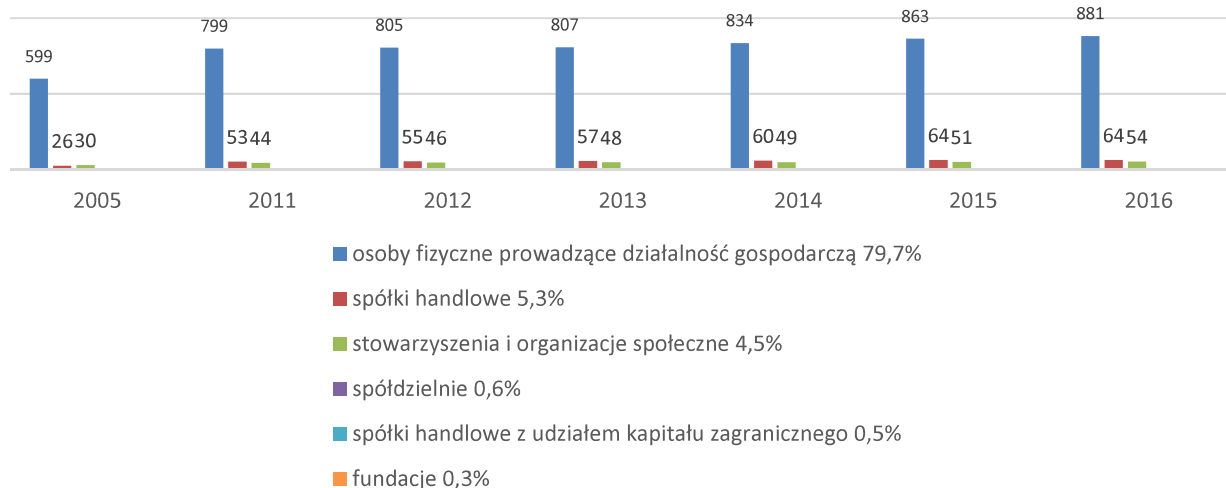
Liczba podmiotów publicznych stanowiących miejsce zatrudnienia w gminie Ostróda od 10 lat pozostaje na zbliżonym poziomie w przeciwieństwie do liczby podmiotów w sektorze prywatnym. W gminie Ostróda na końcu grudnia 2016 r. w rejestrze REGON wpisanych było 1099 podmiotów gospodarczych. Zanotowano wzrost o 103 podmioty od roku 2011 i o 363 na przestrzeni 10-ciu lat.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, GMINA OSTRÓDA, Liczba podmiotów w sektorze prywatnym

/ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie danych GUS/

SEKTOR PRYWATNY liczba podmiotów	2005	...	2011	2012	2013	2014	2015	2016
OGÓLEM	736		996	1010	1021	1053	1089	1099
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	599		799	805	807	834	863	881
spółki handlowe	26		53	55	57	60	64	69
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	6		4	4	5	5	5	5
spółdzielnie	5		6	6	6	6	6	6
fundacje	1		3	3	3	3	3	8
stowarzyszenia i organizacje społeczne	30		44	46	48	49	51	54
sektor prywatny - inne	69		87	91	95	96	97	77

Struktura podmiotów w sektorze prywatnym w gminie Ostróda

Biorąc pod uwagę formę prawną, 79,7% wszystkich podmiotów prywatnych zarejestrowanych stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W końcu grudnia 2016 r. rejestr REGON skupiał 881 takich podmiotów. Liczba ta stale rośnie. W szczególności duży wzrost odnotowuje się od 2014 roku. W porównaniu z rokiem 2005 liczba ta zwiększyła się z 599 do 863. Znaczącą zbiorowość wśród podmiotów stanowiły spółki. W końcu grudnia 2016 r. na terenie gminy Ostróda zarejestrowanych było 69 spółek handlowych o 5 więcej niż w roku poprzednim i o 43 więcej niż w roku 2005.

Ponadto w rejestrze REGON wpisanych było 5 spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego, 6 spółdzielni, 8 fundacji, 54 stowarzyszenia i organizacje społeczne. Liczba fundacji znacznie wzrosła – z trzech do ośmiu.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, GMINA OSTRÓDA, Liczba przedsiębiorstw osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, stan na 06.10.2016 r.

/ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie danych UG, Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej/

MIJSCOWOŚĆ	OGÓLEM	AKTYWNE PRZEDSIĘBIORSTWA	
RAZEM	665	563	Udział w liczbie ogółem
Kajkowo	86	75	13,3%
Samborowo	71	59	10,5%
Międzylesie	45	42	7,5%
Wałdowo	47	41	7,3%
Lubajny	38	28	5,0%
Stare Jabłonki	31	26	4,6%
Brzydowo	22	22	3,9%
Idzbark	20	18	3,2%
Zwierzewo	22	17	3,0%
Grabinek	19	16	2,8%
Pietrzwałd	20	16	2,8%
Szyldak	21	16	2,8%
Szafranki	16	13	2,3%
Morliny	13	11	2,0%
Lipowo	11	10	1,8%
Durąg	10	9	1,6%

MIEJSCOWOŚĆ cd.	OGÓŁEM	AKTYWNE PRZEDSIĘBIORSTWA	
			Udział w liczbie ogółem
Tyrowo	10	9	1,6%
Ornowo	8	8	1,4%
Wirwajdy	8	8	1,4%
Bałcyny	7	7	1,2%
Nowe Siedlisko	9	7	1,2%
Grabin	6	6	1,1%
Ostrowin	7	6	1,1%
Reszki	8	6	1,1%
Smykowo	7	6	1,1%
Warlity Wielkie	7	6	1,1%
Nastajki	5	5	0,9%
Ryn	5	5	0,9%
Górka	4	4	0,7%
Kraplewo	4	4	0,7%
Lichtajny	5	4	0,7%
Turznica	5	4	0,7%
Wólka Lichtajska	4	4	0,7%
Klonowo	3	3	0,5%
Lipowiec	3	3	0,5%
Rudno	3	3	0,5%
Ruś Mała	3	3	0,5%
Smykówko	7	3	0,5%
Worniny	3	3	0,5%
Zawady Małe	3	3	0,5%
Żurejny	4	3	0,5%
Cibory	2	2	0,4%
Gierłoż	2	2	0,4%
Pobórze	2	2	0,4%
Ryńskie	3	2	0,4%
Wyżnice	3	2	0,4%
Czarny Róg	1	1	0,2%
Czerwona Karczma	1	1	0,2%
Dziadyk	1	1	0,2%
Glaznoty	1	1	0,2%
Jabłonka	1	1	0,2%
Kątno	9	1	0,2%
Marynowo	1	1	0,2%
Miejska Wola	1	1	0,2%
Naprom	2	1	0,2%
Wygoda	1	1	0,2%
Zajączki	2	1	0,2%
Pancerzyn	1	0	0,0%
Zabłocie	1	0	0,0%

(!!!) WAŻNE

Zmieniającym sytuację na lokalnym rynku pracy w Gminie Ostróda pracodawcą od roku 2015 byli wykonawcy robót drogowych w okolicach Ostródy. Przedmiotem inwestycji była budowa drogi ekspresowej S7 o długości niemal 39 km pomiędzy Miłomłynem, a Olsztynkiem oraz budowa ponad sześciu km odcinka obwodnicy Ostródy w ciągu drogi krajowej nr 16 od do drogi krajowej nr 15.

Wartość inwestycji wynosi **2 199 770 556,62 zł brutto**.

Czas trwania robót to **początek roku 2015**. Zakończenie to **2017 i 2018 r.**

➤ **Pododcinek A „Miłomłyn – Ostróda Północ”**

Wykonawca: BUDIMEX SA

Podpisanie umowy z Wykonawcą: 05.11.2014 r.

Przekazanie placu budowy: 17.11.2017 r.

Zakończenie robót: 2017

➤ **Pododcinek B „Ostróda Północ - Ostróda Południe w ciągu drogi S7”**

Wykonawca: BUDIMEX SA

Podpisanie umowy z Wykonawcą: 15.06.2015 r.

Przekazanie placu budowy: 18.06.2015 r.

Zakończenie robót: 2018 r.

➤ **Budowa obwodnicy Ostródy w ciągu drogi krajowej nr 16**

Wykonawca: BUDIMEX SA

Podpisanie umowy z Wykonawcą: 15.06.2015 r.

Przekazanie placu budowy: 18.06.2015 r.

Zakończenie robót: 2018 r.

➤ **Pododcinek C1 „Ostróda Południe – Rychnowo”**

Wykonawca: STRABAG

Podpisanie umowy z Wykonawcą: 22.04.2015 r.

Przekazanie placu budowy: 22.06.2015 r.

Zakończenie robót: 2018 r.

➤ **Pododcinek C2 „Rychnowo – Olsztynek”**

Wykonawca: STRABAG

Podpisanie umowy z Wykonawcą: 22.04.2015 r.

Przekazanie placu budowy: 11.05.2015 r.

Zakończenie robót: 2018 r.

Dla mieszkańców gminy Ostróda oraz lokalnego rynku pracy ta trwająca trzy lata inwestycja oznaczała:

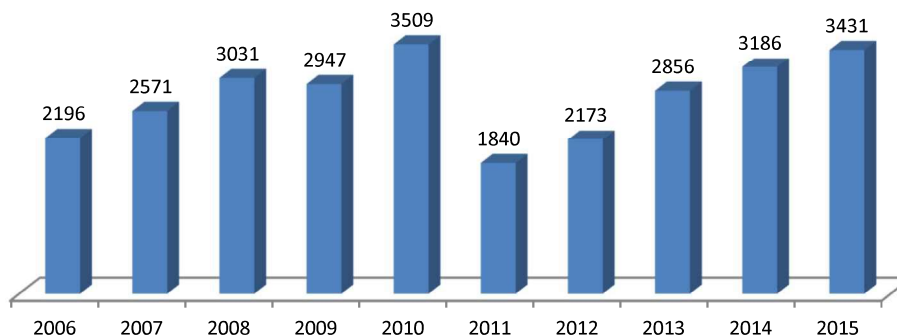
- zmniejszenie bezrobocia, w wyniku:
  - zatrudnienia przy robotach drogowych
  - zwiększenia zatrudnienia w handlu i usługach (zwiększony popyt na usługi związane z pobytem – głównie w zakresie żywienia i zakwaterowania)
- dodatkowy dochód dla mieszkańców z tytułu wynajmu mieszkań
- wyższe obroty lokalnych przedsiębiorstw w handlu i usługach

Jak pokazują statystyki Powiatowego Urzędu Pracy znaczne zmniejszenie bezrobocia przypada właśnie na rok 2015 i końcówkę 2014. Do gminy i miasta napłynęli pracownicy, podwykonawcy, którzy korzystają z lokalnego rynku usług i handlu, a także zatrudniają pracowników, co w sposób bezpośredni wpływało na stan zatrudnienia w gminie Ostróda.

1.3.3. Oferty pracy i samozatrudnienie

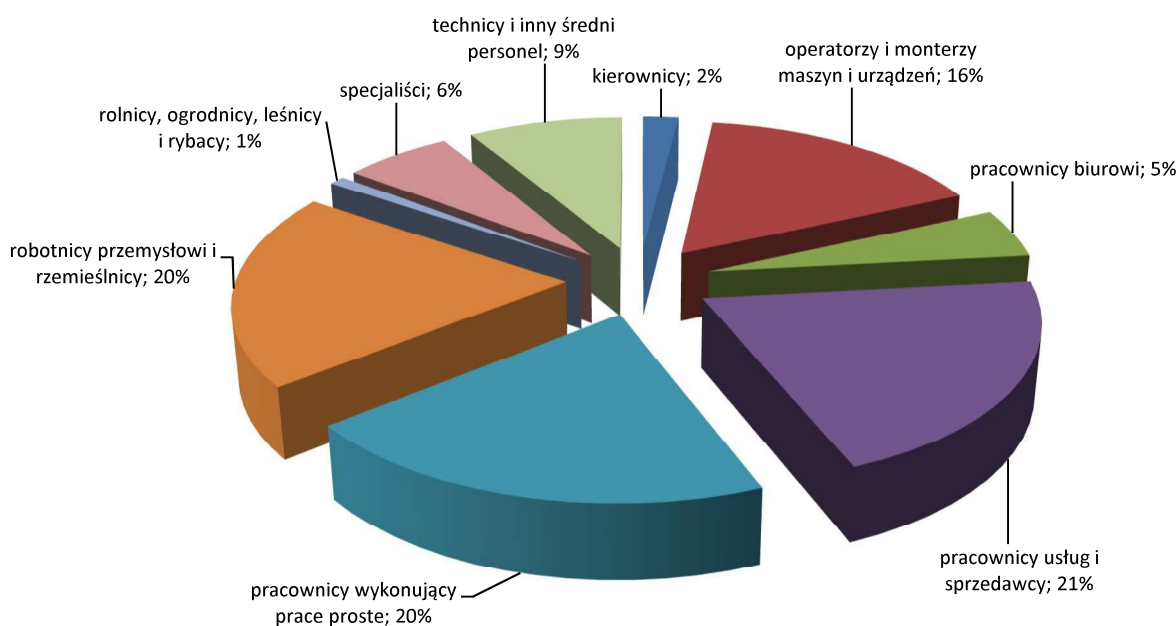
W 2016 roku, w powiecie ostródzkim odnotowano 4843 oferty pracy, czyli o ponad 1500 więcej niż w roku ubiegłym. W latach 2006-2016 można zauważyć wahania w liczbie zgłoszonych ofert pracy, przy czym na przestrzeni lat 2006-2015, największą liczbę ofert zgłoszono w roku 2010, tj. 3509. Jednocześnie w roku 2011 zanotowano największy od 2004 roku, spadek liczby ofert. Liczba ofert w stosunku do roku 2010 spadła o 1669. Na przestrzeni lat 2011-2016 obserwowany jest coroczny wzrost liczby ofert.

Zgłoszone oferty pracy w latach 2006-2015

W 2015 roku, odnotowano najczęściej ofert pracy dla grup: pracownicy usług i sprzedawcy, pracownicy wykonujący prace proste, robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń.

Oferty pracy w 2015 roku

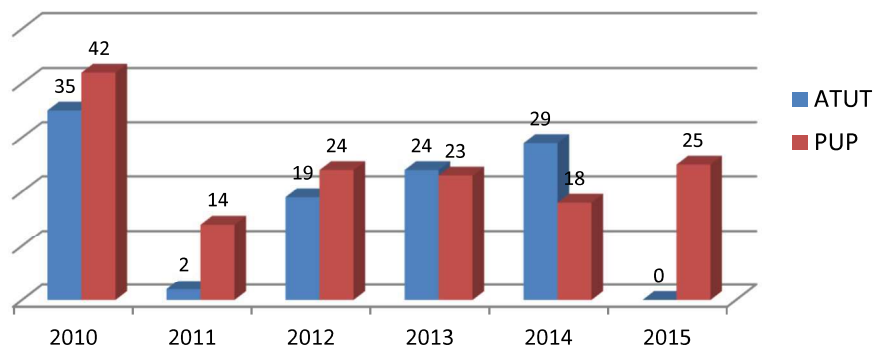

Od stycznia do grudnia 2015 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy odnotowano łącznie 924 miejsca aktywizacji zawodowej. Subsydiowane przez PUP miejsca pracy stanowiły 38,2% ogółu ofert odnotowanych

Na terenie powiatu ostródzkiego brakuje pracowników w wykształceniu zawodowym, rzemieślników i pracowników fizycznych.

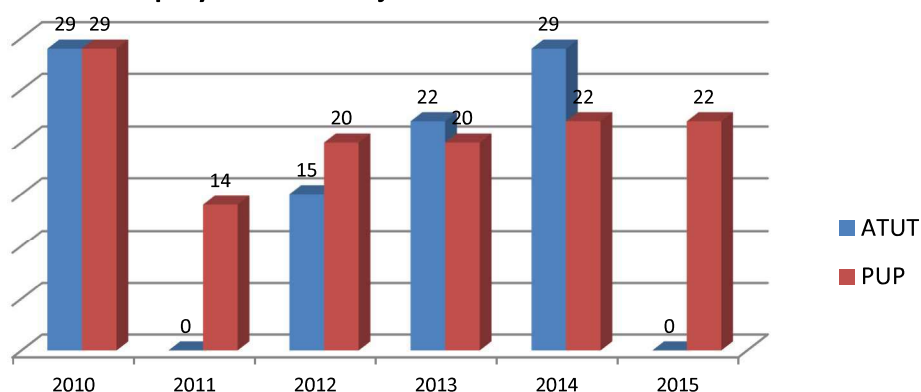
Najpopularniejszą formą prowadzenia działalności w Gminie – podobnie jak w powiecie i w kraju jest forma jednoosobowej działalności gospodarczej osoby fizycznej. W gminie Ostróda osoby bezrobotne chcące założyć działalność gospodarczą mogły korzystać z bezzwrotnych instrumentów finansowych oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy oraz Fundację Rozwoju Przedsiębiorczości ATUT na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Liczba osób bezrobotnych z gminy Ostróda, którym przyznano dotację na utworzenie firmy w latach 2010- 2015

W latach 2010-2015 w sumie z bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej w gminie Ostróda skorzystało 245 osób.

Liczba firm, która powstała w gminie Ostróda w wyniku przyznania dotacji w latach 2010 - 2015

Dzięki dotacjom przyznanych osobom bezrobotnym przez Powiatowy Urząd Pracy oraz Fundację Rozwoju Przedsiębiorczości ATUT w latach 2010-2015 w sumie na terenie gminy Ostróda powstały 222 firmy. W roku 2016 Fundacja Atut przyznała dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej 3 osobom.

1.4. Warunki życia

1.4.1. Organizacja samorządu i budżet gminy

Siedzibą organów Gminy jest miasto Ostróda, ul. Jana III Sobieskiego 1. **Urząd Gminy Ostróda** pracuje w dni robocze od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30-15.30.

Organem wykonawczym Gminy jest **Wójt**, który wykonuje uchwały Rady i zadania Gminy określone przepisami prawa. W realizacji zadań własnych Gminy Wójt podlega wyłącznie Radzie. **Rada** jest organem stanowiącym i kontrolnym Gminy, za wyjątkiem spraw rozstrzyganych w drodze

referendum. W skład Rady Gminy Ostróda wchodzi radni, w liczbie 15 osób, z czego 20-30% to kobiety. Stałą Komisją powołaną przez Radę w celu kontrolowania działalności Wójta oraz gminnych jednostek organizacyjnych i sołectw jest **Komisja Rewizyjna**, która składa się z Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego i 1-3 członków.

Stałe Komisje problemowe Rady to:

- Komisja Budżetu, Finansów, Rozwoju Gospodarczego i Spraw Obywatelskich
- Komisja Ładu Przestrzennego, Rolnictwa i Ochrony Środowiska
- Komisja Oświaty, Kultury i Spraw Społecznych

Do realizacji określonych zadań Rada może powoływać komisje doraźne, każdorazowo określając zakres ich działania i kompetencji oraz skład osobowy

Gminne jednostki organizacyjne:

1. Zespół Przedszkolno-Szkolny w Tyrowie składający się ze szkoły Podstawowej (klasy I – VIII) i przedszkola
2. Zespół Szkół im. Mikołaja Kopernika w Samborowie składający się ze szkoły Podstawowej (klasy I – VIII) i przedszkola
3. Szkoły Podstawowej im. K.I. Gałczyńskiego w Lipowie
4. Szkoły Podstawowej im. J.K. Sembrzyckiego w Pietrzwałdzie
5. Szkoły Podstawowej w Brzydowie
6. Szkoły Podstawowej w Durągu
7. Szkoły Podstawowej w Szyldaku
8. Szkoły Podstawowej w Zwierzewie
9. Szkoły Podstawowej w Idzbarku
10. Szkoły Podstawowej im. Synów Pułku w Starych Jabłonkach
11. Przedszkole Samorządowe w Pietrzwałdzie
12. Przedszkole Samorządowe w Starych Jabłonkach
13. **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostródzie**
14. Gminne Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Samborowie
15. Zakład Obsługi Komunalnej w Ostródzie

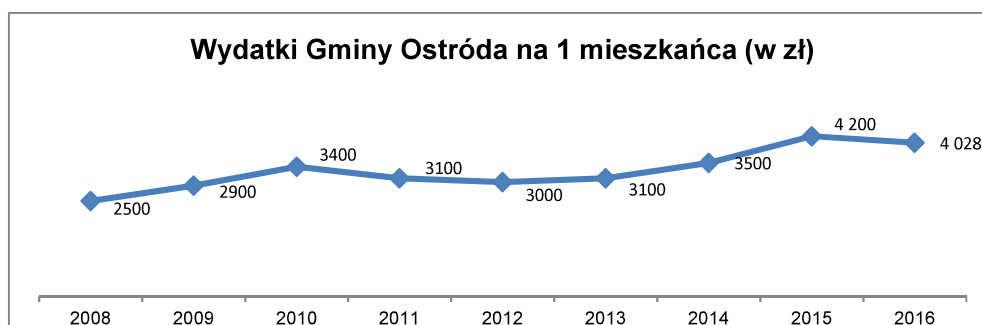
Jednostkami pomocniczymi Gminy jest 39 **sołectw**.

Gmina Ostróda jest położona w obrębie **Ostródzko-łławskiego Obszaru Funkcjonalnego**, a także należy do **Związku Gmin „Czyste Środowisko”** oraz **Lokalnej Grupy Działania „Kraina Drwęcy i Pasłęki”** w Łukcie.

Obszary strategicznej interwencji (OSI):

- Tygrys Warmińsko-Mazurski
- Obszary wymagające restrukturyzacji i rewitalizacji

Gmina Ostróda odnotowuje sukcesywny rosnący poziom wydatków na jednego mieszkańca oraz rosnący poziom zadłużenia, z czego najwyższe wartości w badanym okresie przypadają na rok 2015.

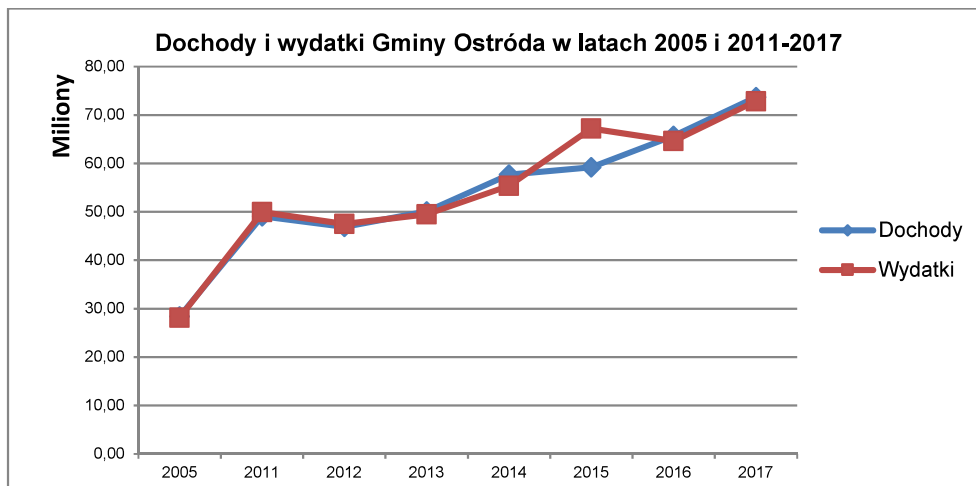

WARUNKI ŻYCIA, GMINA OSTRÓDA, Dochody, wydatki, zadłużenie 2006-2017 (w zł)

/ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie danych UG – sprawozdania finansowe/

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Dochody	32 578 845,66	34 909 222,70	37 528 951,67	40 034 460,40	50 239 545,82	49 090 597,12	46 892 658,25	50 095 475,35	57 672 628,69	59 189 248,66	65 654 758,70	73 705 409,48
Wydatki	32 117 155,03	35 020 998,02	38 386 746,68	45 292 403,53	53 645 297,56	49 954 159,98	47 500 668,99	49 496 624,88	55 393 329,98	67 232 048,38	64 603 814,32	72 858 179,86
Zadłużenie	8,6%	5,9%	8,4%	21,9%	24,0%	26,8%	26,9%	25,3%	19,4%	30,9%	bd.	18 243 8 14,00

W latach 2006-2017 obserwuje się zbliżony poziom wydatków do dochodów Gminy Ostróda, z przeważającą tendencją wyższości wydatków nad dochodami oraz znacznym wzrostem dochodów w 2016 i 2017 roku.

WARUNKI ŻYCIA, GMINA OSTRÓDA, wydatki 2016 (w zł)

/ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie danych UG – sprawozdania finansowe/

Kategoria wydatku	Wartość	Udział w wydatkach ogółem
Pomoc społeczna	22 684 325,61 zł	35,40%
Oświata i wychowanie	21 263 368,01 zł	33,18%
Administracja publiczna	5 430 362,93 zł	8,47%
Rolnictwo i łowiectwo	3 740 532,11 zł	5,84%
Transport i łączność	3 001 958,84 zł	4,68%
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 858 402,26 zł	4,46%
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 262 459,33 zł	1,97%
Działalność usługowa	712 464,48 zł	1,11%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	626 001,73 zł	0,98%
Kultura fizyczna	576 564,17 zł	0,90%
Gospodarka mieszkaniowa	510 503,69 zł	0,80%
Obsługa długu publicznego	433 892,26 zł	0,68%
Edukacyjna opieka wychowawcza	418 544,20 zł	0,65%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	246 732,00 zł	0,39%
Ochrona zdrowia	212 774,70 zł	0,33%
Różne rozliczenia	86 484,00 zł	0,13%
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	16 187,00 zł	0,03%
Obrona narodowa	0,00 zł	0,00%

Pomoc społeczna stanowi największą część wydatków Gminy Ostróda w 2016 r.

1.4.2. Układ przestrzenny i komunikacyjny

Na terenie gminy Ostróda mamy do czynienia z promienistym układem urbanistycznym, z miastem Ostróda w centrum jako miastem powiatowym i siedzibą Urzędu Miasta i Urzędu Gminy Ostróda, a także centrum obsługi interesanta. Wokół miasta rozwinęły się dzielnice mieszkaniowe takie jak **Wałdowo, Kajkowo, Lubajny, Międzylesie**, a ostatnio także **Szafranki**. Potrzeba terenów pod zabudowę mieszkaniową przekształca te wsie w typowe podmiejskie osiedla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, eliminując rolniczy charakter tych terenów.

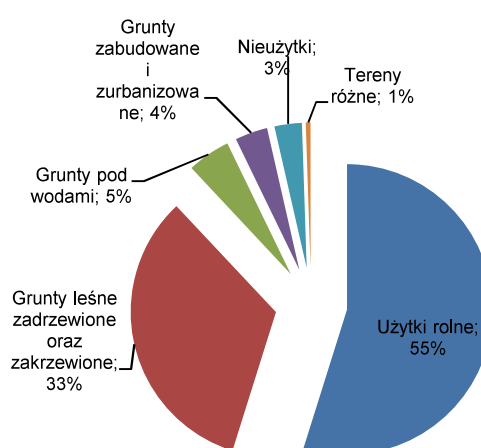
Miasto Ostróda nie jest jednak położone centralnie w środku gminy. Najdalej gmina rozciąga się w kierunku południowym jest to blisko 20 km w linii prostej, jednak kierunek ten jest najslabiej skomunikowany. Największą i centralną wsią części południowej gminy jest wieś **Pietrzwałd**. Ostatnie inwestycje szczególnie kanalizacyjne znacznie poprawiają stan uzbrojenia tych terenów.

W zachodniej części gminy rozwinęły się dwie duże wsie **Tyrowo** i **Samborowo**, obydwie przylegają do drogi krajowej nr 16 co sprawia, że są bardzo dobrze skomunikowane z miastem. Stan wyposażenia w infrastrukturę techniczną jest bardzo dobry. Wsie te posiadają wodociąg, kanalizację, gaz ziemny. Po drugiej stronie miasta w ciągu tej samej drogi powstały wsie **Stare Jabłonki** i **Kątno**. W centralnej części gminy położona jest duża wieś **Brzydowo**. Wieś ta zachowała, jako jedna z nielicznych, typowo rolniczy charakter i taka też przeważa tam zabudowa. Układ komunikacyjny części centralnej i południowej gminy opiera się na sieci dróg powiatowych zagęszczonej licznymi drogami gminnymi o niskim standardzie. W północno wschodniej części gminy osadnictwo skupiło się głównie wzdłuż drogi krajowej nr 7.

WARUNKI ŻYCIA, GMINA OSTRÓDA, Powierzchnia wg kierunków wykorzystania (2014)

ŹRÓDŁO: GUS/

Rodzaj powierzchni	Powierzchnia
Powierzchnia ogółem	40 089 ha
Powierzchnia lądowa	38 164 ha
Użytki rolne	21 989 ha
Grunty leśne zadrzewione oraz zakrzewione	13 294 ha
Grunty pod wodami	1 925 ha
Grunty zabudowane i zurbanizowane	1 457 ha
Nie użytki	1 211 ha
Tereny różne	213 ha

Największą część powierzchni gminy stanowią użytki rolne, a następnie grunty leśne, zadrzewione oraz zakrzewione. Grunty zabudowane i zurbanizowane to 4% gminy, a wody (jeziora, rzeki) to 5% wszystkich gruntów.

Trzon układu komunikacyjnego gminy Ostróda stanowią trzy drogi krajowe, nr 7 przebiegająca

z północnego zachodu na południowy wschód, nr 16 z północnego wschodu na zachód i nr 15 z południowego zachodu do Ostródy opisane szczegółowo w części 1.1. Pod koniec roku 2017 została oddana do użytku nowa infrastruktura drogowa: droga ekspresowa nr 7 na odcinku Miłomłyn-Olsztynek, obwodnica Ostródy w ciągu drogi nr 15 i 16. Wszystkie te odcinki zlokalizowane są na terenie gminy Ostróda.

Przez teren gminy Ostróda przebiega krajowa linia kolejowa nr 353 relacji Poznań – Skandawa. Najbliższe węzły kolejowe znajdują się w Olsztynie oraz w Łławie, dworzec także w Ostródzie.

Przez gminę przebiegają dwie trasy rowerowe o znaczeniu międzyregionalnym, mające na celu m.in. powiązanie odcinków dróg międzynarodowych:

- **Mława – Działdowo – Dąbrówno – Samborowo – Zalewo – Kanał Elbląsko-Ostródzki – Elbląg**, łącząca Mazowsze, z zachodnią częścią województwa warmińsko-mazurskiego i obszarem nadmorskim
- **Szeląg – Ostróda – Mielno** przygotowana do obsługi Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich.

KOMUNIKACJA PUBLICZNA

- przystanki PKS → w każdej wsi
- stacja PKP → Stare Jabłonki, Lubajny, Samborowo
- miejska komunikacja publiczna (ZKM Ostróda): Kajkowo, Morliny, Górki, Idzbark, Międzylesie, Warlity Wlk., Wałdowo i Tyrowo
- tzw. „okejki”

Duża liczba przystanków PKS w gminie nie świadczy o dobrym jej skomunikowaniu. Mieszkańcom łatwiej dojechać do Ostródy, niż do sąsiedniej wsi oddalonej np. o dwa kilometry, ponieważ nie leżą na jednej trasie. Problemem są godziny i częstotliwość kursów, tj. brak połączeń w dni wolne lub odjazd/przyjazd ostatniego autobusu np. o godz. 15.00.

Wpływa to istotnie na mobilność, w tym mobilność zawodową mieszkańców.

Skalę problemu pogłębia fakt braku ścieżek rowerowo-piesznych, czy nawet poboczy. Drogi są wąskie, krety, w skrajni rosną drzewa.

1.4.3. Infrastruktura komunalna i mieszkaniowa

Warunki życia mieszkańców pod kątem dostępu do infrastruktury technicznej z roku na rok sukcesywnie ulegają poprawie. Dostęp do instalacji wodociągowej mają prawie wszyscy mieszkańcy.

WARUNKI ŻYCIA, GMINA OSTRÓDA, Ludność korzystająca z instalacji /ŹRÓDŁO: GUS/

Ludność - w % ogółu ludności - korzystająca z instalacji:	2012	2013	2014	2015	2016
wodociągowej	88,3%	88,4%	96,1%	96,1%	96,2%
kanalizacyjnej	49,2%	50,1%	61,4%	62,6%	63,5%
gazowej	13,6%	13,5%	14,9%	15,1%	15,4%

Na terenie gminy Ostróda znajdują się cztery biologiczne oczyszczalnie komunalne oraz jedna oczyszczalnia z podwyższonym usuwaniem biogenów. Ludność korzystająca 11 726 osób w roku 2016 (2014 =11300 os.; 2013 =10701 os.; 2012 =10562 os.; 2011 =8941 os.) Liczba ta z roku na rok zwiększa się, jednak to wciąż duża niezaspokojona potrzeba.

Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków w 2016 roku to 54 sztuki i rośnie (w 2015 było 45 szt.), natomiast liczba bezodpływowych zbiorników wynosi 395 i maleje. W 2015 było ich 515 sztuk.

Za gospodarkę wodno-ściekową w gminie odpowiada Zakład Obsługi Komunalnej. Zakres:

- usługi związane z uzdatnianiem i dostarczaniem wody,
- usługi związane z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, osadów ze ścieków kanalizacyjnych
- usługi związane ze zbieraniem odpadów inne niż niebezpieczne
- usługi związane z usuwaniem odpadów innych niż niebezpieczne
- roboty związane z wykonywaniem instalacji wodno-kanalizacyjnych i odwadniających
- pozostałe usługi sanitarne

Za gospodarkę odpadami odpowiada Związek Gmin „Czyste Środowisko”, którego Gmina Ostróda jest członkiem. Mieszkańcy zawierają indywidualne umowy na wywóz odpadów.

Źródłem zaopatrzenia mieszkańców w energię elektryczną jest linia wysokiego napięcia 110kV przebiegająca przez gminę ze wschodu na zachód. W miejscowości Szafranki zlokalizowany jest Główny Punkt Zasilania.

Województwo warmińsko-mazurskie zasilane jest z magistrali gazowej Rembelszczyzna – Włocławek przez odgałęzienia: Płońsk – Ciechanów – Nidzica. Teren gminy Ostróda zasilany jest siecią magistralną wysokiego ciśnienia Dn 125 z odgałęzienia w Olsztynku.

Liczba mieszkań na terenie Gminy Ostróda rośnie i w roku 2016 wynosiła 4 871 o łącznej powierzchni 415 104 m².

WARUNKI ŻYCIA, GMINA OSTRÓDA, Zasoby mieszkaniowe – ogółem

/ŹRÓDŁO: GUS/

	2005	...	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba mieszkań [szt.]	4 271	...	4 457	4 512	4 574	4 791	4 846	4 871
Liczba izb [szt.]	16 678	...	18 359	18 675	18 996	19 797	20 101	20 231
Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	324 779	...	366 744	374 665	383 311	401 994	411 238	415 104

WARUNKI ŻYCIA, GM. OSTRÓDA, Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań

/ŹRÓDŁO: GUS/

Rodzaj instalacji	2005	2011	2015	2016
Wodociąg [%]	97,3	98,2	98,2	98,2
Łazienka [%]	80,5	86	87,2	87,2
Centralne ogrzewanie [%]	66	72,3	74,5	74,7

WARUNKI ŻYCIA, GMINA OSTRÓDA, Zasoby mieszkaniowe

/ŹRÓDŁO: GUS/

Wskaźnik	2005	2011	2015	2016
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	76	82,3	84,9	85,2
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	21	23,1	25,7	25,8
przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	3,9	4,12	4,15	4,15
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,63	3,57	3,3	3,3
przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,93	0,87	0,8	0,8

MIESZKANIA KOMUNALNE GMINY**2005** → liczba mieszkań **154**; powierzchnia użytkowa 7271 m²**2013** → liczba mieszkań **100**; powierzchnia użytkowa 4439 m²**2015** → liczba mieszkań **149**; powierzchnia użytkowa 6781 m²**2016** → liczba mieszkań **141**; powierzchnia użytkowa 6333 m²**MIESZKANIA SOCJALNE GMINY****2011** → liczba mieszkań **1**; powierzchnia użytkowa 49 m²**2015** → liczba mieszkań **1**; powierzchnia użytkowa 26 m²**2016** → liczba mieszkań **3**; powierzchnia użytkowa 160 m²

Na terenie gminy Ostróda jest zbyt mało w stosunku do potrzeb mieszkań socjalnych.

1.4.4. Ogólnodostępna infrastruktura społeczna

Analiza geograficzna rozmieszczenia placówek usługowych na obszarach wiejskich gminy Ostróda, wskazuje na nierównomierne rozmieszczenie infrastruktury usług społecznych. Istnieją wsie, gdzie poziom dostępności infrastruktury jest bardzo wysoki (Samborowo, Pietrzwałd, Brzydowo, Stare Jabłonki) oraz takie, w którym występują one sporadycznie. Wiele obiektywnych trudności w organizacji infrastruktury stwarza bardzo duża powierzchnia gminy – dwukrotnie większa niż przeciętna wielkość gminy wiejskiej w województwie.

Tendencję do wyższego niż przeciętnie poziomu dostępności infrastruktury wyznacza obecność szkoły. Wówczas miejscowość posiada zazwyczaj także salę sportową, boisko, świetlicę, plac zabaw. Lepiej rozwija się tu aktywność społeczna mieszkańców, którzy chętniej tworzą lokalne stowarzyszenia, w tym ochotnicze straże pożarne. Aktywności sprzyja infrastruktura w postaci miejsca spotkań itp.

W latach 2017-2018 Gmina wyremontowała pięć świetlic wiejskich w Kątnie, Durągu, Brzydowie, Idzbarku oraz Pietrzwałdzie, w których realizowane będą następujące działania obszarze pomocy społecznej:

- świadczenie usług wsparcia rodziny, inicjowanie i wspieranie działalności grup samopomocowych dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym borykających się z różnymi problemami: ubóstwem, uzależnieniami czy bezradnością opiekuńczo-wychowawczą, niepełnosprawnością,
- aktywizowanie dzieci i młodzieży do działań wolontarystycznych,
- wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania pozaszkolnych, środowiskowych form integracji społecznej dzieci i młodzieży,
- wsparcie form poradnictwa specjalistycznego w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych i opiekuńczych, pomocy w terapii rodzinnej, pomocy pedagogicznej i psychologicznej.

WARUNKI ŻYCIA, GMINA OSTRÓDA, Infrastruktura społeczna

ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie danych UG Ostróda oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostróda, wykaz sołectw na podstawie Uchwały nr LVI/353/2014 rady Gminy Ostróda z dn. 25.09.2014 r. Zał. nr 6/

SOŁECTWO	Odległość do Ostródy	przed-szkole	szkoła	świat-lica	boisko	PKS	PKP	ośro-dek zdrowia	biblio-teka gminna	remiza osp	sklep	kościół	cmen-tarz
Bałcyny *	15												
Brzydowo	10												
Durąg	11												
Gierłoż	20												
Giętłewo	26												
Głaznoty	25												
Górka	4												
Grabin	9												
Grabinek	---												
Idzbark	7												
Kajkowo	2												
Kątno	12												
Klonowo	26												
Kraplewo*	9												
Lichtajny*	5												
Lipowo	18												
Lubajny	6												
Międzylesie	6												
Morliny	5												
Naprom	16												
Nastajki *	13												
Ornowo	7												
Ostrowin	15												
Pietrzwałd	19												
Reszki	15												
Rudno	15												
Ryn *	15												
Samborowo	13			GCKB									
Smykowo *	12												
Smykówko	13												
Stare Jabłonki	12												
Szydłak	12												
Turznica	12												
Tyrowo	8												
Wąldowo	4												
Wirwajdy	10												
Wygoda	27												
Wysoka Wieś	22												
Zajączki *	21												
Zwierzewo	8												

* sołectwo nie ujęte w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostróda

1.4.5. Potencjał historyczny, kulturowy i przyrodniczy

Krajobraz gminy Ostróda ukształtowany w wyniku ostatniego zlodowacenia tworzą morenowe wzgórza oraz doliny z jeziorami i mniejszymi oczkami wodnymi. Charakterystyczna dla wszystkich gmin w woj. warmińsko-mazurskim jest znaczna, przewyższająca średnią krajową. Powierzchnia terenów leśnych w Gminie Ostróda w 2016 wyniosła 31,3%.

Na terenie gminy Ostróda znajdują się 52 obiekty zabytkowe objęte ochroną prawną wynikającą z ujęcia ich w rejestrze zabytków województwa warmińsko-mazurskiego, prowadzonym przez Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Najważniejsze **obiekty dziedzictwa kulturowego i historycznego** znajdujące się na terenie gminy Ostróda to:

- GLAZNOTY: gotycki kościół p.w. Narodzenia NMP z XVI w. Glaznot
- ORNOWO: barokowy kościół p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej
- DURĄG: barokowy kościół p.w. świętych Apostołów Piotra i Pawła z XVIII w.
- KRAPLEWO: kościół ewangelicki
- GRABIN i SZYLDAK: XIX wieczne dworki z zespołami falworcznymi
- PIETRZWAŁD: drewniany kościół z 1715 r.
- mosty i wiadukty dawnych linii kolejowych, w szczególności wiadukt w Glaznotach

Przez gminę Ostróda wiedzie **szlak Kanału Elbląskiego** (pomnik historii), który jest unikalny w skali światowej pod względem rozwiązań hydrotechnicznych, Łącznie liczy 151,7 km, posiadający unikalne w skali światowej rozwiązanie hydrotechniczne (system pochylni i śluz). Pomiędzy Ostródą a Starymi Jabłonkami można przepłynąć jego osiemnastokilometrowym odcinkiem. Szlak ten cieszy się ogromną popularnością ze względu na walory krajobrazowe, a także atrakcje w postaci dwóch śluz (Ostróda i Mała Ruś) pokonujących różnicę poziomu wód;

Ważną rolę na terenie gminy Ostróda odgrywają **produkty lokalne**. Charakteryzują się one tym, że wytwarzane są przez mieszkańców od wielu lat. Są to na przykład:

- szynka dylewska dojrzewająca wytwarzana w Pietrzwałdzie. Została ona wpisana na listę produktów tradycyjnych;
- jabłonnik, ciastka i mydła wytwarzane przez Stowarzyszenie „Wieś jabłkowych Smaków” w Starych Jabłonkach.

Na terenie gminy cyklicznie organizowane są **wydarzenia kulturalne**:

- Mazurski Dzień Ziemniaka. Impreza powstała w 2008 r. i jest co roku organizowana. Głównym punktem programu imprezy jest konkurs kulinarny na najlepszą potrawę z ziemniaka, w którym rywalizują sołectwa o Puchar Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego.
- Letni i Zimowy Bieg Sasinów
- Rajd Rowerowy Dylewska Góra

Teren gminy Ostróda w 75% powierzchni objęty jest **prawnymi formami ochrony przyrody**:

- Rezerwat leśny Dylewo o powierzchni całkowitej 113,80 ha;
- Rezerwat florystyczny Jezioro Czarne o powierzchni 9,28 ha;
- Rezerwat Jezioro Francuskie. Nazwa jeziora, jak głosi legenda, pochodzi stąd, że w czasie kampanii napoleońskiej miejscowi chłopcy utopili tu kilku Francuzów mszcząc się za krzywdę wyrządzoną miejscowej dziewczynie. Powierzchnia jeziora to 2,93 ha, a przyległego do niego lasu 10,71 ha;
- Rezerwat Rzeka Drwęca na całej długości stanowi rezerwat wodny o powierzchni chronionej 444,38 ha;
- Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich ma obszar 74,84 km² i obejmuje swymi granicami najwyższą część Garbu Lubawskiego zwanego Wzgórzami Dylewskimi. Góra Dylewska - najwyższy punkt parku, 312 m n.p.m. - wznosi się w Wysokiej Wsi.
- Rezerwat Sosny Taborskiej

Elementem dziedzictwa przyrodniczego gminy są również liczne **aleje drzew** charakterystyczne dla całego obszaru Warmii i Mazur.

Obszary chronionego krajobrazu na terenie gminy Ostróda to:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Górnej Drwęcy

- Obszar Chronionego Krajobrazu Kanału Elbląskiego
- Obszar Chronionego Krajobrazu Lasów Taborskich
- Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich

Na terenie gminy znajduje się również 19 **pomników przyrody** m.in.

- Głazowisko koło leśniczówki Napromek - na obszarze ok. 4 akrów znajduje się ponad 40 głazów. Największy - granit szary z odcieniem różowym ma obwód 6,6m wysokość 0,9m;
- Różowy granit z wyrytym na powierzchni prostokąta napisem "Gr. Rose1918". Jego obwód wynosi 10,1m a wysokość 1,6m położony ok. 500m na północ od rezerwatu Jezioro Francuskie.
- Ciemnoszary granit grubokrystaliczny o obwodzie 11m i wysokości 1,25m, położony ok. 200 m na północny zachód od wieży telewizyjnej.
- Trzy orzechy mandzurskie o obwodach od 130 do 289cm oraz klon srebrzysty o obwodzie 285cm w północnej części parku w Lipowie.

W ramach obszaru **Natura 2000**, na terenie gminy Ostróda znajduje się część Specjalnego Obszaru Ochrony „Dolina Drwęcy” o łącznej powierzchni 12.561,50 ha. Obszar ten obejmuje rzekę Drwęcę wraz z dopływami: Poburzanka, Grabiczek i Dylewka, z przyujściowymi fragmentami rzek: Dylewki, Gizeli, Bałcynki i przepływowymi jeziorami Ostrowin i Drwęckie. W skład ostoi wchodzi także jedno z 3 istniejących w regionie jezior lobeliowych – Jezioro Czarne.

1.5. Dostępność usług społecznych w Gminie Ostróda

1.5.1. Oświata i wychowanie

W związku z uchwaleniem 14. grudnia 2016 Przepisów wprowadzających Ustawę Prawo oświatowe, Rada Gminy Ostróda 28 marca 2017 roku podjęła uchwałę nr XXIX/201/2017, która od 1. września 2017 wprowadziła nową sieć szkół:

16. Zespół Przedszkolno-Szkolny w Tyrowie składający się ze szkoły Podstawowej (klasy I – VIII) i przedszkola
17. Zespół Szkół im. Mikołaja Kopernika w Samborowie składający się ze szkoły Podstawowej (klasy I – VIII) i przedszkola
18. Szkoły Podstawowej im. K.I. Gałczyńskiego w Lipowie
19. Szkoły Podstawowej im. J.K. Sembrzyckiego w Pietrzwałdzie
20. Szkoły Podstawowej w Brzydowie
21. Szkoły Podstawowej w Durągu
22. Szkoły Podstawowej w Szyldaku
23. Szkoły Podstawowej w Zwierzewie
24. Szkoły Podstawowej w Idzbarku
25. Szkoły Podstawowej im. Synów Pułku w Starych Jabłonkach

Oraz

26. Przedszkole Samorządowe w Pietrzwałdzie
27. Przedszkole Samorządowe w Starych Jabłonkach

W Gminie brakuje miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.

DOSTĘPNOŚĆ USŁUG SPOŁECZNYCH, GMINA OSTRÓDA, Żłobki i kluby dziecięce

/ŹRÓDŁO: GUS/

	2014	2015	2016
Żłobki i kluby dziecięce	0	1	1
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych (w ciągu roku)	0	26	26

DOSTĘPNOŚĆ USŁUG SPOŁECZNYCH, GMINA OSTRÓDA, Dane dot. edukacji

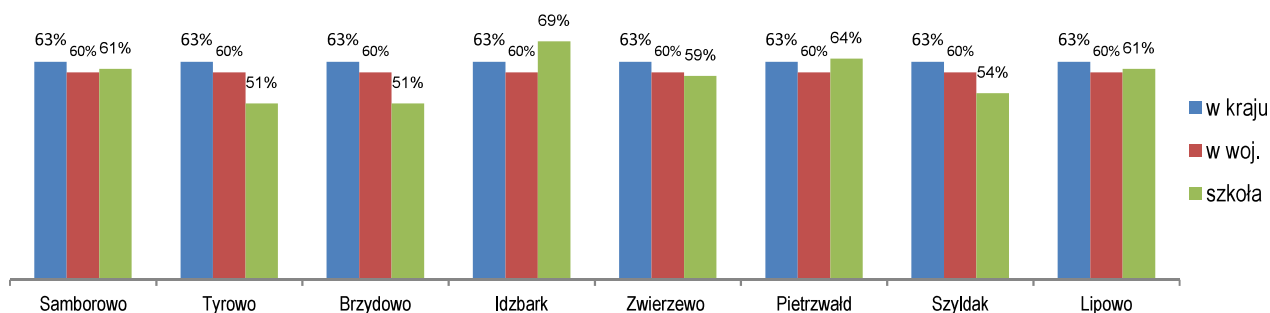
/ŹRÓDŁO: GUS/

	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017 GUS BDL
Ośrodki wychowania przedszkolnego	9	10	10	10	11
w tym przedszkola	4	5	5	5	6
Miejsca w przedszkolach	251	322	305	295	342
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	373	386	380	331	402
w tym w przedszkolach	238	263	264	199	282
Szkoły podstawowe	9	9	9	9	9
w tym prowadzone przez stowarzyszenie	1	1	1	1	1
Uczniowie szkół podstawowych	784	782	823	883	806
Szkoły gimnazjalne	3	4	4	4	4
Uczniowie szkół gimnazjalnych	354	349	324	313	282

Do wszystkich placówek oświatowych uczniowie są dowożeni transportem: PPKS, ZKM, PKP i transportem prywatnym wyłonionym w drodze przetargu.

Wyniki egzaminów klas szóstych

/ŹRÓDŁO: OKE ŁÓMŻA 2016/

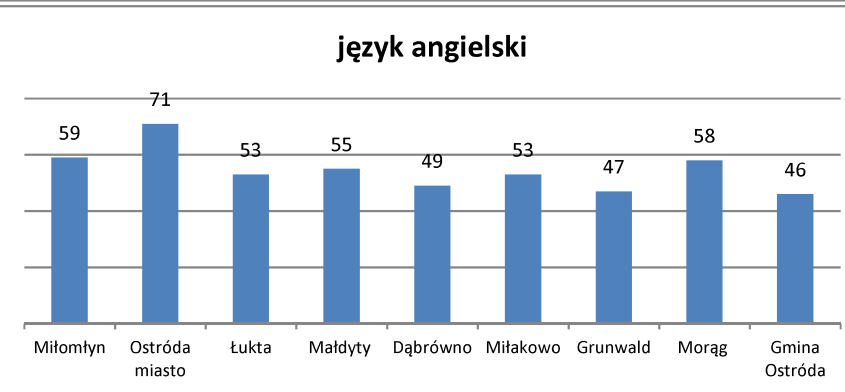
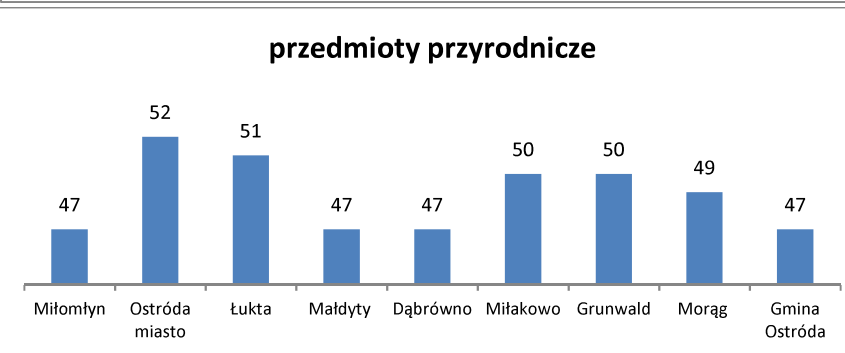
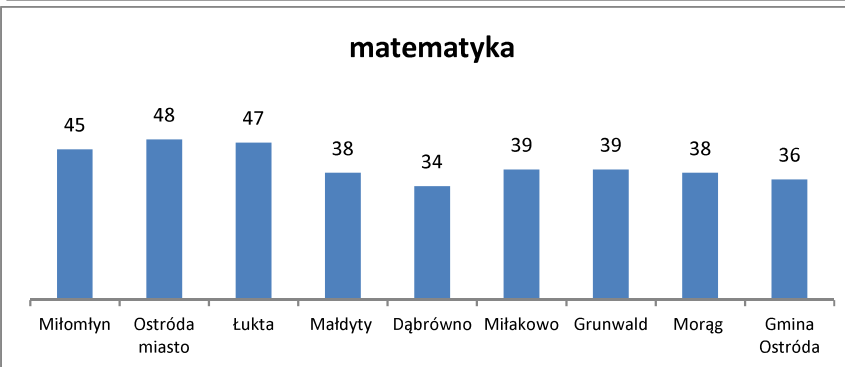
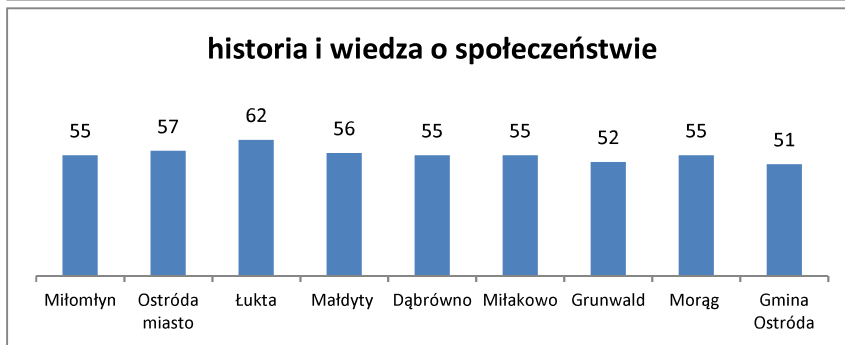
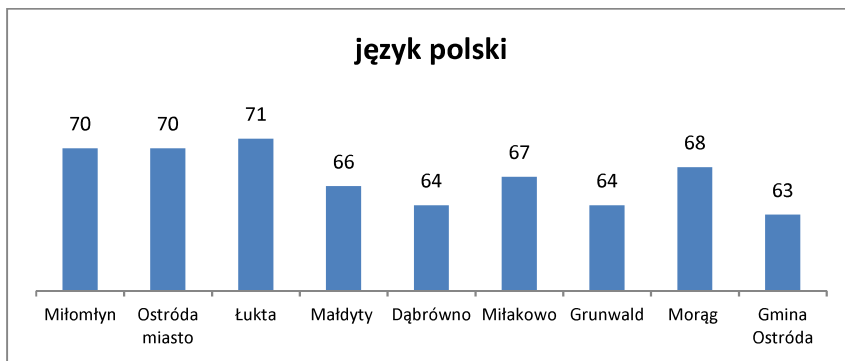

Praktycznie we wszystkich przypadkach wskaźniki dla gminnych szkół podstawowych są niższe od przeciętnych dla województwa oraz kraju, a także od innych gmin w powiecie ostródzki. Pozytywnie wyróżnia się Szkoła Podstawowa w Idzbarku (szkoła niepubliczna prowadzona przez stowarzyszenie). Najlepsze wyniki osiągają szkoły podstawowe w Brzydowie i Tyrowie

Wyniki gimnazjalne w 2017 wskazują, że Gmina Ostróda osiąga **najlepsze wyniki** w powiecie ostródzki. Spośród pięciu przedmiotów, aż w czterech wyniki Gminy są najlepsze, a w piątym przypadku drugie od końca. Powyższe świadczy o poważnych problemach w obszarze edukacji.

Wyniki egzaminów uczniów gimnazjów (w %)

/ŹRÓDŁO: OKE ŁOMŻA 2017/

1.5.2. Kultura, sport i rekreacja

Zadania z dziedziny kultury na terenie Gminy Ostróda realizowane są poprzez działalność Gminnego Centrum Kulturalno-Bibliotecznego (GCKB) z siedzibą w Samborowie oraz funkcjonujące na terenie gminy świetlice wiejskie:

- 1) świetlica wiejska w Brzydowie
- 2) świetlica wiejska w Durągu
- 3) świetlica wiejska w Giętlewie
- 4) świetlica wiejska w Głaznotach
- 5) świetlica wiejska w Grabinku
- 6) świetlica wiejska w Napromie
- 7) świetlica wiejska w Ostrowinie
- 8) świetlica wiejska w Ornowie
- 9) świetlica wiejska w Pietrzwałdzie
- 10) świetlica wiejska w Reszkach
- 11) świetlica wiejska w Rudnie
- 12) świetlica wiejska w Smykówku
- 13) świetlica wiejska w Idzbarku
- 14) świetlica wiejska w Turznicy
- 15) świetlica wiejska w Wysokiej Wsi
- 16) świetlica wiejska w Kątnie
- 17) świetlica wiejska w Tyrowie

Wszystkie świetlice wiejskie znajdują się w centralnych punktach miejscowości, co sprawia, że wszyscy mieszkańcy mają do wskazanych obiektów podobną odległość.

GCKB z siedzibą w Samborowie tworzy i upowszechnia różne dziedziny kultury i sztuki amatorskiej poprzez: upowszechnianie scenicznych programów artystycznych, organizowanie wystaw, konkursów, przeglądów, festiwali, festynów oraz imprez okolicznościowych. GCKB sprawuje funkcje w zakresie koordynowania działalności kulturalnej świetlic wiejskich, amatorskich zespołów artystycznych i organizacji imprez w Gminie. Przy GCKB funkcjonuje wiele zespołów i kół zainteresowań, które skupiają spore grono dzieci i młodzieży, m.in.: koła muzyczne, recytatorskie, teatralne, taneczne, wokalne, sekcja szachowa, brydżowa, grupy tenisowe oraz orkiestra dęta. Do zadań GCKB należy również koordynacja i promowanie gminnych zespołów artystycznych na zewnątrz. Zespoły i koła zainteresowań działające przy GCKB uczestniczą w imprezach, konkursach, przeglądach i turniejach godnie reprezentując Gminę Ostróda zajmując czołowe miejsca oraz zdobywając wiele nagród i wyróżnień na wyższym szczeblu.

(!) Zakres oddziaływania GCKB skupia się **głównie na Samborowie**, co wynika przede wszystkim z lokalizacji, ale także dużej powierzchni gminy przy jednoczesnych ograniczonych zasobach osobowych i finansowych (roczny budżet GCKB w 2016 to 787 tysiące zł, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca daje ok. 49 zł rocznie). W pozostałych miejscowościach zajęcia ograniczają się do otwarcia biblioteki (jeśli jest w świetlicy). W okresie zimowym w ciągu ostatnich trzech lat odbywały się zajęcia fitness, a na co dzień GCKB zatrudnia woźnych/stróżów, których zadaniem jest dbanie o świetlicę, dozór. Nie mają oni kompetencji animacyjnych, a innych niezbędnych do deinstytucjonalizacji usług społecznych.

Na terenie gminy funkcjonuje **7 bibliotek**:

1. Gminna Biblioteka Publiczna w Szydaku
2. Gminna Biblioteka Publiczna w Brzydowie
3. Gminna Biblioteka Publiczna w Idzbarku
4. Gminna Biblioteka Publiczna Pietrzwałdzie
5. Gminna Biblioteka Publiczna w Samborowie
6. Gminna Biblioteka Publiczna w Starych Jabłonkach
7. Gminna Biblioteka Publiczna w Tyrowie

Biblioteki czynne są średnio trzy dni w tygodniu w godzinach 13.00-17.00. To czas, kiedy dzieci i młodzież wracają ze szkół, jedzą obiad, odrabiają lekcje. Po wykonaniu tych obowiązków, gdy wychodzą z domów – biblioteka jest już nieczynna.

Na terenie Gminy funkcjonują **sale sportowe**, którymi zarządzają zespoły szkół, szkoły podstawowe i gimnazja. Sale znajdują się przy następujących szkołach:

- w Samborowie
- w Lipowie
- w Brzydowie
- w Szylaku
- w Tyrowie
- w Zwierzeniu

Koszt wynajęcia sali sportowej to 17-25 zł za godzinę (zgodnie z uchwałą).

Na terenie gminy znajduje się 14 **pełnowymiarowych boisk piłkarskich** w miejscowościach:

- Samborowo
- Tyrowo
- Turznica
- Pietrzwałd
- Smykówko
- Smykowo
- Brzydowo
- Durąg
- Ornowo
- Zwierzewo
- Stare Jabłonki
- Idzbark
- Ostrowin
- Szylak

DOSTĘPNOŚĆ USŁUG, GMINA OSTRÓDA, Kluby sportowe z wyznaniowymi i UKS

ŹRÓDŁO: GUS/

	2012	2014	2016
kluby	6	5	5
członkowie	264	396	459
ćwiczący ogółem	280	312	357
ćwiczący mężczyźni	170	170	234
ćwiczące kobiety	110	142	123
ćwiczący do lat 18	212	115	101
ćwiczący do lat 18 mężczyźni	111	68	77
ćwiczący do lat 18 kobiety	101	47	24
sekcje sportowe	13	9	8
trenerzy	0	3	9
instruktorzy	10	9	4
Inni prowadzący zajęcia	7	5	bd.

W ostatnich latach zwiększyła się liczba **boisk do gier małych**. Praktycznie w każdej miejscowości znajduje się plac wykorzystywany jako boisko do siatkówki (także plażowej) lub piłki nożnej. Na terenie Gminy funkcjonują Ludowe Zespoły Sportowe lub Ludowe Uczniowskie Kluby Sportowe, jako forma Stowarzyszenia z osobowością prawną. Kluby te prowadzą zajęcia w różnych dyscyplinach sportowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

W październiku 2016 r. Szkoła Podstawowa w Zwierzewie zajęła III miejsce (na 500 szkół) w woj. warmińsko-mazurskim za najlepsze wyniki w rozgrywkach organizowanych przez Warmińsko-Mazurski Szkolny Związek Sportowy

1.5.3. Opieka zdrowotna

Głównym ośrodkiem zapewniającym podstawową i specjalistyczną opiekę medyczną dla mieszkańców gminy jest miasto Ostróda. Funkcjonuje tutaj szereg Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich mających również podpisane kontrakty z NFZ. Na uwagę zasługują NZOZ „Medical Center” i NZOZ „Zdrowie”, jako dwa największe podmioty świadczące usługi medyczne.

W Ostródzie mieści się również Powiatowy Zespół Opieki Zdrowotnej w Ostródzie S.A. (szpital), w którym znajdują się oddziały:

- anestezyjologii i intensywnej terapii
- pediatryczny
- chirurgii ogólnej
- ginekologiczno-położniczy
- chorób zakaźnych
- chorób wewnętrznych o profilu kardiologicznym
- chirurgii urazowo-ortopedycznej
- otolaryngologiczny
- neonatologiczny
- izba przyjęć

Na terenie gminy usługi medyczne (lekarz pierwszego kontaktu) świadczone są w Samborowie oraz w Starych Jabłonkach.

Liczba porad lekarskich udzielonych mieszkańcom gminy Ostróda w ostatnich latach kształtowała się następująco:

2005 → 7608 porad
2011 → 9838 porad
2012 → 7680 porad
2013 → 8073 porady
2014 → 8608 porad
2015 → 8788 porad
2016 → 8449 porad

/źródło: GUS/

W Kajkowie działa Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej PULS - Centrum Psychiatryczno-Odwykowe, specjalizujący się w leczeniu uzależnień.

Inne najbliższe placówki zdrowia dostępne dla mieszkańców gminy Ostróda znajdują się w mieście wojewódzkim Olsztyn, a także w Iławie. Należy podkreślić, że mieszkańcy gminy Ostróda posiadają zapewniony dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej w stopniu zadowalającym. Dla mieszkańców odległych miejscowości, szczególnie tych starszych, problemem może być dojazd do Ostródy i powrót do swojej miejscowości oddalonej czasami o ponad 20 km.

Gmina Ostróda jest największą gminą wiejską na terenie powiatu ostródzkiego. Poniższa statystyka medyczna dla całego powiatu wskazuje główne **przyczyny i skalę zachorowań mieszkańców**. Nie uwzględniając osób wymagających opieki służby zdrowia w innych okolicznościach, do najczęstszych przyczyn objęcia pacjentów opieką zdrowotną są choroby układu krążenia ok. 19%, choroby układu trawiennego ok. 18%, choroby układu kostno-stawowego 15%, choroba nadciśnieniowa 13%. Pozostałe przypadki osiągają wartość poniżej 3%.

**OPIEKA ZDROWOTNA, GMINA OSTRÓDA,
Liczba pacjentów leczona na terenie powiatu ostródzkiego.
/ŹRÓDŁO: NZOZ/**

Lp.	Grupa ICD10	2010	2013	2014	2015
1	Z70-Z76 Osoby wymagające opieki służby zdrowia w innych okolicznościach	12 162	19 228	21 932	23 778
2	I00-I99 choroby układ krążenia	20 703	22 829	22 613	20 973
3	K00-K93 Choroby układu trawiennego	19 993	20 637	20 759	19 821
4	M00-M99 Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej	12 600	15 493	16 070	17 150
5	I10-I15 Choroba nadciśnieniowa	14 615	17 655	17 449	15 189
6	E00-E07 Choroby tarczycy	2 789	2 875	2 914	3 477
7	E10-E14 Cukrzyca	3 192	3 187	3 229	3 392
8	J40-J47 Przewlekłe choroby dolnych dróg oddechowych	2 746	3 022	2 879	2 960
9	I20-I25 Choroba niedokrwienności serca	3 956	2 769	2 649	2 404
10	I60-I69 Choroby naczyń mózgowych	1 395	1 323	1 321	1 343
11	C00-C97 Nowotwory złośliwe	1 267	1 069	1 160	1 256
12	D50-D64 Niedokrwistości	766	713	713	814
13	A15-A19 Gruźlica	30	22	19	12
14	I05-I09 Przewlekła choroba reumatyczna serca	40	25	27	11

W 2014 roku 39,2% zgonów w gminie Ostróda spowodowanych było chorobami układu krążenia (mniej niż w woj. i kraju) – większa umieralność wystąpiła wśród kobiet. Przyczyną 30,2% zgonów w gminie były nowotwory. To wskaźnik wyższy niż w województwie 27,4% i kraju 26,6%. 4,9% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Umieralność kobiet z powodu nowotworu złośliwego sutka jest niższa niż w kraju, lecz wyższa niż w województwie i wynosi 25,9 na 100 tys. kobiet.

Poziom umieralności kobiet z powodu nowotworu szyjki macicy jest aż dwukrotnie wyższy niż średnia wojewódzka i krajowa (9,1-8,0) – wynosi 16,7 na 100 tys. kobiet.

1.5.4. Profilaktyka i leczenie uzależnień

Działania w obszarze uzależnień prowadzą:

- Gminne Centrum Rozwiązywania Problemów Uzależnień
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

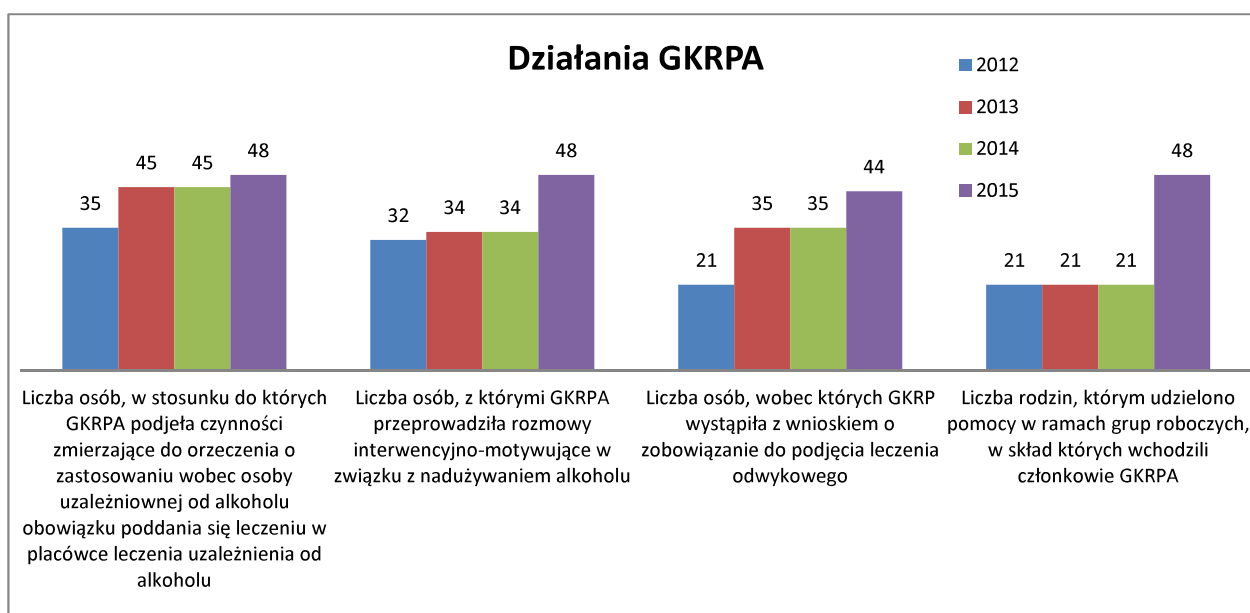
które realizują zadania zgodnie z przyjmowanym corocznie Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani dla Gminy Ostróda.

Na terenie gminy Ostróda ważnym problemem są **uzależnienia**, głównie uzależnienia od alkoholu, a także nowe – w szczególności wśród ludzi młodych – uzależnienia od dopalaczy i Internetu.

Wśród osób uzależnionych dominują mężczyźni – 75%. Kobiety natomiast stanowią w 100% grupę osób współuzależnionych. Także głównie kobiety poddają się terapii w związku z DDA – dorosłe dzieci alkoholików. Średnia wieku osób uzależnionych wynosi 44 lata (mężczyźni 45 lat, kobiety 43 lata). Wśród kobiet zdarzają się kobiety młode – przed 30 rokiem życia. Z kolei mężczyźni mają zazwyczaj ponad 40 lat. Średnia wieku kobiet współuzależnionych to 39 lat. Osoby cierpiące na DDA to głównie ludzie młodzi do 27 roku życia.¹

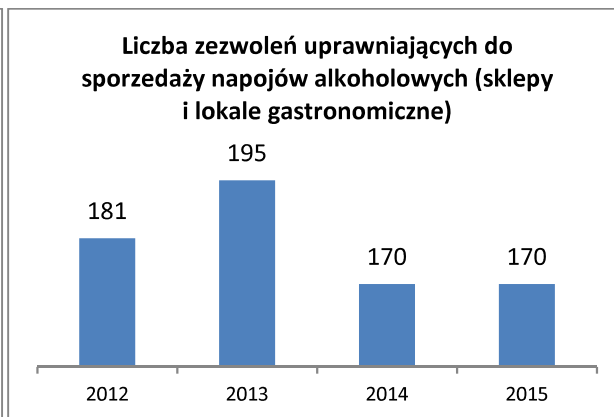
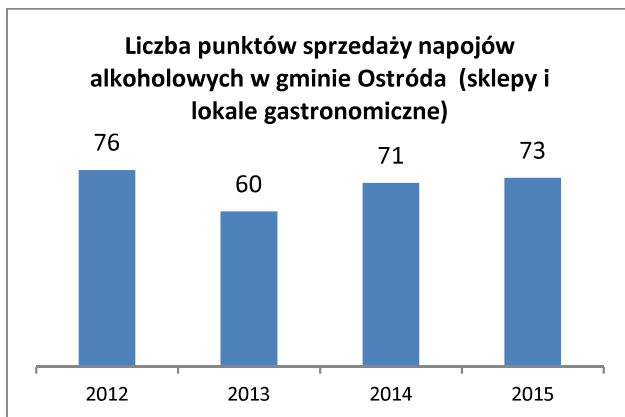
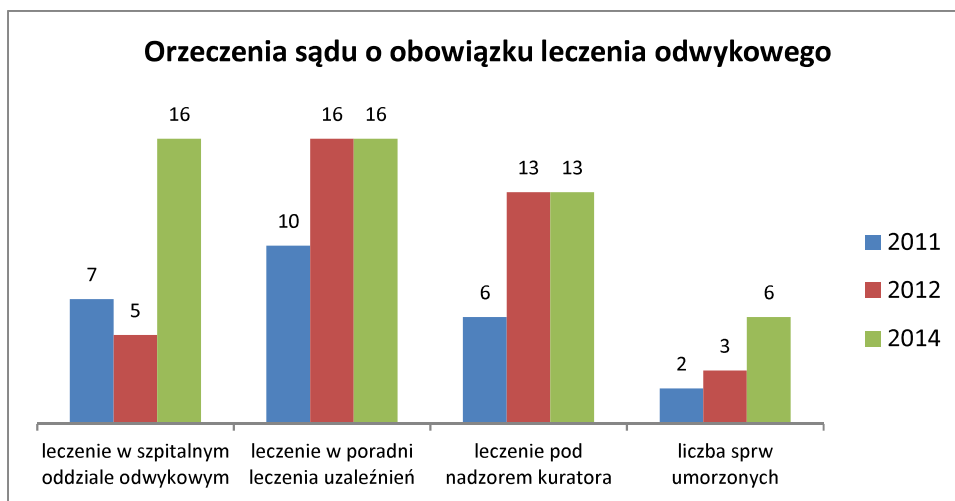
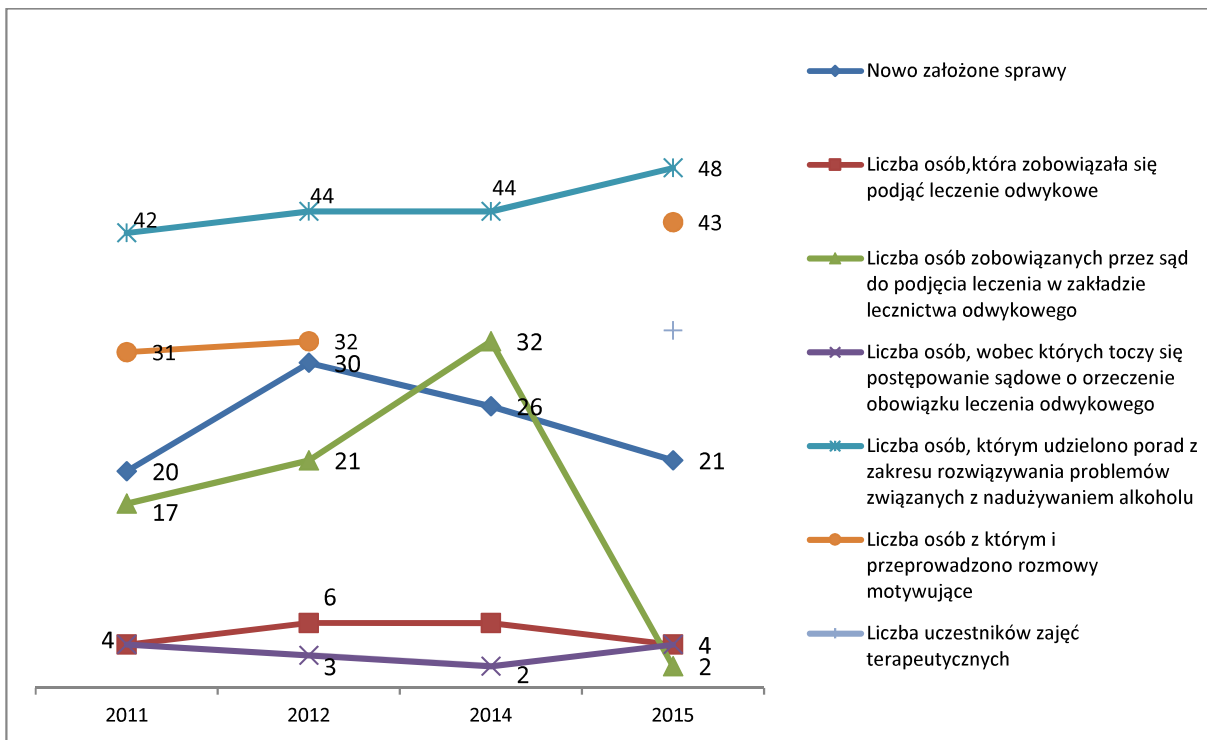
Osoby uzależnione, współuzależnione, dorosłe dzieci alkoholików, a także ofiary i sprawcy przemocy mogą otrzymać bezpłatne wsparcie w dwóch placówkach terapeutycznych (Kajkowo i Ostróda). Jak podkreśla kadra NZOZ – problem uzależnień alkoholowych nadal jest bardzo wysoki, zmienił się tylko sposób spożywania alkoholu, np. alkoholizm weekendowy, po pracy, na uspokojenie itp. Alkoholicy nie muszą upijać się do utraty przytomności, by mieć problem. Coraz częściej problem dotyczy osób na wysokich stanowiskach, działających pod presją i w stresie – głównie mężczyzn. Kobiety z kolei szybciej trafiają lub decydują się na terapię.

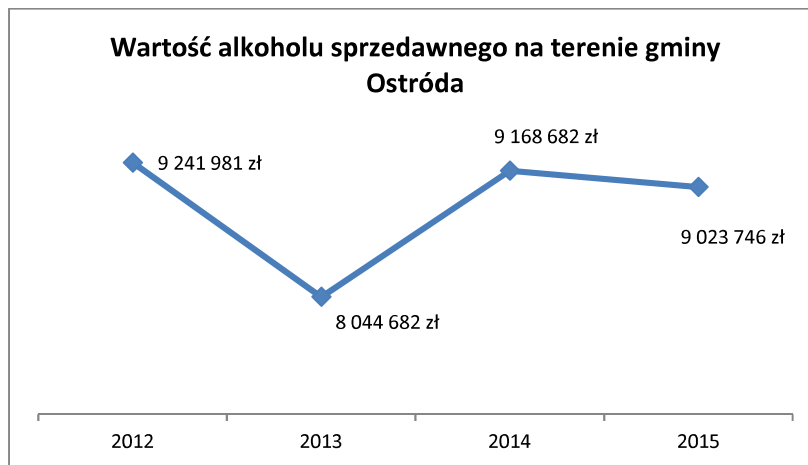
Uzależnienia leczy się w sposób podobny. Poza alkoholizmem, zdarzają się uzależnienia od twardych narkotyków, Internetu i seksu. Młodzi ludzie sięgają po dopalacze, a głównie panowie – grają. Problemem była powszechność automatów do gier, które umieszczone były w sklepach w większości wsi.

¹ Informacje na podstawie NZOZ „Puls” w Kajkowie za rok 2015 i do sierpnia 2016 r. Należy pamiętać, że ocenie poddano osoby, uczęszczającą na terapię. Brak badań i danych statystycznych w zakresie liczby i charakterystyki osób uzależnionych w gminie Ostróda.

UZALEŻNIENIA, GMINA OSTRÓDA, Wydatki na zwalczanie narkomanii i przeciwdziałanie alkoholizmowi

/ŹRÓDŁO: UG Ostróda/

	2005	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ochrona zdrowia	178 685,00	216 812,00	210 605,53	178 686,28	185 892,33	191 738,55	191 738,55
Zwalczanie narkomani (85153)		3 236,00	525,00		2 873,46	1 980,00	3 999,00
Przeciwdziałanie alkoholizmowi (85154)	178 685,00	213 576,00	210 080,53	178 686,28	183 018,87	189 758,55	208 775,70

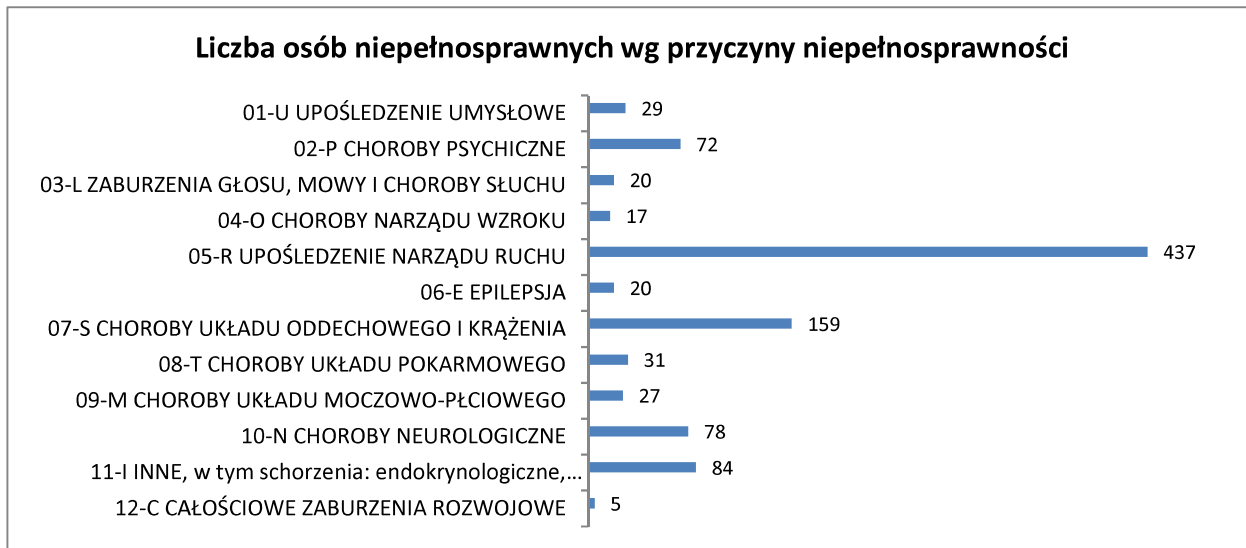
W roku 2016 wydatki na przeciwdziałanie narkomanii wydatkowano 3 999 zł przeznaczając ją na wykonanie ulotek i plakatów niezbędnych do realizacji szkolnych programów profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania narkomanii.

Wydatki na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych wyniosły 208 775,70 zł. Środki zostały wykorzystane m.in. na:

- wynagrodzenie pracownika Gminnego Centrum Rozwiązywania Problemów
- działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym na zakup oprogramowania, sprzętu komputerowego i wyposażenia
- sporządzenie 28 opinii psychiatrycznopsychologicznych z zakresu uzależnień
- opłaty za wpisy sądowe dotyczące 15 wniosków skierowanych do sądu o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego oraz koszty udzielania pomocy psychologicznej dla mieszkańców gminy
- usługi w zakresie terapii z treningami dla osób uzależnionych od alkoholu, prowadzenia indywidualnej i grupowej terapii dla współuzależnionych
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii wśród dzieci i młodzieży
- usługi edukacyjne dla członków gminnej komisji RPA, zespołu interdyscyplinarnego i koordynatorów szkolnych programów profilaktycznych
- kolonie letnie z programem profilaktycznym dla 42 dzieci z gminy Ostróda w miejscowości
- półkolonie dla 220 dzieci z 11 miejscowości
- koszty uczestnictwa 9 mieszkańców w zajęciach reintegracji społecznej i zawodowej prowadzonej przez Centrum Integracji Społecznej w Ostródzie.

1.5.5. Niepełnosprawność

Na terenie gminy Ostróda, zgodnie z danymi PCPR za okres od stycznia 2015 do kwietnia 2016 roku, mieszkało 979 osób niepełnosprawnych, w tym 474 kobiet (48%) i 505 (52%) mężczyzn. Wśród przyczyn niepełnosprawności dominuje upośledzenie narządu ruchu (45%) oraz choroby układu oddechowego i krążenia (16%). Dużą grupę stanowią osoby z upośledzeniem umysłowym i chorzy psychicznie – łącznie 10%.

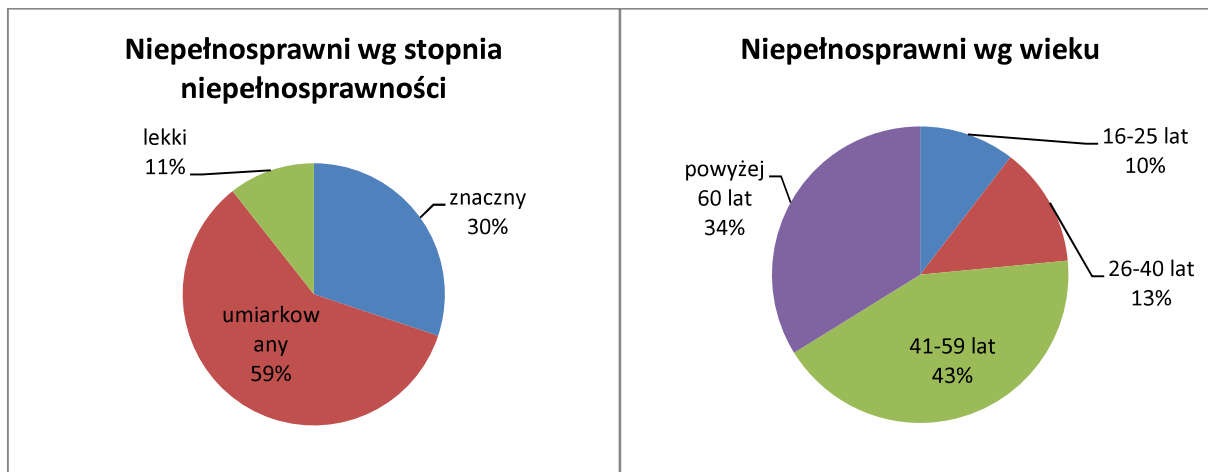
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, GMINA OSTRÓDA, Struktura osób niepełnosprawnych

/ŹRÓDŁO: PCPR ZA OKRES 1/2015-4/2016 /

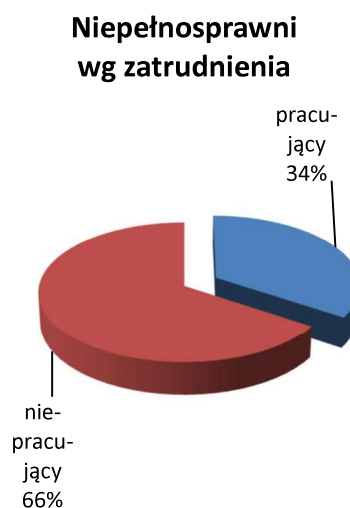
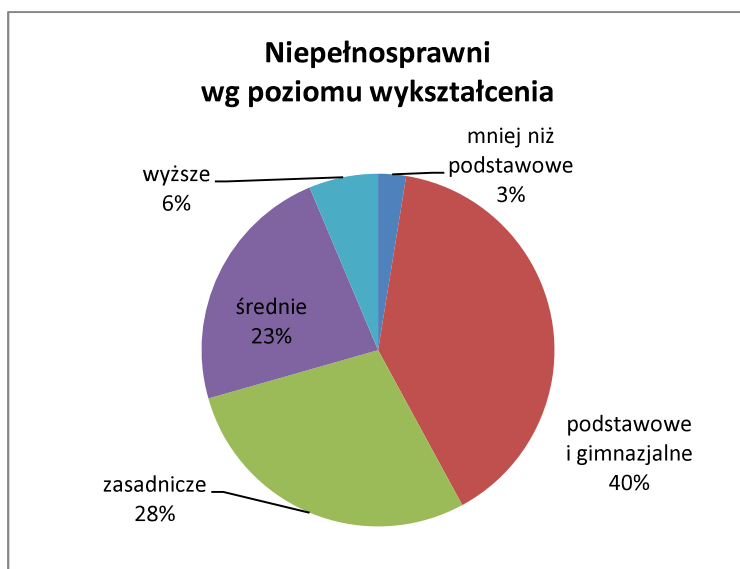
RAZEM	wg stopnia niepełnosprawności				wg wieku				wg płci		wg poziomu wykształcenia					wg zatrudnienia	
	znaczący	umiarkowany	lekki	16-25	26-40	41-59	60+	kobieta	mężczyzna	mniej niż podstawowe	podstawowe i gimnazjalne	zasadnicze	średnie	wyższe	pracujący	niepracujący	
Sym-bol	979	295	580	104	102	128	418	331	474	505	25	387	279	226	62	336	643
01-U	29	8	16	5	22	4	2	1	8	21	1	22	5	1	0	1	28
02-P	72	41	21	10	8	12	23	29	32	40	5	38	19	7	3	5	67
03-L	20	3	10	7	5	3	6	6	7	13	2	11	3	4	0	5	15
04-O	17	1	6	10	9	3	4	1	5	12	0	6	5	5	1	5	12
05-R	437	74	309	54	23	56	234	124	235	202	6	140	149	110	32	199	238
06-E	20	1	16	3	8	3	8	1	12	8	0	7	9	4	0	5	15
07-S	159	57	96	6	8	18	54	79	75	84	6	72	34	36	11	49	110
08-T	31	17	14	0	0	4	15	12	15	16	0	8	10	12	1	10	21
09-M	27	16	10	1	1	3	13	10	12	15	1	8	10	7	1	9	18
10-N	78	43	33	2	8	7	25	38	26	52	1	43	19	12	3	22	56
11-I	84	31	48	5	5	15	34	30	46	38	2	29	16	27	10	26	58
12-C	5	3	1	1	5	0	0	0	1	4	1	3	0	1	0	0	5

Symbol przyczyny niepełnosprawności oznacza się następująco:

- **01-U** - upośledzenie umysłowe;
- **02-P** - choroby psychiczne;
- **03-L** - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;
- **04-O** - choroby narządu wzroku;
- **05-R** - upośledzenie narządu ruchu;
- **06-E** - epilepsja;
- **07-S** - choroby układu oddechowego i krążenia;
- **08-T** - choroby układu pokarmowego;
- **09-M** - choroby układu moczowo-płciowego;
- **10-N** - choroby neurologiczne;
- **11-I** - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego.
- **12-C** - całościowe zaburzenia rozwojowe.

Największą grupę osób niepełnosprawnych stanowią osoby ze stwierdzonym stopniem umiarkowanym 59%, ale także osoby ze stopniem znacznym 30%. Wymagają one objęcia szczególną opieką, co nakłada na pomoc społeczną większe obowiązki i wydatki. Wiek osób niepełnosprawnych to głównie 41 lat i więcej – łącznie 77% ogółu.

Osoby niepełnosprawne mają niewysokie wykształcenie. Tylko 6% posiada wykształcenie wyższe, a 23% wykształcenie średnie. Jednocześnie osoby pracujące są w mniejszości i stanowią 34% ogółu. Większość niepełnosprawnych pozostaje niepracująca, a także ma wykształcenie co najwyżej podstawowe lub gimnazjalne.

1.5.6. Bezpieczeństwo publiczne

Nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwają policjanci z Komendy Powiatowej Policji w Ostródzie. Gmina Ostróda podzielona jest na dwa rewiry dzielnicowych Policji.

REJON NR V

Dzielnicy: asp. Krzysztof Rogowski

telefon w godzinach urzędowania: kom. 887-876-206; tel. stacjonarny 89/642-72-55

MIEJSCOWOŚCI: Bałcyny, Brzydowo, Ciemniak, Czyżówka, Gierłoż, Giętłewo, Glaznoty, Gruda, Janowo, Klonowo, Kraplewo, Lipowo, Marynowo, Miejska Wola, Morliny, Naprom, Nastajki, Nowa Gierłoż, Nowy Folwark, Ornowo, Pietrzwałd, Poburze Podlesie, Prusowo, Przyładek, Reszki, Rudno, Ryn, Ryńskie, Samborowo, Samborówko, Smykowo, Smykówko, Turznica, Tyrowo, Wirwajdy, Wólka Klonowska, Wygoda, Wysoka Wieś, Zabłocie, Zajączki.

REJON NR VI

Dzielnicy: mł. asp. Cezary Papliński

telefon w godzinach urzędowania: kom. 887-876-081; tel. stacjonarny 89/642-72-55)

MIEJSCOWOŚCI: Buńki, Cibory, Czarny Róg, Czerwona Karczma, Durąg, Dziadyk, Gąski, Górka, Grabin, Grabinek, Idzbark, Jabłonka, Jankowiec, Kajkowo, Kątno, Lesiak Ostródzki, Lichtajny, Lipowiec, Lubajny, Ruś Mała, Międzylesie, Młyn Idzbarski, Nowe Siedlisko, Ostrowin, Panceryn, Stare Jabłonki, Szklarnia, Szyldak, Wałdowo, Warlity Wielkie, Worniny, Wólka Lichtajska, Wyżnice, Zawady Małe, Zwierzewo, Żurejny, Szafranki (ul: Wiosenna, Jesienna, Morełowa, Brzoskwińska)

Przestępczość to zbiór czynów zabronionych ustawowo pod groźbą kary, popełnionych na obszarze danej jednostki terytorialnej. Spośród wybranych kategorii **przestępstw**, które są szczególnie szkodliwe społecznie w 2015 r. na terenie gminy Ostróda stwierdzono:

- 26 kradzieży z włamaniem
- 24 kradzieży cudzej rzeczy
- 8 uszkodzeń rzeczy
- 3 uszczerbków na zdrowiu
- 1 bójkę z pobiciem
- 41 kradzieży z włamaniem do samochodu
- 1 rozbój, kradzież rozbójnicza i wymuszenie rozbójnicze.

W 2016 roku w gminie Ostróda stwierdzono szacunkowo 292 przestępstwa. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 18,16 przestępstw. Jest to wartość nieznacznie mniejsza od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz mniejsza od średniej dla całej Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Ostróda wynosi 68% i jest porównywalny do wskaźnika wykrywalności dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz porównywalny do wskaźnika dla całej Polski.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Ostróda najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 12,87 (wykrywalność 58%) oraz przeciwko mieniu - 8,54 (wykrywalność 41%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,66 (97%), o charakterze gospodarczym - 1,80 (82%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,78(88%).

O **bezpieczeństwo przeciwpożarowe** oraz jako wsparcie w wypadkach dba Państwowa Straż Pożarna w Ostródzie oraz Ochotnicze Straże Pożarne na terenie gminy Ostróda:

1. OSP Reszki
2. OSP Samborowo
3. OSP Turznica
4. OSP Pietrzwałd
5. OSP Smykówko
6. OSP Ornowo
7. OSP Durąg
8. OSP Idzbark
9. OSP Glaznoty
10. OSP Naprom

11. OSP Brzydowo
12. OSP Stare Jabłonki

OSP w Gminie Ostróda od 2016 aktywizują się rozszerzając swoją działalność na społeczność lokalną. Liderem jest OSP w Starych Jabłonkach, która w imieniu innych OSP pozyskuje dotacje ze środków publicznych (gmina, województwo, ministerstwo). Przedmiotem dofinansowanych przedsięwzięć jest aktywizacja dzieci i młodzieży w celu włączenia w szeregi OSP, doskonalenie strażaków poprzez kursy i szkolenia, integracja poprzez wspólne wydarzenia, zawody itp.

1.6. Pomoc społeczna

1.6.1. Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej

Jednostką realizującą zadania gminy wynikające z ustawy o pomocy społecznej jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostródzie**, który został utworzony na podstawie uchwały Nr X/42/90 Gminnej Rady Narodowej w Ostródzie z dnia 27 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostródzie.

GOPS działa w oparciu o statut zatwierdzony Uchwałą Nr XLV/260/2013 Rady Gminy Ostróda z dnia 15 listopada 2013 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostródzie oraz Uchwały Nr XVIII/131/2016 Rady Gminy Ostróda z dnia 8 kwietnia 2016 r. o zmianie uchwały w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostródzie

Ośrodek działa na podstawie obowiązujących przepisów prawa, a w szczególności:

1. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
2. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
3. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;

Ośrodek jest jednostką organizacyjną Gminy Ostróda, nieposiadającą osobowości prawnej – działa w formie jednostki budżetowej. Siedzibą Ośrodka jest miasto Ostróda, a terenem działania obszar Gminy Ostróda.

Ośrodek udziela różnorodnych form wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym trudną sytuacją materialną i życiową, przy wykorzystaniu i rozwoju zasobów własnych Ośrodka i klienta oraz współpracy z władzami samorządowymi i środowiskiem lokalnym. **Celem działania** jest, m.in.:

1. umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości;
2. wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
3. podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielniania się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Ośrodek **realizuje zadania** własne gminy oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, zgodnie z zasadami i w zakresie określonym przepisami prawa, a w szczególności:

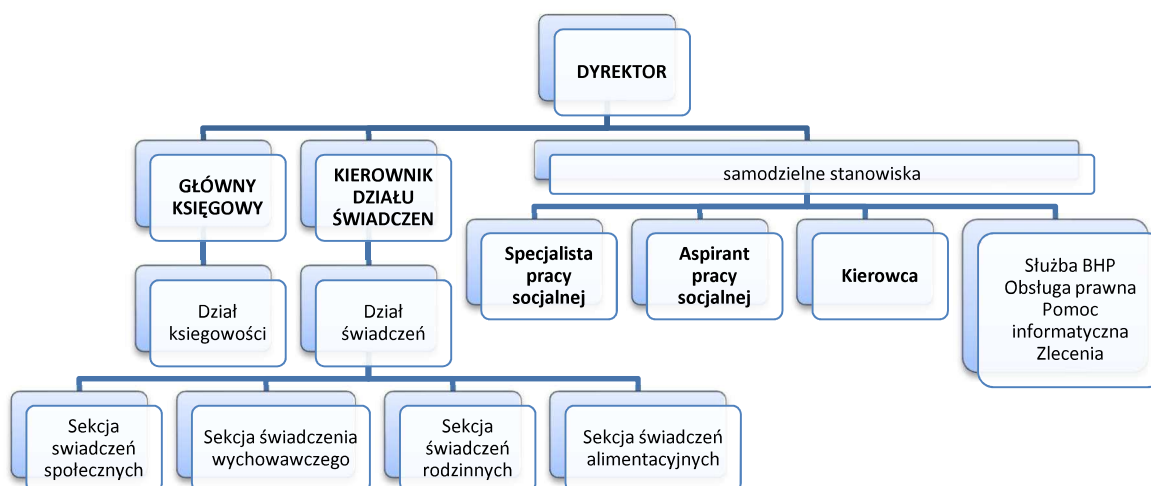
1. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, polegające, m.in. na:
  - a) przyznawaniu i wypłacie przewidzianych ustawą świadczeń,
  - b) prowadzeniu pracy socjalnej,
  - c) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,

- d) realizacji zadań wynikających z rozeznania potrzeb społecznych
  - e) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb;
2. ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
  3. ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
  4. ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
  5. ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
  6. innych ustaw nakładających wykonanie zadań na Ośrodek.

Ważny obszar aktywności GOPS stanowi **praca socjalna**, czyli interdyscyplinarna działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Obszar działania Ośrodka stanowi osiem rejonów opiekuńczych, które obsługuje dziewięciu pracowników socjalnych przygotowanych do wykonywania tej pracy zgodnie z wymogami ustawy o pomocy społecznej.

POMOC SPOŁECZNA, GMINA OSTRÓDA, Struktura organizacyjna GOPS Ostróda

/ŹRÓDŁO: GOPS/

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych jest osiem osób na stanowisku **pracownik socjalny**. Oznacza to, że w gminie na 1 pracownika socjalnego przypada około 179-125 osób. Każdy pracownik socjalny ma średnio około 90 rodzin korzystających z różnych form wsparcia oferowanych przez GOPS. Najczęstszymi formami wsparcia jest: zasiłek okresowy, zasiłek stały (dla osób bez dochodu, posiadający znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności) zasiłek celowy, na żywność, odzież, leki, itd., dożywianie dzieci w szkole.

POMOC SPOŁECZNA, GMINA OSTRÓDA, Rejony opiekuńcze GOPS Ostróda

/ŹRÓDŁO: GOPS/

REJON	MIEJSCOWOŚCI OBJĘTE REJONEM
Rejon I	Buńki, Gąski, Jabłonka, Kątno, Lubajny, Nowe Siedlisko, Stare Jabłonki, Szklarnia, Zwierzewo, Zawady Małe, Żurejny
Rejon II	Cibory, Czarny Róg, Górka, Idzbark, Kajkowo, Leszak Ostródzki, Lichtajny, Lipowiec, Młyn Idzbarski, Przylądek, Szfranki, Worniny, Wólka Lichtajska
Rejon III	Durąg, Grabin, Grabinek, Ostrowin, Pancierzyn, Szyldak, Wyżnice

Rejon IV	Brzydowo, Dziadyk, Jankowiec, Kraplewo, Ornowo, Kajkowo, Pobórze, Prusowo, Rudno, Smykowo
Rejon V	Bałcyny, Giętłewo, Glaznoty, Janowo, Klonowo, Lipowo, Marynowo, Nowy Folwark, Wólka Klonowska, Wygoda, Wysoka Wieś, Zajączki, Ryn, Bednarki, Miejska Wola
Rejon VI	Gierłoż, Gruda, Nowa Gierłoż, Naprom, Pietrzwałd, Reszki, Turznica, Wirwajdy
Rejon VII	Międzylesie, Ruś Mała, Smykówko, Tyrowo, Warlity Wielkie
Rejon VIII	Morliny, Nastajki, Ryńskie, Samborowo, Samborówko, Zabłocie, Czyżówka

POMOC SPOŁECZNA, GMINA OSTRÓDA, Kwalifikacje zawodowe kadry GOPS Ostróda
/ŹRÓDŁO: GOPS/

KADRA GOPS		LICZBA OSÓB		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	pozostali pracownicy
WYKSZTAŁCENIE	wyższe	2	3	5
	średnie		5	5
KWALIFIKACJE DODATKOWE	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	2		1
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego			
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego		8	

POMOC SPOŁECZNA, GMINA OSTRÓDA, Struktura zatrudnienia GOPS Ostróda
/ŹRÓDŁO: GOPS/

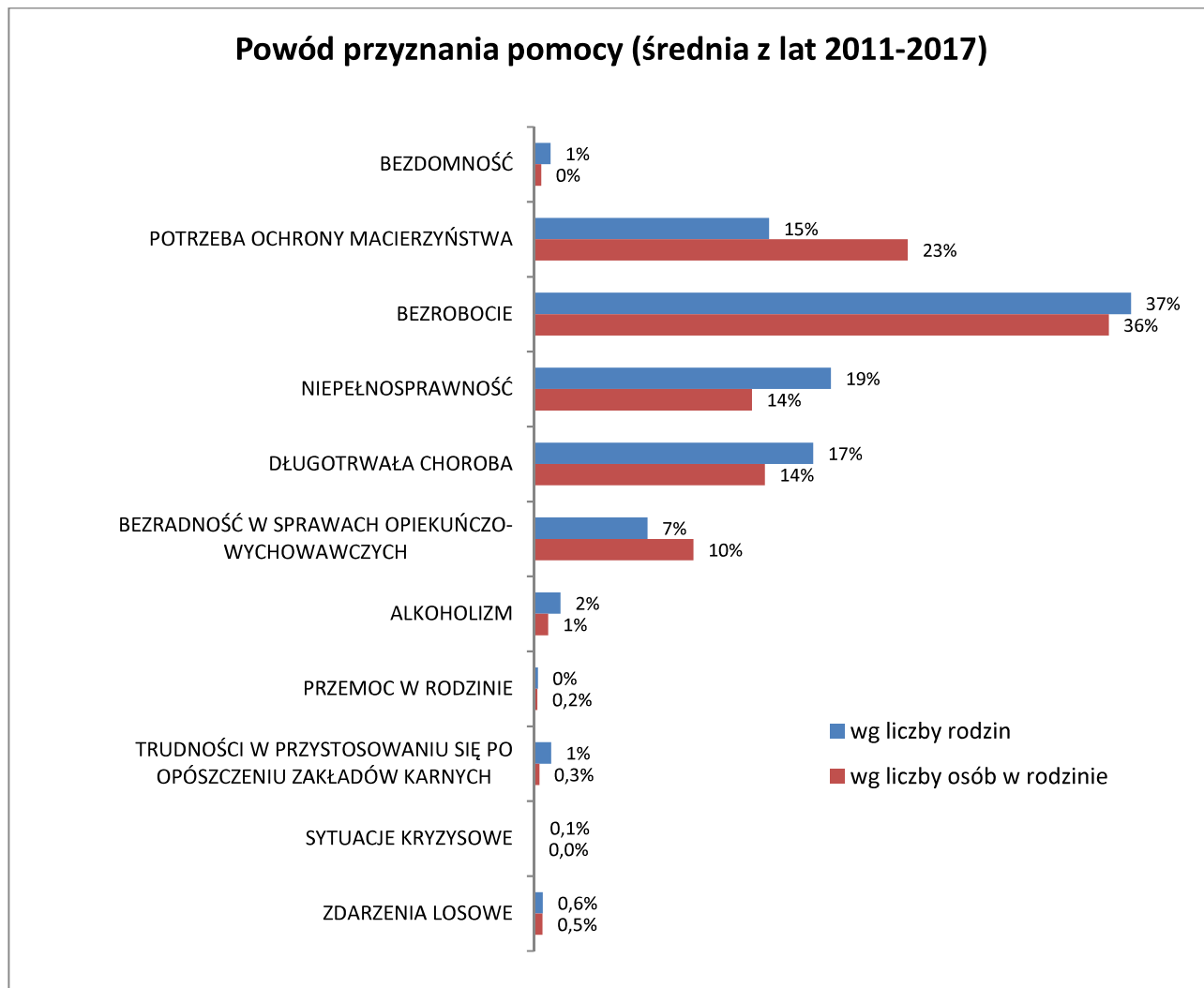
RODZAJ STANOWISKA	LICZBA ETATÓW	LICZBA OSÓB	w tym kobiety
KADRA KIEROWNICZA	2	2	2
PRACOWNICY SOCJALNI	8	8	8
PRACOWNICY WYKONUJĄCY USŁUGI OPIEKUŃCZE	-	-	-
PRACOWNICY WYKONUJĄCY SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE	-	-	-
POZOSTALI PRACOWNICY, w tym:	10	10	9
Księgowe	2	2	2
Inspektor	3	3	3
Referent	3	3	3
Aspirant pracy socjalnej			
Kasjer	1	1	1
Kierowca	1	1	
RAZEM	20	20	19
feminizacja kadry:			95%

1.6.2. Powody przyznawania pomocy społecznej

Najczęstszymi powodami korzystania oraz przyznawania pomocy społecznej w gminie Ostróda są:

- bezrobocie
- potrzeba ochrony macierzyństwa
- niepełnosprawność
- długotrwała choroba
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

W niewielkim stopniu powodem przyznania pomocy jest:

- alkoholizm
- zdarzenia losowe
- bezdomność
- trudności w przystosowaniu się po opuszczeniu zakładów karnych
- przemoc w rodzinie
- sytuacje kryzysowe.

POMOC SPOŁECZNA, GMINA OSTRÓDA, Powody przyznania pomocy GOPS Ostróda
/ŹRÓDŁO: GOPS/

LP.	POWÓD PRZYZNANIA POMOCY /dane liczone od 2008 roku/	2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
		liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1.	BEZDOMNOŚĆ	7	7	8	24	8	18	7	7	7	7	7	7	6	6
2.	POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	127	702	109	623	103	589	97	545	97	517	91	474	82	431
3.	BEZROBOCIE	324	1156	289	1045	245	887	243	814	274	877	222	675	196	514
4.	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	165	468	145	386	126	333	112	278	109	262	115	269	120	268
5.	DŁUGOTRWAŁA CHOROBA	140	424	134	400	113	327	105	307	117	335	123	326	107	280
6.	BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH	51	241	43	204	54	260	54	262	46	232	48	235	45	223
7.	ALKOHOLIZM	18	41	17	33	11	20	12	20	9	14	8	13	5	8
8.	PRZEMOC W RODZINIE	2	7	1	2	2	7	2	7	2	7	2	5	1	2
9.	TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU SIĘ PO OPUSZCZENIU ZAKŁADÓW KARNYCH	8	11	8	8	9	9	8	8	8	10	7	8	4	4
10.	SYTUACJE KRYZYSOWE					4									
11.	ZDARZENIA LOSOWE			7	16		11	1	1	12	40	2	6	5	17
RAZEM		842	3057	761	2741	675	2461	641	2249	681	2301	625	2018	571	1753

1.6.3. Odbiorcy pomocy społecznej

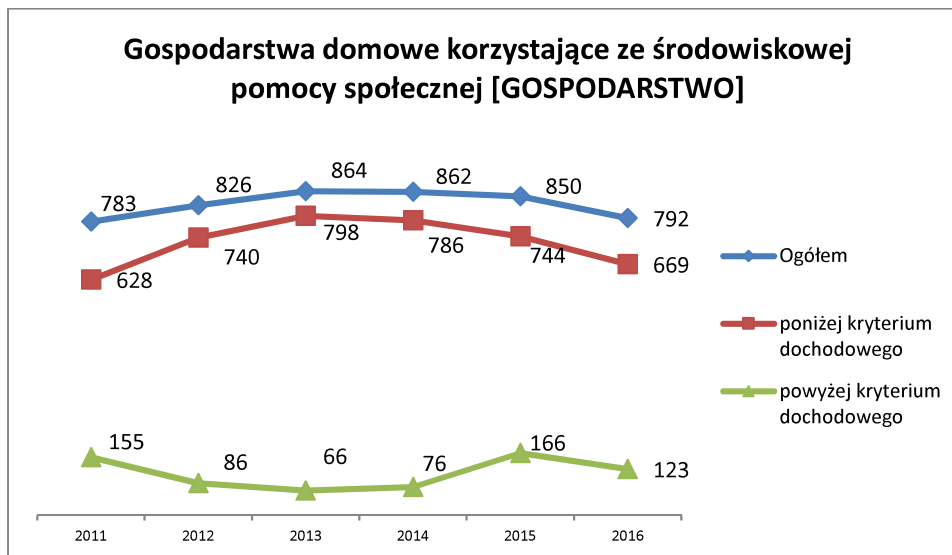
W 2016 roku spośród wszystkich mieszkańców gminy, 14% korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej. Liczba ta od 2013 roku maleje.

Z pomocy społecznej systematycznie korzysta 25 emerytów i rencistów, są to osoby korzystające z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz osoby umieszczone w domach pomocy społecznej. Beneficjentami pomocy są głównie rodziny z dziećmi w przedziale wiekowym 20-42 lata wśród kobiet oraz 28-48 wśród mężczyzn. Najwięcej z pomocy społecznej korzystają rodziny gdzie jest troje dzieci –, następnie 4 dzieci, oraz z 6 dzieci.

POMOC SPOŁECZNA, GMINA OSTRÓDA, Rodziny niepełne, przemoc, bezdomność
/ŹRÓDŁO: GOPS Ostróda/

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
niepełne rodziny	35	30	26	27	22	24	23
niebieska karta	-	43	31	45	57	41	60
liczba osób bezdomnych	7	8	8	7	7	7	6

Na terenie gminy rośnie liczba rodzin, w których członkowie doznają przemocy. Liczba niebieskich kart z roku na rok rośnie.

POMOC SPOŁECZNA, GMINA OSTRÓDA, Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej
 ŹRÓDŁO: GUS/

Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego [GOSPODARSTWO]	2011	2012	2013	2014	2015	2016
OGÓŁEM, w tym:	783	826	864	862	850	792
poniżej kryterium dochodowego	628	740	798	786	744	669
powyżej kryterium dochodowego	155	86	66	76	166	123
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku [OSOBA]	2011	2012	2013	2014	2015	2016
OGÓŁEM, w tym:	2555	2668	2778	2721	2569	2293
poniżej kryterium dochodowego	1950	2378	2545	2443	2182	1833
powyżej kryterium dochodowego	605	290	233	278	387	460

1.6.4. Wydatki na pomoc społeczną

Z roku na rok wydatki na pomoc społeczną w gminie Ostróda rosną – w porównaniu z rokiem 2005 prawie DWUKROTNIE, tj. z kwoty sześciu milionów złotych do kwoty ponad 12-stu milionów złotych w 2015.

Ma to swoje odzwierciedlenie także na zwiększenie kosztów działalności GOPS, które w budżecie pomocy społecznej stanowi ok. 11% (2005 – 695 tys. zł; 2015 1,5 mln zł).

Od roku 2016 budżet GOPS znacznie wzrósł ze względu na wdrożenie Programu 500+ i wynosi ponad 22 miliony zł (w tym ponad 9 milionów zł na 500+)

W szczególności zauważalny jest wzrost wydatków na umieszczenie podopiecznych w **domach pomocy społecznych**. Dla budżetu gminy jest to istotna informacja, ze względu na finansowanie tego obszaru całkowicie ze środków własnych. Przyczyną jest starzejące się społeczeństwo – coraz więcej osób starszych i schorowanych, a także trendy cywilizacyjne i społeczne, tj. emigracja zarobkowa lub aktywność zawodowa dorosłych dzieci uniemożliwiająca sprawowanie opieki nad rodzicami.

Tendencja rosnąca widoczna jest również w obszarze **zasiłków stałych**, które stanowią zadanie własne gminy i na które gmina otrzymuje dotację z budżetu państwa. Powodem przyznania zasiłku stałego był brak własnych środków utrzymania, całkowita niezdolność do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawność orzeczona przez Powiatową Komisję ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności. Wartość wydatków w latach 2011-2016 podwoiła się.

Maleje natomiast wartość wydatków na **usługi opiekuńcze** i specjalistyczne usługi opiekuńcze. W roku 2005 wartość wydatków w tym obszarze wynosiła 164 tysiące zł, w 2011 – 127 tys. zł, a w 2016 51 700 zł. Zadanie to jest finansowane wyłącznie ze środków własnych gminy.

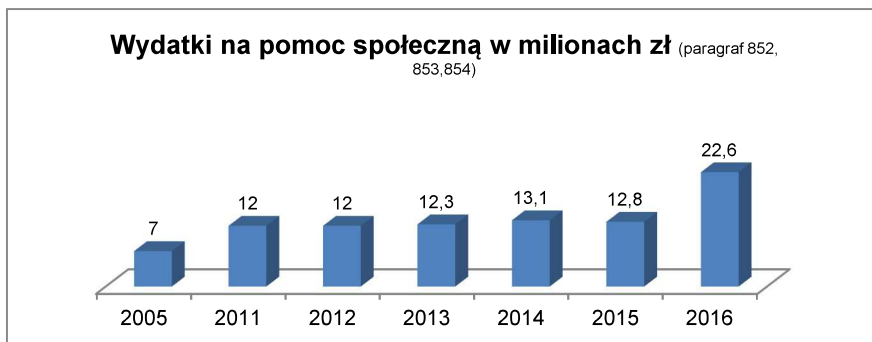
POMOC SPOŁECZNA, GM. OSTRÓDA, Wydatki Gminy Ostróda na pomoc społeczną (852) w zł

/ŹRÓDŁO: opracowanie własne na podstawie danych UG – sprawozdania finansowe/

paragraf	WYDATKI NA POMOC SPOŁECZNĄ	2005	...	2011	2012	2013	2014	2015	2016
		6 759 121,00	...	11 089 903,00	11 309 101,18	11 484 875,30	12 213 822,02	12 367 946,03	22 691 325,61
85202	Domy pomocy społecznej	26 174,00	...	139 954,00	164 096,68	259 081,56	386 276,36	405 740,34	443 629,28
85203	Ośrodki wsparcia	x	...	480 128,00	841 499,11	544 858,24	575 920,00	563 592,00	935 130,00
85206	Wspieranie rodziny	x	...			16 202,25	14 999,46	12 374,75	22 624,83
85212	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	4 316 644,00	...	7 692 293,00	7 229 671,00	6 957 855,54	7 099 857,69	7 288 125,62	9 034 938,73
85211	Świadczenia wychowawcze								8 287 521,29
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach CIS	33 000,00	...	97 200,00	97 230,88	102 448,50	108 238,78	128 689,77	159 806,98
85214	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	954 401,00	...	383 446,00	486 861,97	806 278,54	929 002,13	941 230,50	755 021,80
85215	Dodatki mieszkaniowe	341 698,00	...	122 370,00	139 056,24	172 310,93	145 439,06	130 477,64	82 435,57
85216	Zasiłki stałe	x	...	474 381,00	513 438,24	690 742,00	765 633,35	817 419,51	970 032,34
85219	Ośrodki pomocy społecznej	695 795,00	...	1 131 411,00	1 209 416,66	1 276 695,95	1 374 298,72	1 454 567,25	1 355 645,67
85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	164 309,00	...	127 106,00	101 276,60	70 640,34	90 000,90	70 990,00	51 170,00
85295	Pozostała działalność	227 100,00	...	441 614,00	526 553,80	587 761,45	724 155,57	554 738,65	593 369,12

Wydatki gminy na **edukacyjną opiekę wychowawczą (854)** są zróżnicowane. W badanym okresie (2005 oraz 2011-2016) najwyższy poziom osiągnęły w roku 2013, w którym na pomoc materialną o charakterze socjalnym (stypendia) wydatkowano 446 661 zł, a na inne formy pomocy w formie wyprawki szkolnej, w tym zakup podręczników 66 493 zł.

W latach 2008-2014 gmina realizowała **projekty z zakresu pomocy społecznej** (853) współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu państwa i środków własnych. Łączna wartość wydatków ujętych w budżecie to 3 095 136 zł, tj. średnio ok. 440 tysięcy złotych rocznie na działalność w zakresie pomocy społecznej i aktywizacji oraz reintegracji zawodowej i społecznej mieszkańców Gminy Ostróda. Wiodącym przedsięwzięciem był projekt systemowy pt. „W stronę słońca – zintegrowany program aktywizacji społecznej w Gminie Ostróda” realizowany w latach 2008-2014 którego budżet wyniósł łącznie 2,2 miliona złotych.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

ŚRODKI WŁASNE GMINY:

- 85202 Domy pomocy społecznej ↑↑ **wydatki rosą istotnie**
- 85214 Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ↑ **wydatki rosły istotnie do 2015, w 2016 spadek**
- 85215 Dodatki mieszkaniowe ↓ **wydatki na zbliżonym poziomie do 2015, w 2016 spadek**
- 85228 Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze ↓ **wydatki maleją**

BUDŻET PAŃSTWA:

- 85203 Ośrodki wsparcia – Środowiskowy Dom Samopomocy w Wygodzie ↓ **wydatki na zbliżonym poziomie do 2015, w 2016 wzrost**
- 85206 Wspieranie rodziny (Resortowy Program Wspierania Rodziny i Sytemu Pieczy Zastępczej „Asystent rodziny”) ↓ **wydatki mały do 2015, w 2016 wzrost**
- 85211 Świadczenia wychowawcze ↓ **wydatki po raz pierwszy w 2016**
- 85212 Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – ↑ **wydatki rosą**

ŚRODKI WŁASNE I BUDŻET PAŃSTWA

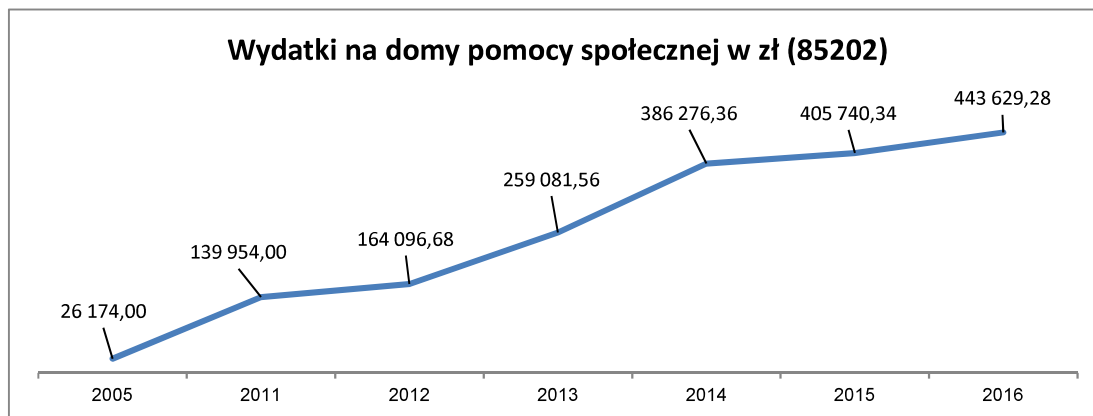
- 85213 Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach CIS ↑ **wydatki rosą**
- 85216 Zasiłki stałe ↑↑ **wydatki rosą istotnie**
- 85219 Ośrodki pomocy społecznej ↓ **wydatki rosą proporcjonalnie do budżetu pomocy społecznej**
- 85295 Pozostała działalność ↓ **wydatki na zbliżonym poziomie**
- 854 Edukacyjna opieka wychowawcza ↓ **wydatki maleją od 2015**

ŚRODKI UE, BUDŻET PAŃSTWA, ŚRODKI WŁASNE

- 853 Pozostałe działania w zakresie polityki społecznej (projekty w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki) ↓ **wydatki zakończone w roku 2014**

1.6.5. Domy pomocy społecznej

Mieszkańcy gminy Ostróda, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji korzystają z jednostek wsparcia w powiecie ostródzkim, województwie warmińsko-mazurskim, a nawet kraju. Gmina dopłaca do kosztów pobytu w domach pomocy społecznej osobom, które zostały skierowane z powodu choroby, wieku, niepełnosprawności i niemogących samodzielnie funkcjonować. Koszty te z roku na rok znacznie wzrastają, ponieważ coraz większa liczba osób wymaga objęcia tą formą wsparcia. Przykładowo wydatki na ten cel w roku 2005 wyniosły 26 174 zł, natomiast w 2016 już 443 629 zł. Tendencja do wzrostu jest stała.

POMOC SPOŁECZNA, GMINA OSTRÓDA, DPS 2017

/ŹRÓDŁO: GOPS/

JEDNOSTKI WSPARCIA, Z KTÓRYCH KORZYSTALI MIESZKAŃCY GMINY OSTRÓDA W 2017 roku	LICZBA OSÓB	w tym kobiety
Dom Pomocy Społecznej w Molzie	-	-
Dom Pomocy Społecznej w Szydaku	1	1
Dom Pomocy Społecznej w Jezioranach	1	1
Dom Pomocy Społecznej w Grzymach	3	-
Dom Pomocy Społecznej w Tolkmicku	3	-
Dom Pomocy Społecznej w Ciechanowie	1	-
Dom Pomocy Społecznej "Barka" w Olsztynie	3	-
Dom Pomocy Społecznej w Bądzynie	1	-
Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży w Mrągowie	1	-
Rodzinny Dom Pomocy w Reszkach	3	2
RAZEM	17	4

Wydatki na koszty pobytu podopiecznych w domach pomocy społecznej są wydatkami rosnącymi ze względu na wzrost skierowań do DPS, a także na wzrost kosztów utrzymania w tych domach. Dopłata z budżetu do kosztu pobytu podopiecznego stanowi różnicę między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej, a opłatą wnoszoną przez osoby kierowane do DPS. Mieszkaniec wnosi nie więcej niż 70% swojego dochodu, a 30% kosztu ponosi rodzina lub gmina kierująca na pobyt do placówki.

- 2011** → dopłacono do kosztów pobytu **9 osób**,
tj. średnio po 1300 zł miesięcznie od osoby
- 2012** → dopłacono do kosztów pobytu **10 osób**,
tj. średnio po 1520 zł miesięcznie od osoby
- 2013** → dopłacono do kosztów pobytu **11 osób**,
tj. średnio po 2664 zł miesięcznie od osoby
- 2014** → dopłacono do kosztów pobytu **14 osób**,
tj. średnio 2 300 zł miesięcznie od osoby
- 2015** → dopłacono do kosztów pobytu **15 osób**
tj. średnio 2 300 zł miesięcznie od osoby
- 2016** → dopłacono do kosztów pobytu **17 osób**
tj. średnio 2 175 zł miesięcznie od osoby

1.6.6. Ośrodki wsparcia

Na podstawie uchwały Rady Gminy Ostróda nr XV/84/11 z dnia 25 listopada 2011 r. został powołany Środowiskowy Dom Samopomocy w Wygodzie, który rozpoczął swoją działalność w marcu 2012 r. W roku 2011, przeznaczono kwotę w wysokości 478.800 zł na dostosowanie obiektu szkolnego do funkcjonowania tej nowej jednostki organizacyjnej. W 2013, w trakcie roku dodatkowo otrzymano z budżetu Wojewody Warmińsko-Mazurskiego środki w wysokości 319.858,24zł na adaptację budynku ŚDS.

Zadanie to od 2012 roku jest przekazywane do realizacji organizacji prowadzącej działalność pożytku publicznego tj. PKPS Zarząd Rejonowy w Ostródzie. Jest to dotacja celowa w wysokości ok. 0,5 miliona zł pochodząca w całości z budżetu państwa. Środowiskowy Dom Samopomocy w Wygodzie zapewnia 46 miejsc pobytu dziennego dla osób dorosłych przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie. Dysponuje także czterema miejscami pobytu całodobowego i pracownikami: manualno-techniczną, gospodarstwa domowego, obróbki drewna, terapii ruchowej, multimedialną, muzyczno-teatralną oraz salami ogólną i jadalnią. Dom ma za zadanie przygotowanie osób z zaburzeniami psychicznymi do normalnego uczestnictwa w życiu codziennym poprzez:

- trening funkcjonowania w codziennym życiu,
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego,
- poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, pracownika socjalnego,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych
- pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych,
- zapewnienie niezbędnej opieki,
- terapię ruchową,
- rozwijanie akceptacji siebie i otoczenia,
- zapewnienie godnego traktowania,
- rozwój uzdolnień i zainteresowań,
- integrację społeczną.

POMOC SPOŁECZNA, GMINA OSTRÓDA, Wydatki na ośrodki wsparcia, 2011-2016

/ŹRÓDŁO: UG Ostróda/

paragraf	Ośrodki wsparcia	2011	2012	2013	2014	2015	2016
85203		480 128,00	841 499,11	544 858,24	575 920,00	563 592,00	935 130,00

W 2016 roku na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy w Wygodzie przekazano dotację na przeprowadzenie remontu adaptację budynku gospodarczego i zakup wyposażenia do nowych pomieszczeń 228 194 zł oraz 7 000 zł na zakup projektora i tablicy multimedialnej.

- 2011 → przygotowanie obiektu
 2012 → dom zapewniał pobyt dzienny dla **15 osób dorosłych** do przystosowania uczestników do prawidłowego funkcjonowania w ich naturalnym środowisku społecznym
 2013 → dom zapewniał pobyt dzienny dla **20 osób**
 2014 → dom zapewniał pobyt dzienny dla **46 osób**
 2015 → dom zapewniał pobyt dzienny dla **46 osób**
 2016 → dom zapewniał pobyt dzienny dla **46 osób**

1.6.7. Asystent rodziny

Gmina korzysta z Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Sytemu Pieczy Zastępczej „Asystent rodziny”. W ramach programu w latach 2013-2016 został zatrudniony asystent rodziny, którego zadaniem było opracowanie i realizacja planu pracy z rodzinami niewydolnymi wychowawczo. W 2016 roku asystent opiekował się 13 rodzinami.

Dodatkowo praca asystentów mogła odbywać się w latach 2013-2014, w ramach projektu systemowego współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (Program Operacyjny Kapitał Ludzki). Zatrudnionych było wówczas trzech asystentów.

1.6.8. Świadczenie wychowawcze

Od 1 kwietnia 2016 zostało wprowadzone nowe zadanie tzw. Świadczenie wychowawcze 500+ na realizację, którego gmina otrzymała dotację w wysokości 9 034 938,73 zł na rok 2016, z tego na wypłatę świadczeń 8 870 905,79 i koszty obsługi 164 033 zł. Pomocą zostało objętych 1303 rodziny, a liczba uprawnionych dzieci wyniosła 2 117. Świadczenie przysługiwało bez względu na dochód na każde drugie i kolejne dziecko oraz na pierwsze jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał 800 zł. W przypadku niepełnosprawnego dziecka dochód na osobę w rodzinie nie mógł przekroczyć 1 200 zł.

Program 500+	2016	2017
Liczba udzielonych świadczeń	17 746	23 441
Wartość udzielonych świadczeń	8 870 905,79	11 720 099

1.6.9. Świadczenia rodzinne

Wypłata świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego jest zadaniem, na które gmina otrzymuje dotację w ramach zadań zleconych. Ze świadczeń rodzinnych w 2016 r. korzystało 1.371 rodzin, a z funduszu alimentacyjnego 121 rodzin.

POMOC SPOŁECZNA, GM. OSTRÓDA, Wydatki na świadczenia z paragrafu 85212, PLN

/ŹRÓDŁO: UG Ostróda/

paragraf	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2011	2012	2013	2014	2015	2016
85212		7 692 293,00	7 229 671,00	6 957 855,54	7 099 857,69	7 288 125,62	8 287 521,29

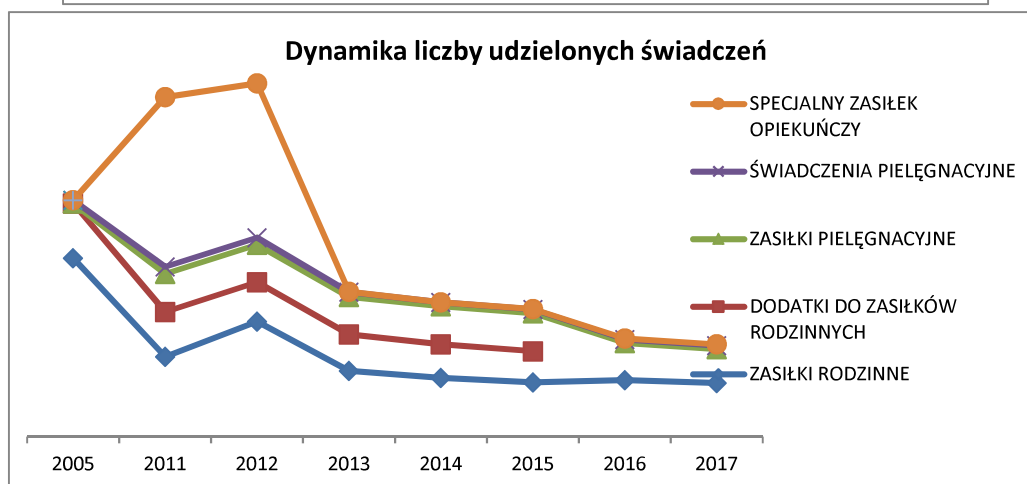
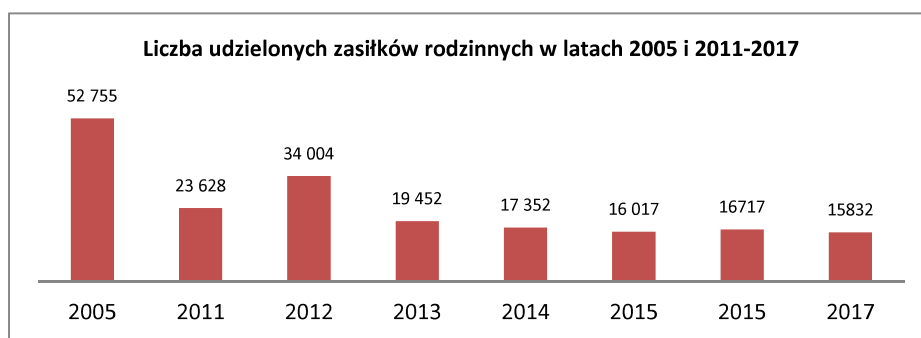

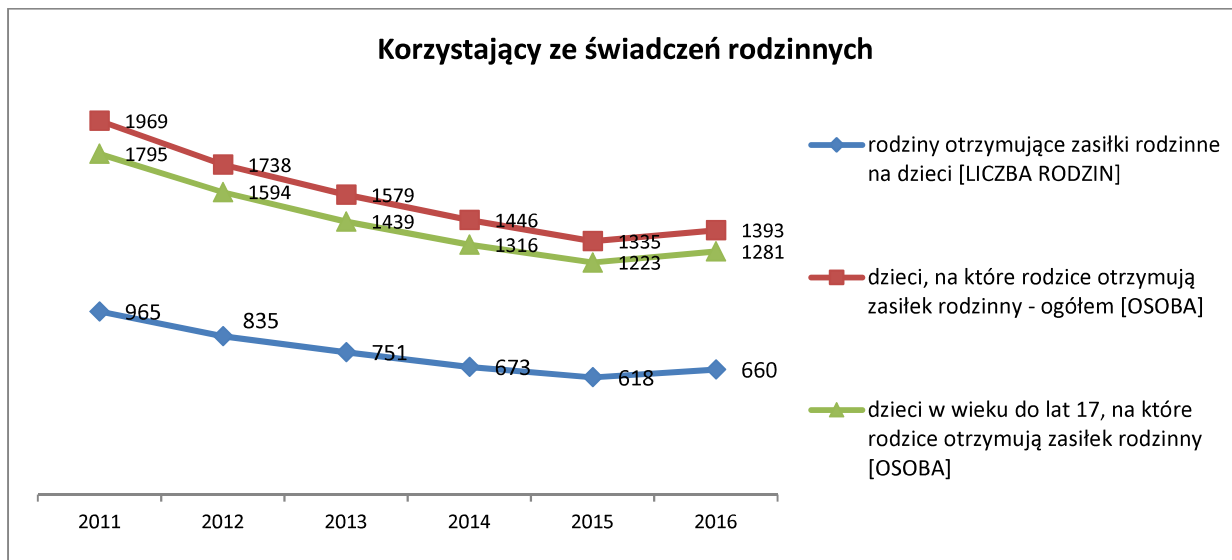
Prawo do świadczeń rodzinnych mają rodziny, u których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 674 zł na osobę, a w rodzinie z dzieckiem niepełnosprawnym 764 zł, natomiast z funduszu alimentacyjnego mogą skorzystać rodziny, u których dochód na osobę nie przekracza 725 zł. Kwoty kryteriów dochodowych uprawniających do zasiłku rodzinnego, a także wysokość poszczególnych świadczeń rodzinnych podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyników badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin. Ostatnia weryfikacja miała miejsce 1 listopada 2015 r., w wyniku której podniesione zostały kwoty kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń rodzinnych oraz wysokość kwot zasiłku rodzinnego i niektórych dodatków do zasiłku rodzinnego. Ogółem w 2016 roku wydatki wyniosły 8 287 521,29 zł.

POMOC SPOŁECZNA, GM. OSTRÓDA, Liczba udzielonych świadczeń rodzinnych 2011-2017

/ŹRÓDŁO: GOPS Ostróda/

RODZAJ ŚWIADCZENIA /w liczbach - ilość/	2005	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. ZASIŁKI RODZINNE	52 755	23 628	34 004	19 452	17 352	16 017	16 717	15 832
2. DODATKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH, w tym z tytułu:	16 228	13 224	11 649	10 770	9 917	9 223	.	.
urodzenia dziecka	91	127	72	59	63	50	99	59
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	492	598	504	388	245	212	285	255
samotnego wychowania dziecka	4 828	851	738	710	649	604	605	561
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	2 062	2 055	1 749	1 614	1 592	1 500	1390	1167
rozpoczęcia roku szkolnego	1 998	1 429	1 303	1 186	1 107	1 054	1589	1593
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	4 271	3 222	2 796	2 650	2 306	2 134	2155	2144
wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2 486	4 942	4 487	4 163	3 955	3 669	3500	3326
3. ZASIŁKI PIELEGNACYJNE	.	11 244	11 044	11 113	11 330	11 270	10919	9995
4. ŚWIADCZENIA PIELEGNACYJNE	947	2 091	2 106	1 432	1 071	1 058	1095	1060
5. JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA DZIECKA	.	.	.	106	138	100	124	106
6. SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY	.	50 187	45 653	19	58	163	301	366
7. ZASIŁEK DLA OPIEKUNA	.	.	.	.	682	351	259	205
RAZEM ŚWIADCZENIA – liczba świadczeń	69 930	100 374	104 456	42 892	40 548	38 182	29 415	27 564

POMOC SPOŁECZNA, GM. OSTRÓDA, Kwoty świadczeń rodzinnych 2011-2016 w tys. zł
/ŹRÓDŁO: GUS/

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
kwota świadczeń rodzinnych	6 376	5 909	5 586	5 325	5 680	6 681
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	3 385	2 986	2 930	2 672	2 517	2 855
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	1 720	1 690	1 700	1 733	1 724	1 671

1.6.10. Opłacanie składek na ubezpieczenia zdrowotne

Opłacanie składek na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej jest zadaniem zleconym i własnym gminy. Budżet wojewody pokrywa koszty składek na ubezpieczenia zdrowotne za niektóre osoby pobierające świadczenia rodzinne, natomiast ze środków własnych gminy pokrywane są składki za osoby otrzymujące zasiłek stały i uczestników Centrum Integracji Społecznej w Ostródzie. Odbiorcami wsparcia są z reguły osoby samotne, które nie mogą w związku z tym być ubezpieczone przy najbliższym członku rodziny.

POMOC SPOŁECZNA, GMINA OSTRÓDA, Wydatki na składki na ubezpieczenia zdrowotne, 2005 i 2011-2016, PLN
/ŹRÓDŁO: UG Ostróda/

paragraf	WYDATKI NA POMOC SPOŁECZNĄ	2005	...	2011	2012	2013	2014	2015	2016
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach CIS	33 000,00	...	97 200,00	97 230,88	102 448,50	108 238,78	128 689,77	159 807,00

2013 → zadaniem objęto **184 osoby**
2014 → zadaniem objęto **211 osób**
2015 → zadaniem objęto **250 osób**
2016 → zadaniem objęto **205 osób**

Liczba osób oraz wartość wypłacanej pomocy mają tendencję rosnącą, pomimo malejącego bezrobocia i stałej liczby mieszkańców gminy. Jednocześnie osoby te nie widnieją w rejestrze osób bezrobotnych Powiatowego Urzędu Pracy, choć powiększają skalę bezrobocia.

1.6.11. Zasiłki celowe, okresowe, pomoc w naturze

Zasiłki celowe i pomoc w naturze przyznawane są głównie na żywność, odzież, obuwie, leki oraz pomoc w formie pościeli i dowozu opału do miejsca zamieszkania podopiecznego. Pomoc przyznawana jest na wniosek osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia, w którym powinna dana osoba sprecyzować, jakiej formy pomocy oczekuje wraz z wskazaniem, na jaki cel ma być ona przeznaczona. Wsparcie dla osoby lub rodziny może być przyznane również z urzędu.

POMOC SPOŁECZNA, GMINA OSTRÓDA, Wydatki na zasiłki i pomoc w naturze oraz na ubezpieczenia, 2005 i 2011-2016, PLN

/ŹRÓDŁO: UG Ostróda/

paragraf	Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	2005	...	2011	2012	2013	2014	2015	2016
85214		954 401,00	...	383 446,00	486 861,97	806 278,54	929 002,13	941 230,50	755 021,80

BEZDOMNI

dotacja celowa przekazana na zapewnienie schronienia, posiłku i odzieży osobom bezdomnym z terenu gminy

2014 → 8 000 zł

2015 → 8 000 zł

2016 → 8 000 zł

ZASIŁKI OKRESOWE

najczęstszymi powodami przyznania pomocy były: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba

2011 → **269 osób**; średnia wysokość zasiłku wyniosła 195 zł; średni okres wypłaty wynosił 4 m-ce.

2012 → **396 osób**; średnia wysokość zasiłku wyniosła 261 zł; średni okres wypłaty wynosił 3 m-ce.

2013 → **478 osób**; średnia wysokość zasiłku wyniosła 311 zł; średni okres wypłaty wynosił 4 m-ce.

2014 → **489 osób**

2015 → **448 osób**

2016 → **387 osób**

ZASIŁKI CELOWE I POMOC W NATURZE

zasiłki głównie na żywność, odzież, obuwie, leki oraz pomoc w formie zakupu pościeli, dowozu opału do miejsca zamieszkania podopiecznego i opłaty mieszkaniowe

2011 → przyznano **373 osobom**

2012 → przyznano **447 osobom**

2013 → przyznano **478 osobom**

ponadto: poniesiono koszty pogrzebowe zmarłego podopiecznego

2014 → przyznano **317 rodzinom**

ponadto: dofinansowano zakup żywności, leków, leczenia, opału, odzieży; udzielono pomocy w naturze dostarczając kołdry, pościel, koce, ręczniki, opał; pokryto koszty 2 pogrzebów (osoby bezdomne)

2015 → przyznano **266 rodzinom**

ponadto: udzielono pomoc pogorzelncom; udzielono pomocy w naturze dostarczając kołdry, pościel, koce, ręczniki

2016 → przyznano **250 rodzinom**

ponadto: dofinansowano zakup żywności, leków, leczenia, opału, odzieży;

1.6.12. Dodatki mieszkaniowe

Dodatki mieszkaniowe utrzymywały się od 2011 do 2016 na podobnym poziomie. Znaczny wzrost nastąpił w 2013 r., a spadek w 2016.

POMOC SPOŁECZNA, GMINA OSTRÓDA, Dodatki mieszkaniowe, 2005 i 2011-2016, PLN

/ŹRÓDŁO: UG Ostróda/

paragraf	Dodatki mieszkaniowe	2005	...	2011	2012	2013	2014	2015	2016
85215		341 698,00	...	122 370,00	139 056,24	172 310,93	145 439,06	130 477,64	82 435,57

2011 → liczba wypłaconych dodatków: **986**

średnia wysokość jednego świadczenia to 136 zł miesięcznie; średni okres otrzymywania dodatku to 7 miesięcy

2012 → liczba wypłaconych dodatków **942**

średnia wysokość jednego świadczenia to 148 zł miesięcznie; średni okres otrzymywania dodatku to 5 miesięcy

2013 → liczba wypłaconych dodatków **1091**

średnia wysokość jednego świadczenia to 158 zł miesięcznie; średni okres otrzymywania dodatku to 6 miesięcy

2014 → liczba wypłaconych dodatków to **896**

średnia wysokość jednego świadczenia to 157 zł miesięcznie; średni okres otrzymywania dodatku to 6 miesięcy; dodatkowo otrzymano w ramach zadania zleconego środki w wysokości 5.004,99 zł na wypłatę dodatku energetycznego

2015 → liczba wypłaconych dodatków **808**

skorzystało 118 rodzin; dodatkowe środki w wysokości 5 962,56 zł przeznaczono na wypłatę dodatku energetycznego.

2016 → liczba wypłaconych dodatków **529**

skorzystało 75 rodzin; dodatkowe środki w wysokości 3 513,94 zł przeznaczono na wypłatę dodatku energetycznego dla 34

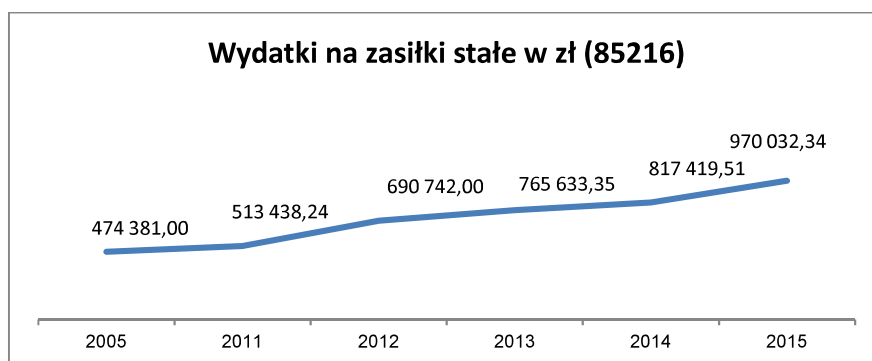
1.6.13. Zasiłki stałe

Wypłata zasiłków stałych jest zadaniem własnym gminy, na które gmina otrzymuje dotację celową z budżetu państwa. Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy. Niepokojący jest fakt, że tego typu wydatek ma charakter rosnący. W ciągu pięciu lat jego wartość wzrosła o prawie 100%.

POMOC SPOŁECZNA, GMINA OSTRÓDA, Zasiłki stałe, 2005 i 2011-2016, PLN

/ŹRÓDŁO: UG Ostróda/

paragraf	Zasiłki stałe	2011	2012	2013	2014	2015	2016
85216		474 381,00	513 438,24	690 742,00	765 633,35	817 419,51	970 032,34

Powodem przyznania zasiłku stałego najczęściej jest brak własnych środków utrzymania i niepełnosprawność orzeczona przez Powiatową Komisję ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności lub z powodu wieku.

- 2011** → skorzystało **139 osób**, w tym 92 samotnie gospodarujących i 47 osób pozostających w rodzinie; średnia wysokość świadczenia wyniosła 337 zł
- 2012** → skorzystało **140 osób**, w tym 99 samotnie gospodarujących i 41 osób pozostających w rodzinie; średnia wysokość świadczenia wyniosła 370 zł
- 2013** → skorzystało **160 osób**, w tym 108 samotnie gospodarujących i 52 osoby pozostające w rodzinie; średnia wysokość świadczenia wyniosła 430 zł
- 2014** → skorzystały **183 osoby**, w tym 122 samotnie gospodarujące i 61 pozostających w rodzinie; maksymalna wysokość zasiłku stałego dla osoby samotnie gospodarującej wyniosła 529 zł, dla osoby w rodzinie 456 zł
- 2015** → skorzystało **187 osób**, w tym 125 samotnie gospodarujących i 62 pozostających w rodzinie; średnia wysokość zasiłku stałego wynosiła 439 zł
- 2016** → skorzystało **185 osób**, w tym 127 samotnie gospodarujących i 58 pozostających w rodzinie; średnia wysokość zasiłku stałego wynosiła 507 zł

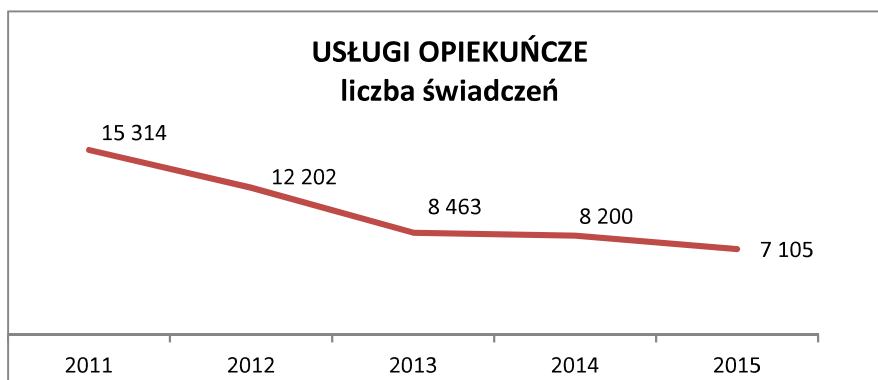
1.6.14. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecane przez lekarza pielęgnacje oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Zakres usług jest dostosowany do indywidualnych potrzeb osoby. Wydatki na usługi opiekuńcze podlegają w części lub w całości zwrotowi. Ustalenia takie podejmuje Dyrektor GOPS w decyzji administracyjnej na podstawie zlecenia lekarskiego i wywiadu społecznego.

POMOC SPOŁECZNA, GMINA OSTRÓDA, Usługi opiekuńcze, 2005 i 2011-2016, PLN

/ŹRÓDŁO: UG Ostróda/

paragraf	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	2005	...	2011	2012	2013	2014	2015	2016
85228		164 309,00	...	127 106,00	101 276,60	70 640,34	90 000,90	70 990,00	51 170

2011 → objęto 20 osób; średnio 4 godziny dziennie; koszt 8,30 zł/h
2012 → objęto 18 osób; średnio 4 godziny dziennie; koszt 8,30 zł/h
2013 → objęto 9 osób; średnio 4 godziny dziennie; koszt 8,30 zł/h
2014 → objęto 10 osób; średnio 4 godziny dziennie; koszt 10 zł/h
2015 → objęto 8 osób; średnio 4 godziny dziennie; koszt 10 zł/h
2016 → objęto 7 osób; średnio 4 godziny dziennie; koszt 10 zł/h

Usługi opiekuńcze są zlecane podmiotom zewnętrznym, w tym PKPS Zarząd w Ostródzie.

1.6.15. Dożywianie dzieci

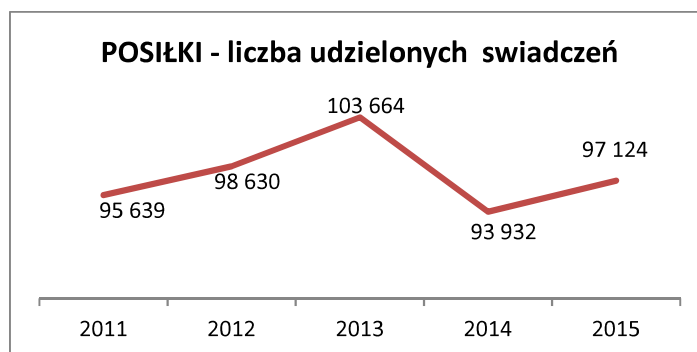
Dożywianie dzieci z rodzin najuboższych uczęszczających do szkół również jest zadaniem własnym gminy wspieranym dotacją ze środków Rządowego Programu pn. „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Zadanie to realizowane jest od wielu lat i ma na celu:

- poprawę poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

POMOC SPOŁECZNA, GMINA OSTRÓDA, Pozostała działalność, 2005 i 2011-2016, PLN

/ŹRÓDŁO: UG Ostróda/

paragraf	WYDATKI NA POMOC SPOŁECZNA	2005	...	2011	2012	2013	2014	2015	2016
85295	Pozostała działalność	227 100,00	...	441 614,00	526 553,80	587 761,45	724 155,57	554 738,65	593 369,12

2011 → skorzystało **1269** osób; średnia wysokość zasiłku to 79 zł
2012 → skorzystało **1321** osób: opłacono posiłki dla 801 dzieci w szkołach i 5 osobom dorosłym oraz przyznano zasiłek celowy na żywność dla 515 osób; średni koszt posiłku wyniósł 3,08 zł, natomiast średnia wysokość zasiłku celowego na zakup żywności 31 zł
2013 → skorzystało **1053** osób; średni koszt posiłku wyniósł 3,00 zł; średnia wysokość zasiłku celowego na zakup posiłku to 30 zł
2014 → skorzystały **1244** osoby; średni koszt posiłku wyniósł 3,70 zł; średnia wysokość zasiłku celowego na zakup posiłku to 50 zł
2015 → skorzystało **1298** osób; średni koszt posiłku wyniósł 3,43 zł; średnia wysokość zasiłku celowego na zakup posiłku to 96 zł
2016 → skorzystało **1132** osób; średni koszt posiłku wyniósł 3,60 zł; średnia wysokość zasiłku celowego na zakup posiłku to 160 zł

1.6.16. Centrum Integracji Społecznej

Do Centrum Integracji Społecznej kierowane są osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, często długotrwale korzystające ze świadczeń pomocy społecznej. Reintegracja zawodowo-społeczna trwa 18 miesięcy. Gmina ponosi koszt skierowania takiej osoby do CIS w wysokości ok. 75 zł miesięcznie. Każda osoba za uczestnictwo w CIS otrzymuje świadczenie integracyjne, które wynosi około 700-770 zł miesięcznie. CIS jest prowadzony przez Polski Komitet Pomocy Społecznej w Ostródzie.

2011 → skierowano **45 osób**; miesięczny koszt wyniósł 75 zł od osoby
2012 → skierowano **46 osób**; miesięczny koszt wyniósł 75 zł od osoby
2013 → skierowano **56 osób**; miesięczny koszt wyniósł 75 zł od osoby
2014 → skierowano **25 osób**; miesięczny koszt wyniósł 75 zł od osoby
2015 → skierowano **52 osób**; miesięczny koszt wyniósł 75 zł od osoby
2016 → skierowano **25 osób**; miesięczny koszt wyniósł 75 zł od osoby

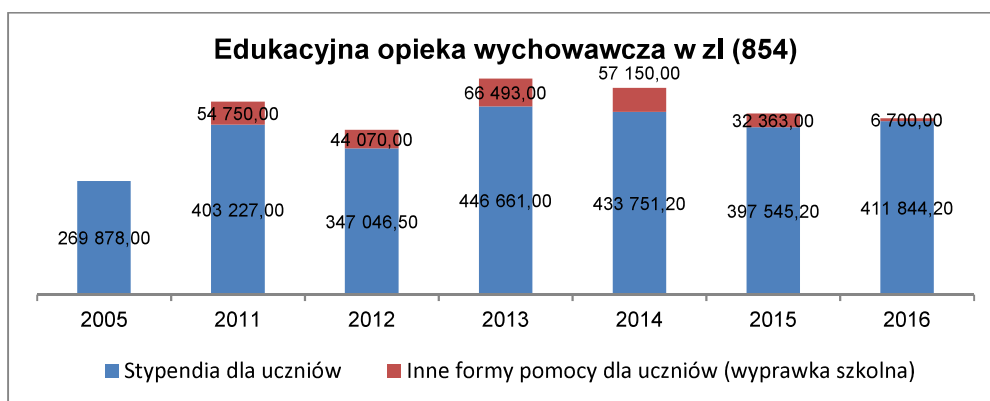
1.6.17. Piecza zastępcza

Na podstawie ustawy o pieczy zastępczej, gmina właściwa według ostatniego miejsca zamieszkania dziecka (nie ma znaczenia zameldowanie stałe) ponosi koszty związane z pobytem tego dziecka w rodzinie zastępczej (spokrewnionej i niespokrewnionej). W pierwszym roku pobytu dziecka w rodzinie 10% kosztów utrzymania, w drugim roku pobytu 30%, w następnych latach 50%. Koszty refundowane są dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie na podstawie wystawionej faktury.

2012 → wydatki za 10 dzieci z 8 rodzin zastępczych
2013 → wydatki za 14 dzieci z 11 rodzin zastępczych, w tym 10- w rodzinach spokrewnionych i 1 niespokrewnionej
2014 → wydatki za 22 dzieci z 15 rodzin zastępczych
2015 → wydatki za 34 dzieci z 21 rodzin zastępczych
2016 → wydatki za 26 dzieci z 16 rodzin zastępczych

1.6.18. Stypendia i pomoc materialna

Stypendia i pomoc materialna zawiera się w edukacyjnej opiece wychowawczej. Dzieci otrzymują wyprawkę szkolną, w tym dla uczniów niepełnosprawnych, a także stypendia za bardzo dobre wyniki w nauce i sporcie. Pomoc materialna o charakterze socjalnym jest wypłacana uczniom w formie stypendiów.

2011 → wyprawka szkolna dla **45 uczniów** niepełnosprawnych, **126** uczniów klas I–III i **126** uczniów I klasy gimnazjum. Do wypłaty stypendiów gmina dołożyła środki własne w wysokości 101719 zł. Stypendia zostały przekazane do **185** uczniów za bardzo dobre wyniki w nauce i sporcie i do **777** uczniów pomoc materialną o charakterze socjalnym.

2012 → dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym wypłacanym w formie stypendiów otrzymało **899** uczniów + za wyniki w nauce. Wyprawką szkolną objęto **217** uczniów, w tym w szkołach podstawowych 193 uczniów i w gimnazjach 24 uczniów. Na stypendia dla uczniów za bardzo dobre wyniki w nauce i sporcie wydatkowano kwotę 22.258 zł

2013 → przyznano pomoc materialną o charakterze socjalnym (stypendia) dla **504** uczniów + stypendia za wyniki w nauce. Wyprawka pomocą objęto **251** dzieci. Ponadto przyznane zostały stypendia dla uczniów za bardzo dobre wyniki w nauce i sporcie w łącznej kwocie 19.269,00 zł.

2014 → przyznano pomoc materialną o charakterze socjalnym **480** uczniom. Na realizację rządowego programu pomocy uczniom pn. „Wprawka szkolna” w 2014 r. wydatkowano kwotę 57.150,00 zł, a pomocą objęto **211** dzieci. Ponadto przyznane zostały stypendia dla uczniów za bardzo dobre wyniki w nauce i sporcie w łącznej kwocie 22.539,60 zł.

2015 → przyznano pomoc materialną o charakterze socjalnym **445** uczniom. Na realizację rządowego programu pomocy uczniom pn. „Wprawka szkolna” w 2015 r. wydatkowano kwotę 26.925 zł, a pomocą objęto **103** dzieci. Ponadto przyznane zostały stypendia dla uczniów za bardzo dobre wyniki w nauce i sporcie w łącznej kwocie 19.884 zł. Stypendium dla 1 ucznia mogło wynosić od 84,80 zł do 212,00 zł.

2016 → przyznano pomoc materialną o charakterze socjalnym **404** uczniom. Na realizację rządowego programu pomocy uczniom pn. „Wprawka szkolna” w 2015 r. wydatkowano kwotę 6 700 zł, a pomocą objęto **21** dzieci. Ponadto przyznane zostały stypendia dla 203 uczniów za bardzo dobre wyniki w nauce i sporcie w łącznej kwocie 21 222 zł

1.6.19. Projekty na pomoc społeczną

→ 2008 – 2014

dotacja rozwojowa przyznana ze środków budżetu Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Społeczny) na realizację projektu systemowego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (POKL 7.1.1)

„W stronę słońca – zintegrowany program aktywizacji społecznej w Gminie Ostróda”

Zakres: kursy, CIS, staże, porady, ekonomia społeczna

Wartość projektu 2 028 222,48 zł

→ 2011

dotacja rozwojowa przyznana ze środków budżetu Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Społeczny) na realizację projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (POKL. 7.3)

„Nasza wieś – naszą szansą”

Uczestnicy: Stare Jabłonki i Idzbark.

Cel zaktywizowanie społeczne i zawodowe 25 mieszkańców poprzez szkolenia i warsztaty z animatorem.

Wartość projektu / dofinansowania: 42 335,53 zł

→ 2011

dotacja rozwojowa przyznana ze środków budżetu Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Społeczny) na realizację projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (POKL. 7.3)

„Razem dla rozwoju wsi- integracja społeczna Pietrzwałdu”

Uczestnicy: 45 osób ze wsi Pietrzwałd.

Zakres: zajęcia z wyplatania wieńców, zajęcia florystyczne, kulinarne, taniec towarzyski i młodzieżowy

Wartość projektu / dofinansowania: 43 290,93 zł

→ 2011 – 2013

dotacja rozwojowa przyznana ze środków budżetu Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Społeczny) na realizację projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (POKL 7.2.1)

„Miejsko-Gminny Klub Integracji Społecznej”

Partnerstwo z MOPS w Ostródzie.

Udział 36 osób: aktywizacja społeczna, zawodowa, edukacyjna,

Dotacja 154 424,60 zł

→ 2012 – 2014

dotacja rozwojowa przyznana ze środków budżetu Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Społeczny) na realizację projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (POKL. 7.2.1)

„Świetlica pomocy koleżeńskiej”

Odbiorcami była młodzież w wieku 15-25 lat, zamieszkująca sołectwa: Tyrowo, Samborowo, Zabłocie, Gierłoż, Turznica.

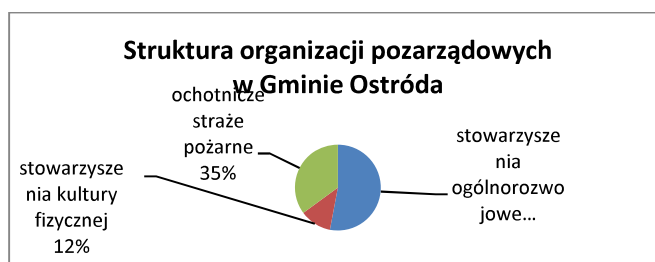
Cel: wzmocnienie psychologiczne młodzieży, wzrost wiary we własne siły, poczucie własnej wartości, umiejętność współdziałania w zespole, umiejętność poruszania się na rynku pracy, zwiększenie motywacji do dalszego kształcenia oraz rozwijania własnych umiejętności i zainteresowań.

Wartość projektu: 473 959,83 zł

1.7. Aktywność społeczna i obywatelska w Gminie Ostróda

1.7.1. Organizacje pozarządowe i podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego

Aktywność społeczna i obywatelska może przyjmować różne formy np. członkostwo w organizacjach pozarządowych, grupach nieformalnych, aktywność wolontariacką, przekazywanie 1% na rzecz organizacji pożytku publicznego, działalność w związkach zawodowych, wyznaniowych, zainteresowanie sprawami lokalnymi, frekwencja wyborcza. Jednym z mierników aktywności społecznej mieszkańców jest zaangażowanie w działalność organizacji pozarządowych. Działalność organizacji w gminie Ostróda jest bardzo różnorodna: wspieranie i rozwój edukacji, sportu, rozwój regionu, społeczeństwa obywatelskiego, działalność społeczna, ekologiczna, rozwój wspólnot lokalnych i inna. Większość organizacji to małe organizacje, które swoim zasięgiem obejmują miejscowość, w której działają oraz gminę Ostróda.

W świetle danych KRS na dzień 30.09.2016 w gminie Ostróda, zarejestrowane były 42 podmioty sektora pozarządowego, w tym osiem fundacji i 34 Stowarzyszenia.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA I OBYWATELSKA, GMINA OSTRÓDA, Liczba organizacji pozarządowych

ŹRÓDŁO: KRS/

Lp.	Organizacja	Siedziba	Rok powstania	Forma prawna	Status OPP	Uwagi
1	Stowarzyszenie na Rzecz Edukacji i Rozwoju Gminy Ostróda	Brzydowo	2006	Stowarzyszenie	NIE	
2	OSP w Brzydowie	Brzydowo	2008	Stowarzyszenie	NIE	
3	Stowarzyszenie Durąg XXI wieku	Durąg	2008	Stowarzyszenie	NIE	
4	OSP w Durągu	Durąg	2001	Stowarzyszenie	NIE	
5	OSP w Głaznotach	Głaznoty	2004	Stowarzyszenie	NIE	
6	Stowarzyszenie MOTOKLUB GRABINEK	Grabinek	2013	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej	NIE	
7	Stowarzyszenie VAMOS	Idzbark	2014	Stowarzyszenie	NIE	
8	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi „Idzbark Moja Ojczyzna	Idzbark	2007	Stowarzyszenie	NIE	
9	OSP w Idzbarku	Idzbark	2003	Stowarzyszenie	NIE	
10	Fundacja na Rzecz Edukacji i Wspierania Inicjatyw Lokalnych	Kajkowo	2014	Fundacja	NIE	
11	Fundacja Sajmino	Kajkowo	2009	Fundacja	NIE	
12	Polsko – Rosyjska Fundacja Współpracy i Rozwoju	Kajkowo	2002	Fundacja	NIE	
13	Fundacja DEV	Kątno	2016	Fundacja	NIE	
14	Pałac	Klonowo	2007	Stowarzyszenie	NIE	
15	Kazoku	Lubajny	2014	Stowarzyszenie	NIE	w likwidacji
16	Miejski Ludowy Klub Sportowy Foto Ola	Lubajny	2010	Stowarzyszenie Kultury	TAK	
17	OSP w Napromie	Naprom	2008	Stowarzyszenie	NIE	
18	OSP w Ornowie	Ornowo	2001	Stowarzyszenie	NIE	
19	OSP w Pietrzwałdzie	Pietrzwałd	2001	Stowarzyszenie	NIE	
20	Fundacja Leoniszki	Samborowo	2016	Fundacja	NIE	
21	Stowarzyszenie Kreatywny Spinacz	Samborowo	2015	Stowarzyszenie	NIE	
22	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków koło Gminne w Ostródzie z siedzibą w Samborowie	Samborowo	2006	Stowarzyszenie	TAK	
23	OSP w Samborowie	Samborowo	2011	Stowarzyszenie	NIE	
24	OSP w Reszkach	Samborowo	2006	Stowarzyszenie	NIE	
25	OSP w Smykówku	Smykówko	2012	Stowarzyszenie	NIE	
26	Fundacja Mazurskie Klimaty	Stare Jabłonki	2010	Fundacja	NIE	
27	Stowarzyszenie Wieś Jabłkowych Smaków	Stare Jabłonki	2014	Stowarzyszenie	NIE	
28	Stowarzyszenie Edukacyjne: Wyżej, Dalej, Więcej	Stare Jabłonki	2011	Stowarzyszenie	NIE	
29	Zachodniomazurskie Stowarzyszenie Przewodników	Stare Jabłonki	2008	Stowarzyszenie	NIE	
30	Stowarzyszenie Przyjaciół Starych Jabłonek	Stare Jabłonki	2001	Stowarzyszenie	NIE	
31	Stowarzyszenie Lokalna Salezjańska Organizacja Sportowa	Stare Jabłonki	2001	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej	NIE	
32	OSP w Starych Jabłonkach	Stare Jabłonki	2001	Stowarzyszenie	NIE	

33	OSP w Turznicy	Turznica	2004	Stowarzyszenie	NIE	
34	Fundacja Tęczowa Chmurka	Tyrowo	2016	Fundacja	NIE	
35	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Tyrowo „Odrodzenie”	Tyrowo	2015	Stowarzyszenie	NIE	
36	Fundacja Ichthys	Waldowo	2001	Fundacja	NIE	
37	Stowarzyszenie Społeczno – Gospodarcze "Bursztynowa Droga"	Waldowo	2007	Stowarzyszenie	NIE	w likwidacji
38	Stowarzyszenie Pomocna Dłoń w Wygodzie	Wygodza	2012	Stowarzyszenie	NIE	
39	Stowarzyszenie Miłośników Wzgórz Dylewskich	Wysoka Wieś	2001	Stowarzyszenie	NIE	
40	Stowarzyszenie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i inicjatyw Obywatelskich	Zwierzewo	2011	Stowarzyszenie	NIE	
41	Gminny Ludowy Klub Sportowy Szeląg	Zwierzewo	2001	Stowarzyszenie Kultury	NIE	
42	Stowarzyszenie Bractwo Wypoczynkowe	Żurejny	2001	Stowarzyszenie	NIE	

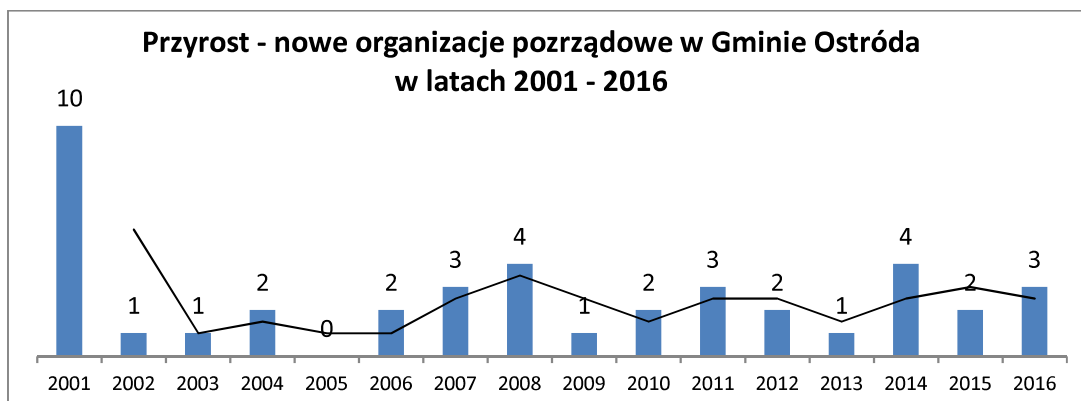
W gminie Ostróda działa 12 Ochotniczych Straży Pożarnych, kilkanaście stowarzyszeń mających na celu rozwój poszczególnych miejscowości, a także stowarzyszenia o charakterze gospodarczym, hobbistycznym i sportowym. Liczba działających organizacji pozarządowych na terenie gminy Ostróda przyjmuje tendencję rosnącą w roku 2005 istniało ich 14, w roku 2010 – 27 natomiast w 2016 jest ich 42. Procent organizacji pozarządowych przypadających na 10 tys. mieszkańców gminy Ostróda nie odbiega od średniej wojewódzkiej i wynosi 32,2 % (średnia wojewódzka =32,9%).

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA I OBYWATELSKA, GMINA OSTRÓDA, Aktywność obywatelska wg miejscowości

/ŹRÓDŁO: KRS, CWOP/

SOŁECTWO	Odległość do Ostródy (urząd, GOPS, sąd itp.) KM	liczba NGO /bez OSP/	OSP	aktywna grupa nieformalna	miejscowość tematyczna
Bałcyny					
Brzydowo	10		TAK	TAK	
Durąg	11	1	TAK		
Gierłoż	20				
Giętłewo	26				
Glaznoty	25		TAK		
Górka	4				
Grabin	9				
Idzbark	7	2	TAK		TAK
Kajkowo	2	2			
Kątno	12	1			
Klonowo	26	1			
Kraplewo	9				
Lichtajny	5				
Lipowo	18				
Lubajny	6	1			
Międzylesie	6				
Morliny	5				
Naprom	16		TAK		
Nastajki	13				

Ornowo	7		TAK		
Ostrowin	15				
Pietrzwałd	19		TAK	TAK	
Reszki	15		TAK		
Rudno	15				
Ryn	15				
Samborowo	13	3	TAK		
Smykowo	12				
Smykówko	13		TAK		
Stare Jabłonki	12	7	TAK		TAK
Szyldek	12				
Turznica	12		TAK		
Tyrowo	8	2			
Wałdowo	4	2			
Wirwajdy	10				
Wygoda	27	1			
Wysoka Wieś	22	1			
Zajączki	21				
Zwierzewo	8	2			

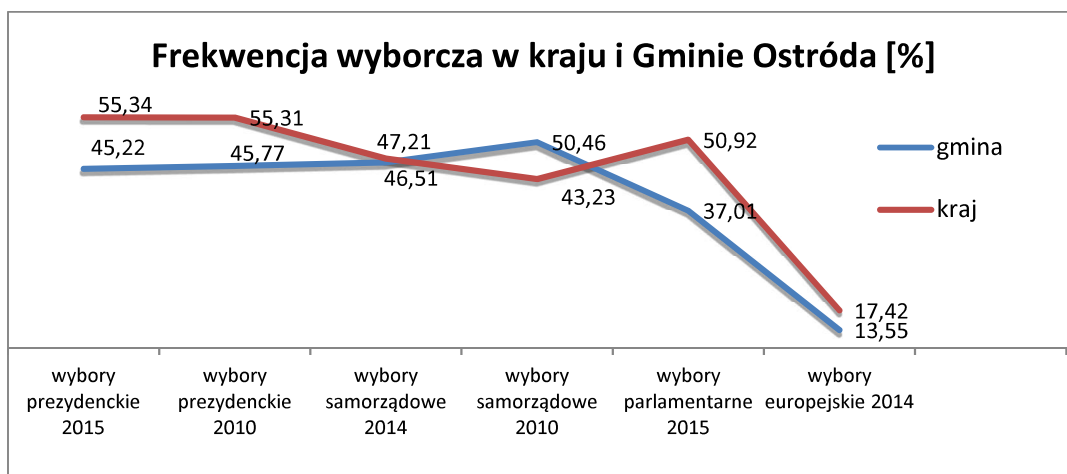

Rocznie na terenie gminy rejestrowanych jest do czterech nowych organizacji. Z jednej strony rośnie chęć sformalizowania aktywności, ponieważ osobowość prawna nadaje grupie zaangażowanych ludzi swobodę działania, możliwość pozyskiwania funduszy itp. Z drugiej strony organizacja po zarejestrowaniu w Krajowym Rejestrze Sądowym musi spełniać wszelkie wymogi i obowiązki, w tym prowadzenie pełnej księgowości, sprawozdawczość przed Urzędem Skarbowym, prowadzenie konta bankowego (ponoszenie kosztów) itp. Czynniki te działają hamująco na dynamikę powstawania nowych NGO – zwłaszcza obowiązki księgowość. Jednocześnie – na potwierdzenie powyższego – tylko dwa stowarzyszenia w gminie posiadają status organizacji pożytku publicznego i są uprawnione do korzystania z 1% (podatek dochodowy od osób fizyczny przekazywany na cele statutowe organizacji). Posiadanie statusu OPP także nakłada na organizację kolejne obowiązki, w tym sprawozdawcze. Wiele NGO chciałoby skorzystać z dodatkowych środków, jednak w obawie przed dodatkowymi formalnościami nie podejmuje się starań o uzyskanie statusu OPP.

1.7.2. Aktywność lokalnych społeczności

Ważny aspekt aktywności obywatelskiej stanowi **udział w wyborach i referendach**. Analiza frekwencji uprawnionych do głosowania obywateli zamieszkujących gminę Ostróda, pozwala stwierdzić, iż spośród 5 ostatnich wyborów powszechnych w Polsce, największym zainteresowaniem cieszyły się wybory samorządowe w 2010 roku. Frekwencja wyborcza w gminie Ostróda, wyniosła wtedy 50,46%

i była wyższa od frekwencji krajowej o 3,14 punktu procentowego. Pozostałe wybory tj. prezydenckie 2010, parlamentarne oraz Parlamentu Europejskiego 2014 cieszyły się mniejszym zainteresowaniem mieszkańców gminy Ostróda. Tendencja ogólnokrajowa pokazuje, że w kraju największym zainteresowaniem cieszą się wybory parlamentarne oraz prezydenckie. Natomiast w Gminie Ostróda, to wybory samorządowe przyciągają największą liczbę obywateli uprawnionych do głosowania.

Mieszkańców Gminy Ostróda wyróżnia szeroko rozumiana aktywność społeczna, duży udział pracy własnej na rzecz środowiska lokalnego. Mieszkańcy wykorzystując infrastrukturę społeczną organizują **lokalne imprezy okolicznościowe** np. Dzień Dziecka, Dzień Matki, Wigilia i wiele innych. Odbývają się również spotkania wiejskie oraz szkolenia podnoszące wiedzę i kwalifikacje mieszkańców. Do tego celu służy im infrastruktura gminna, czyli: świetlice, remizy, boiska, place itp. naturalnym partnerem do współpracy są rady sołeckie.

Analiza list rankingowych **dofinansowanych projektów** w konkursach powiatowych, wojewódzkich, ministerialnych, unijnych i innych potwierdza wysoką aktywność i skuteczność sektora pozarządowego. Najbardziej aktywne i skuteczne organizacje z terenu gminy Ostróda:

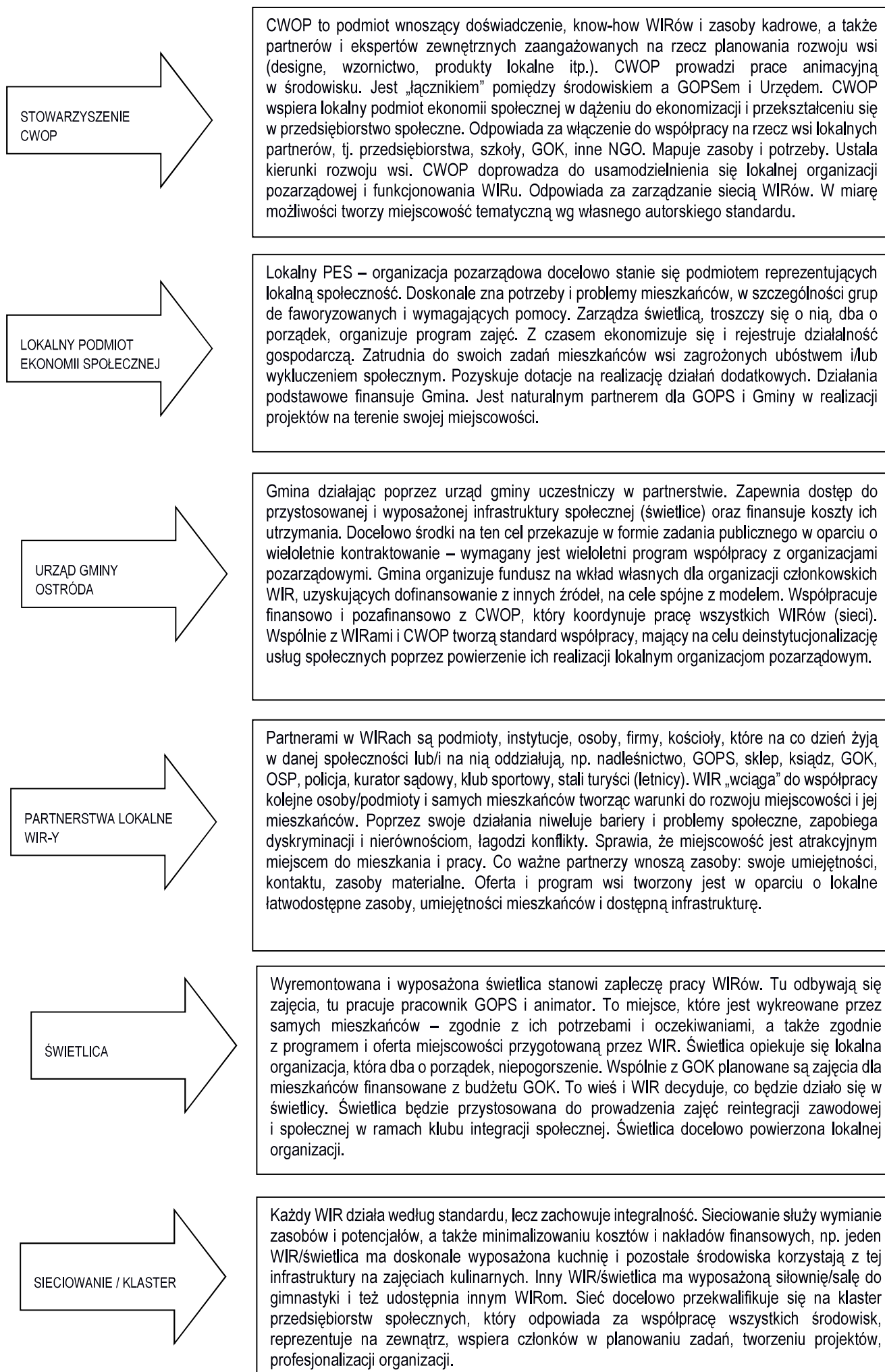
- Stowarzyszenie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych i Inicjatyw Obywatelskich (Zwierzewo), 2014 dotacja 299 900 zł (FIO 2014); 16 000 zł (Woj. Warmińsko-Mazurskie 2015, 2016, 2017); 5000 zł (FIO Lokalnie 2015)
- Fundacja Ichthys (Wałdowo) , 2015, dotacja 200 000 zł (FIO 2015)
- Zachodniomazurskie Stowarzyszenie Przewodników (Stare Jabłonki), dotacja 88 000 zł (FIO 2016)
- Stowarzyszenie „Wieś Jabłkowych Smaków” (Stare Jabłonki), dotacja 200 000 zł (FIO 2016); dotacja (Woj. Warmińsko-Mazurskie 2016);
- Ochotnicza straż Pożarna w Starych Jabłonkach, dotacja 4500 zł (Woj. Warmińsko-Mazurskie); dotacja 100 000 zł (FIO 2017)

Narzędziem do kreowania i wzmacniania aktywności lokalnej mieszkańców, podmiotów, partnerów, interesariuszy jest model **WIR – Wiejski Inkubator Rozwoju**. Model został włączony do projektu modernizacji pięciu świetlic wiejskich w gminie Ostróda (od 2017).

ELEMENTY MODELU pn. WIR – WIEJSKI INKUBATOR ROZWOJU

Rolą GOPS jest świadczenie usług społecznych zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Jednocześnie GOPS podejmuje współpracę z animatorem CWOP na rzecz społeczności, w której funkcjonuje osoba/rodzina objęta pomocą. Wspólnie pracują w środowisku. Pracownik GOPS podejmuje szkolenia i nabywa umiejętności animacyjne. Częściej spotyka się z podopiecznymi w miejscu zamieszkania /świetlice. Ma możliwości, zasoby i kompetencje w zakresie włączania środowisk lokalnych na rzecz podopiecznych. Efektem działania jest „odczarowanie” roli pracownika socjalnego z urzędnika na partnera. GOPS wspólnie z CWOP i lokalną organizacją tworzą Klub Integracji Społecznej – zdecentralizowany (działania realizowane w danej miejscowości).

Zastosowanie **ustawy o funduszu sołeckim** nie jest obligatoryjnym działaniem gminy. W powiecie ostródzkim na dziewięć gmin, zaledwie cztery podjęły uchwałę dot. wyrażenia zgody na utworzenie funduszu sołeckiego. Środki z funduszu sołeckiego najczęściej wydatkowane są na działania infrastrukturalne. Przykładowo w roku 2016:

- Durąg urządzono siłownię zewnętrzną
- Zajączki wykonano wiatę drewnianą
- Wyżnice zakupiono wiatę drewnianą
- Ryn ogrodzono plac zabaw i zakupiono piłkochwyty
- Gierłoż ogrodzono plac zabaw
- Wirwajdy utwardzono plac pod wiatą drewnianą oraz doposażono plac zabaw
- Stare Jabłonki utwardzono plac pod wiatą oraz doposażono plac rekreacyjny
- Międzylesie utwardzono plac pod wiatą
- Smykówko zakupiono wiatę drewnianą amfiteatr wraz z wyposażeniem
- Lichtajny wykonano pomost drewniany
- Zwierzewo wykonano pomost drewniany i ogrodzono działkę rekreacyjną.

1.7.3. Miejscowości tematyczne

Innowacyjnym rozwiązaniem w zakresie aktywizacji obszarów wiejskich i jednoczesnym przeciwdziałaniu dziedziczeniu ubóstwa, patologiom społecznym jest utworzenie i rozwój **miejscowości tematycznych**. Wieś tematyczna to wieś mająca własny, jedyny w swoim rodzaju, pomysł na rozwój, wokół którego tworzone są sposoby na zarabianie pieniędzy. Zalety: sposób na ożywianie gospodarki wiejskiej; nie wymaga dużych pieniędzy, przynajmniej na początku; angażuje wielu mieszkańców; można go wprowadzić w większości wsi, nawet tam, gdzie nie ma nic ciekawego. W gminie Ostróda działają i rozwijają swoją działalność dwie wioski tematyczne:

- Stare Jabłonki – Wieś Jabłkowych Smaków
Wieś, której motywem przewodnim jest „jabłko” oraz wszelkie skojarzenia, smaki i wszystko inne co się z nim wiąże. W ramach oferty wieś proponuje: grę tematyczną „W służbie rycerskiego kontrwywiadu”, warsztaty mydlarskie oraz tworzenia świec, warsztaty kulinarne oraz produkty tj.: jabłonnik, chipsy jabłkowe, naturalne mydła glicerynowe, świece aromatyczne i inne. Wieś współpracuje z Hotel Anders tworząc ofertę turystyczną dla gości i mieszkańców.
- Idzbark – Wieś Pana Twardowskiego
Wieś, której motywem przewodnim jest „Pan Twardowski” oraz wszelkie skojarzenia z balladą i jej postaciami. Miejscowość nie jest jeszcze tak bardzo zaangażowana w prace jak Stare Jabłonki. Głównym elementem wioski jest wizualizacja: numery domów w kształcie kogutów, charakterystyczne elementy wymalowane na ścianie sklepu (portret Pana Twardowskiego na kogucie). Wieś pracuje nad tworzeniem oferty turystycznej i produktów. Trwają prace nad aktualizacją Strategii Wsi Tematycznej.

1.7.4. Ekonomia społeczna

Ekonomia społeczna stanowi nowy kierunek rozwoju organizacji społecznych i grup nieformalnych. Jest szansą na rozwój obszarów wiejskich, walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Prowadzi do ekonomizowania się wcześniej typowo społecznych stowarzyszeń i fundacji, dając szansę na zatrudnienie mieszkańców wsi, najczęściej osób bezrobotnych. Podmioty te w momencie rejestracji stają się przedsiębiorstwem społecznym (firmą). Stosunkowo nowym podmiotem ukształtowanym zgodnie z

idea ekonomicznej są spółdzielnie socjalne² lub spółki non-profit³. Rośnie także zainteresowanie istniejących organizacji rejestracją **działalności gospodarczej**. Przykładem może być Stowarzyszenie „Wieś Jabłkowych Smaków” (Stare Jabłonki), które organizuje komercyjne warsztaty mydlarskie i kulinarne, grę terenową, sprzedaje produkty lokalne. Dzięki zarejestrowanej działalności gospodarczej może legalnie prowadzić sprzedaż, a do pracy zatrudnia nieaktywnych zawodowo mieszkańców wsi. Zysk ze sprzedaży, jest przekazywany na rozwój działalności gospodarczej lub na działalność statutową organizacji.

Na terenie gminy Ostróda zarejestrowane są następujące **przedsiębiorstwa społeczne** (wpis do Krajowego Rejestru Przedsiębiorców):

- 1) Miejski Ludowy Klub Sportowy Foto „OLA” – Lubajny
- 2) Stowarzyszenie „Wieś Jabłkowych Smaków” – Stare Jabłonki
- 3) Fundacja ICHTHYS – Wałdowo
- 4) Stowarzyszenie Lokalne Salezjańska Organizacja Sportowa – Stare Jabłonki

W Szydaku swoją działalność gospodarczą w postaci usług opiekuńczych prowadzi również Spółdzielnia Socjalna ZWIASTUN (siedziba w Dąbrównie).

Do innych podmiotów ekonomicznej zalicza się także **centra integracji społecznej** (CIS-y). Celem ich działalności jest reintegracja społeczno-zawodowa. To instytucje, które mają charakter edukacyjny, a jednym z elementów edukacji może być praca uczestników w ramach działalności handlowej, usługowej lub wytwórczej. CIS-y mogą być utworzone przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową. Na terenie Gminy Ostróda, nie funkcjonuje CIS. Pomimo, to mieszkańcy gminy korzystają ze wsparcia Centrum Integracji Społecznej w Ostródzie prowadzonego przez Polski Komitet Pomocy Społecznej, który zasięgiem swojego działania obejmuje m.in. mieszkańców gminy Ostróda.

Ekonomią społeczną mogą się także zająć **zakłady aktywności zawodowej** (ZAZ). Są to wyodrębnione organizacyjnie i finansowo jednostki, które może utworzyć powiat, gmina, stowarzyszenie lub inna organizacja społeczna. Ich statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych oraz przygotowanie do aktywnego życia i podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Status ZAZ-u nadaje wojewoda. Podobnie jak w przypadku CIS, na terenie gminy Ostróda, nie funkcjonuje ZAZ. Najbliższy funkcjonuje w Ostródzie i prowadzony jest przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Ostródzie.

Warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) to także placówki wyodrębnione organizacyjnie i finansowo, które mają na celu stwarzanie osobom niepełnosprawnym możliwości uczestniczenia w rehabilitacji społecznej i zawodowej poprzez terapię. Mieszkańcy gminy Ostróda, mogą korzystać ze wsparcia WTZ w Ostródzie prowadzonego przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Ostródzie.

1.7.5. Współpraca samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi

Organizacje pozarządowe, obok sektora publicznego i prywatnego są trzecim sektorem działającym na rzecz dobra publicznego. Stanowią bazę dla rozwoju lokalnych społeczności, zrzeszają bowiem

² Przedmiotem działalności spółdzielni socjalnej jest przede wszystkim prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków w celach społecznej i zawodowej reintegracji jej członków. Oznacza to, że spółdzielnia socjalna musi prowadzić działalność gospodarczą, ale zysk osiągnięty z tej działalności nie jest celem samym w sobie, a środkiem do realizacji celów statutowych.

³ Zgodnie z kodeksem spółek handlowych spółka z o.o. może mieć inne cele, niż osiąganie zysku, tj. cele społeczne. W języku potocznym taka forma nazywana jest spółką non-profit. Zyski z działalności gospodarczej takiej spółki zwykle nie mogą podlegać podziałowi między udziałowców.

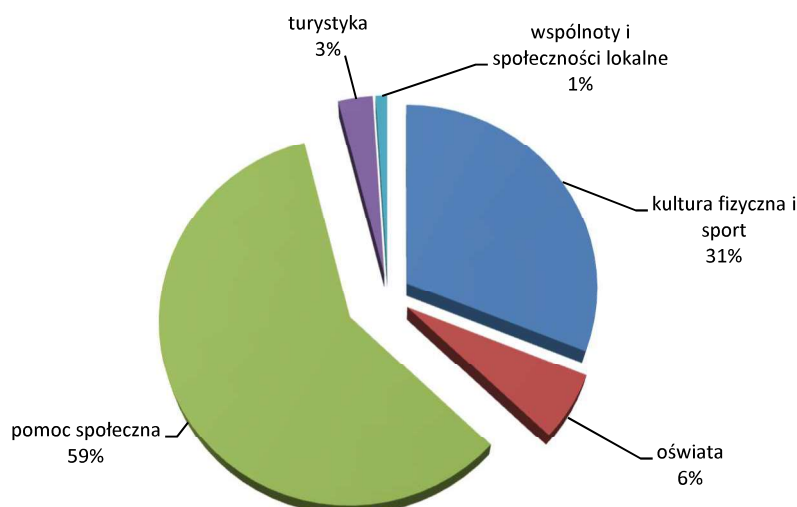
najaktywniejszych i najbardziej wrażliwych na sprawy społeczne obywateli danego środowiska. Podejmują cenne działania dla dobra mieszkańców oraz integrują i aktywizują społeczność lokalną. Z tego względu stanowią znakomite uzupełnienie działań podejmowanych przez lokalne samorządy. **Współpraca NGO z instytucjami publicznymi** stwarza szansę na lepsze zorganizowanie wspólnego celu, jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców gminy Ostróda. Każdego roku Gmina opracowuje Program Współpracy Gminy Ostróda z Organizacjami Pozarządowymi i Innymi Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego. Program przed wejściem w życie jest konsultowany z sektorem pozarządowym, a następnie wnoszone są uwagi (lub nie) do jego zapisów. Po konsultacjach program uchwalany jest przez Radę Gminy i obowiązuje na kolejny rok. Program określa w szczególności cele, formy, zasady oraz zakres przedmiotowy współpracy z organizacjami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, w zakresie prowadzenia działalności w sferze zadań publicznych gminy. Uchwalając budżet Rada Gminy rezerwuje w nim środki finansowe na realizację zadań przez organizacje pozarządowe i podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego. Celem ogólnym programu jest kreowanie i umacnianie na terenie gminy „dobrej praktyki” we współpracy między gminą a organizacjami pozarządowymi i podmiotami. Cele szczegółowe programu to:

- wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych będących jednym z elementów rozwoju społeczeństwa obywatelskiego;
- rozwój partnerstwa publiczno-społecznego z ukierunkowaniem na zlecenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym;
- wspieranie inicjatyw, nowatorskich rozwiązań wychodzących naprzeciw oczekiwaniom i dążeniom społecznym oraz umożliwiających rozwiązywanie problemów społecznych;

Partnerzy współpracy są autonomiczni i suwerenni, a wzajemne oddziaływania regulują na zasadach umów i porozumień, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami opiera się na sześciu podstawowych zasadach: zasada pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.

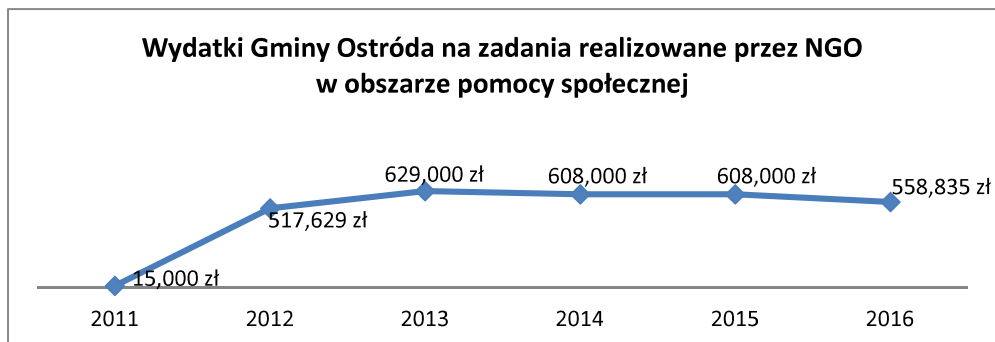
Gmina Ostróda współpracuje z organizacjami pozarządowymi zarówno w formie finansowej jak i pozafinansowej. W latach 2012-2016 wzrosła zarówno kwota środków przekazywanych organizacjom pozarządowym (z 265 500 zł w 2012 roku do 939 635 zł w 2016 r.), jak i liczba podpisywanych umów na realizację zadań.

Wydatki Gminy Ostróda na zadania realizowane przez NGO w 2016 roku

W 2012 r. Gmina Ostróda na realizację **zadań w obszarze polityki społecznej** przeznaczyła kwotę 15.000 zł i stanowiło to 5,67 % ogólnej kwoty przekazanej na realizację zadań publicznych. W kolejnych

latach Gmina Ostróda zwiększała wydatki na realizację zadań w obszarze polityki społecznej. W roku 2016 zakontraktowano 558 835 zł. W 2016 roku znaczna część tych środków (podobnie jak w latach ubiegłych), bo aż 540 835 zł, przeznaczona jest na powierzenie prowadzenia Środowiskowego Domu Samopomocy w Wygodzie. Zadanie realizowane w ramach umowy wieloletniej. Pozostała część podzielona została na zadania takie jak: organizacja oraz prowadzenie jadłodajni, organizację i prowadzenie magazynu (odzieżowni), organizację i prowadzenie schroniska dla bezdomnych (8 000 zł) oraz udzielenie osobom potrzebującym środków opatrunkowych i sprzętu rehabilitacyjnego (10 000 zł).

Środki finansowe przeznaczane na działania w ramach przeciwdziałania patologiom społecznym pochodzą również z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Działań związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych realizowane są w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalanego corocznie przez Radę Gminy. Program przewiduje realizację następujących zadań:

- funkcjonowanie Gminnego Centrum Rozwiązywania Problemów Uzależnień
- funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych
- pomoc terapeutyczna, psychologiczna, prawna dla os. Uzależnionych i współuzależnionych
- profilaktyka uzależnień
- kolonie / półkolonie terapeutyczne lub inne formy aktywnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży
- integracja społeczna i zawodowa

1.7.6. System wsparcia sektora pozarządowego w gminie

Na potrzeby budowania potencjału sektora pozarządowego i aktywności lokalnej mieszkańcy i organizacje mogą korzystać z bezpłatnych usług dwóch instytucji:

1/ CENTRUM WSPIERANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

- animacja środowisk lokalnych
- szkolenia ogólne
- doradztwo w zakresie ogólnym
- newsletter
- wsparcie wiosek tematycznych
- informacja: Facebook, WWW.cwop.org.pl

2/ INKUBATOR PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ

- doradztwo i animacja
- doradztwo biznesowe
- szkoła przedsiębiorczości społecznej
- szkolenia
- dotacje na rozpoczęcie i rozwój działalności przedsiębiorstwa społecznego (zatrudnienie)

Mocną stroną jest fakt, że CWOP działa już ponad 11 lat (od 2006), a Inkubator jest jednym z pierwszym w województwie (od 2013). Oba podmioty mają doświadczenie i zaangażowana kadra – odpowiednie umiejętności i kompetencje. Usługi są bezpłatne. Doradca i animator pracują w biurze i w terenie – w zależności od potrzeb organizacji/grup oraz w zależności od możliwości finansowania działań z własnych projektów CWOP.

Ponadto na terenie powiatu działają silne przedstawicielstwa sektora pozarządowego. Są to:

- Rada Organizacji Pozarządowych Powiatu Ostródzkiego
- Powiatowa Rada Działalności Pożytku Publicznego
- Powiatowy zespół ds. ekonomii społecznej.

Co roku od dziesięciu lat (2007) odbywają się targi Organizacji Pozarządowych Powiatu Ostródzkiego, w których swoją działalność prezentują organizacje pozarządowe z powiatu, w tym z terenu gminy Ostróda.

CZĘŚĆ II: ANALIZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE OSTRÓDA

2.1. Analiza wyników diagnozy

Analizę wyników diagnozy podzielona na dwa bloki określając fakty, kierunki i trendy o znaczeniu **pozytywnym (+)** – oddziałującym pozytywnie na sytuację społeczną w gminie Ostróda oraz o znaczeniu **negatywnym (-)** – oddziałującym negatywnie na sytuację społeczną w Gminie Ostróda.

BLOK I – OGÓLNA SYTUACJA GMINY OSTRÓDA

BLOK II – POMOC SPOŁECZNA

OGÓLNA SYTUACJA GMINY OSTRÓDA	
aspekty pozytywne (+)	aspekty negatywne (-)
<p><u>OGÓLNI O GMINIE</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☺ Gmina posiada bardzo duży potencjał turystyczny (status Zielonych Płuc Polski i Europy, bogata i różnorodna infrastruktura noclegowa). ☺ Bliskość Ostródy i Olsztyna zwiększa mobilność mieszkańców i poprawia dostęp do infrastruktury większych miast. ☺ Ważny węzeł dróg kołowych – najważniejszy w Polsce północno-wschodniej, to poprawa dostępności komunikacyjnej i atrakcyjności gminy (szybszy dojazd). ☺ Potencjał przyrodniczy i historyczny. ☺ Zasoby naturalne głównie jeziora, lasy, zwierzyzna. <p><u>DEMOGRAFIA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☺ Stała liczba mieszkańców z niewielką tendencją wzrostową. Jednocześnie istotny wzrost w porównaniu ze stanem sprzed 10 lat. ☺ Istotny wzrost liczby mieszkańców we wsiach w pobliżu Ostródy: Szafranki, Kajkowo, Wałdowo, Międzylesie, Zwierzewo. ☺ Największy udział mieszkańców w wieku 20-29 lat (16%), ale maleje, oraz 30-39 lat (15%) w liczbie mieszkańców ogółem. ☺ Większy udział osób w wieku przed i produkcyjnych niż w województwie i kraju. ☺ Dodatnie saldo w ruchu wewnętrznym 	<p><u>OGÓLNI O GMINIE</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☹ Duża powierzchnia gminy. ☹ Duże zróżnicowanie gminy – znacznie wysoki poziom rozwoju niektórych miejscowości: Pietrzwałd, Samborowo, Kajkowo, Stare Jabłonki. Silne wsie są coraz silniejsze, słabsze są coraz słabsze, np. pod względem przyrostu ludności, liczby firm, aktywności itp. ☹ Powstanie nowoczesnego węzła drogowego i tras szybkiego ruchu spowoduje, że przejezdni nie zatrzymają się po drodze, by odwiedzić gminę. ☹ Ze względu na napływ ludności na tereny gminy po II Wojnie Światowej – niski poziom tożsamości kulturowej i lokalnej wśród mieszkańców – niewykorzystane dostatecznie zasoby kulturalne, historyczne. <p><u>DEMOGRAFIA</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☹ Im młodszy mieszkańcy, tym jest ich udział w społeczności ogółem maleje. ☹ Im starsi mieszkańcy, tym jest ich udział w społeczności ogółem rośnie. ☹ Malejąca liczba urodzeń. ☹ Bardzo niskie wykształcenie mieszkańców. ☹ Malejąca liczba małżeństw.

BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

- ☺ Malejące bezrobocie.
- ☺ Im starsi bezrobotni tym mniejszy udział kobiet bezrobotnych w liczbie ogółem (większa aktywność zawodowa kobiet starszych).
- ☺ Niski niezwiększający się udział osób bezrobotnych najlepiej wykształconych w bezrobotnych ogółem.
- ☺ Rosnąca liczba jednoosobowych firm i spółek handlowych – rosące samo zatrudnienie.
- ☺ Wpływ inwestycji drogowych (Budimex, Strabag 2013-2018) na pobudzenie przedsiębiorczości i zmniejszenie bezrobocia.
- ☺ Rosnąca liczba ofert pracy.
- ☺ Opinia wśród mieszkańców: „Nie pracuje ten, kto nie chce”.

JAKOŚĆ ŻYCIA

- ☺ Prawie 100-procentowy wskaźnik zwodociągowania gminy – dostęp do wody mają prawie wszyscy mieszkańcy.
- ☺ Regularne zwiększenie dostępu do kanalizacji i łazienek w mieszkaniach.
- ☺ Rosnąca liczba mieszkań przy jednoczesnym zwiększeniu liczby powierzchni użytkowej na 1 mieszkańca.
- ☺ Systematyczna poprawa ogólnodostępnej infrastruktury społecznej, rekreacyjnej, sportowej: duża liczba boisk, remonty szkół, świetlice itp.
- ☺ Potencjał przyrodniczy, kulturowy – turystyczny – możliwość rozwoju ekonomicznego mieszkańców.
- ☺ Niewielka przestępczość – duże poczucie bezpieczeństwa.
- ☺ Dobry/wysoki poziom i potencjał sportowy mieszkańców oraz sprzyjająca infrastruktura sportowa i rekreacyjna.
- ☺ Wysoka dostępność bezpłatnej pomocy w zakresie uzależnień.

BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

- ☹ Istotny wpływ na statystyki rynku pracy od roku 2014 ma realizacja inwestycji drogowych w okolicy Ostródy. Polepszenie sytuacji może mieć charakter tymczasowy.
- ☹ Bezrobocie rośnie wśród osób młodych do 34 lat i jednocześnie jest to grupa o dużym udziale w liczbie bezrobotnych ogółem.
- ☹ Większe bezrobocie wśród kobiet i osób najstarszych.
- ☹ Najwyższe bezrobocie wśród najslabiej wykształconych, jednocześnie najwięcej ofert pracy na zawody mało skomplikowane (możliwość wystąpienie „szarej strefy”).
- ☹ Rosnący udział bezrobotnych bez zasiłków – przy wyłączeniu lat od 2014 ze względu na trwające inwestycje drogowe.
- ☹ Rosnący udział bezrobotnych bez kwalifikacji.
- ☹ Rejestr PUP nie obejmuje osób bezrobotnych ubezpieczonych przez GOPS. W rzeczywistości liczba osób niepracujących jest wyższa niż statystyki urzędu pracy.
- ☹ Rosnąca liczba bezrobotnych niepełnosprawnych, pomimo ukierunkowani projektów unijnych na aktywizację zawodową i społeczną tej grupy.

JAKOŚĆ ŻYCIA

- ☹ Średnie zarobki o 1000 zł brutto niższe niż w kraju.
- ☹ Brak ścieżek rowerowych i/lub przystosowanych do ruchu pieszych i rowerzystów poboczy, co istotnie ogranicza mobilność mieszkańców, zwłaszcza dzieci i młodzieży.
- ☹ Za rozwojem infrastruktury „nie idą” działania społeczne, np. programy edukacyjne, kulturalne, animacja lokalna.
- ☹ Scentralizowanie działań Gminnego Centrum Kulturalno-Bibliotecznego w Samborowie, jednocześnie brak rozwiązań systemowych w zakresie decentralizacji tych usług na terenie dużej gminy.
- ☹ Niski budżet per capita w obszarze kultury.
- ☹ Niedostateczna oferta społeczna, rozrywkowa, kulturalna dla mieszkańców w danej miejscowości – jednocześnie ograniczona mobilność (brak ścieżek, mała częstotliwość przejazdów komunikacji publicznej).
- ☹ Brak kwalifikacji pracowników świetlic (woźne) do pełnienia funkcji animacyjnej,

- ☺ Kobiety chętniej poddają się terapii uzależnień.
- ☺ Maleje liczba punktów sprzedaży alkoholu w gminie.
- ☺ Maleje liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w gminie.
- ☺ Stosunkowo stały (nie rośnie) poziom sprzedaży alkoholu.

AKTYWNOŚĆ LOKALNA

- ☺ Rozwój ekonomii społecznej – wzrost potencjału i możliwości organizacji i przedsiębiorstw społecznych (moda, ale także fundusze na ekonomię społeczną).
- ☺ Działalność dwóch wiosek tematycznych, jako narzędzia aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców w oparciu o zasoby lokalne.
- ☺ Funkcjonowanie podmiotów wsparcia dla organizacji pozarządowych – Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych, Inkubator Przedsiębiorczości Społecznej.
- ☺ Aktywne OSP realizujące funkcje nie tylko w zakresie przeciwpożarowym, ale także aktywizujące społeczność lokalną.
- ☺ Duża różnorodność organizacji społecznych (stowarzyszenia, fundacje, kluby sportowe, OSP itp.).
- ☺ Rosnąca skuteczność w pozyskiwaniu dotacji zewnętrznych przez organizacje pozarządowe.
- ☺ Duże doświadczenie w aktywizacji społeczności lokalnej wśród organizacji pozarządowych.

pomimo, że mają czas i przestrzeń, by te funkcje pełnić.

- ☹ Niedostosowane godziny otwarcia bibliotek do potrzeb dzieci i młodzieży.
- ☹ Brak oferty/ niedostateczna/ niedostosowana oferta do potrzeb osób starszych, wciąż aktywnych emerytów (marnowanie zasobów ludzkich).
- ☹ Brak dostatecznej oferty zajęć rozwijających, dodatkowych dla dzieci i młodzieży.
- ☹ Niezadowalający dostęp do opieki zdrowotnej (głównie Ostróda, Olsztyn) potęgowany przez ograniczoną mobilność.
- ☹ Niskie, słabe wyniki w edukacji (egzamin SP i gimnazjum – najniższe w powiecie).
- ☹ Łatwo dostępne i popularne używki, w szczególności dopalacze.
- ☹ Łatwy dostęp i popularność automatów do gier (zwiększenie zachowań o charakterze hazardu).
- ☹ Rosnące uzależnienia od Internetu, dopalaczy – wśród młodych ludzi (za mało profilaktyki, atrakcyjnej alternatywy spędzania wolnego czasu).
- ☹ Bardzo wysoka umieralność kobiet z powodu nowotworu szyjki macicy (dwukrotnie więcej niż średnia w woj. i kraju)

AKTYWNOŚĆ LOKALNA

- ☹ Mały stopień ekonomizacji sektora pozarządowego.
- ☹ Niewielka samodzielność w skutecznym pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania organizacji społecznych.
- ☹ Formalności, obowiązki sprawozdawcze, księgowość to czynniki hamujące rozwój organizacji pozarządowych (mały przyrost nowych NGO w gminie).
- ☹ Niedostateczny zakres usług wsparcia Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych (finansowanie działalności z projektów, w tym krótkich – brak ciągłości i regularności).
- ☹ Brak systemowego (regularnego, kompleksowego, ogólnodostępnego i bezpłatnego) wsparcia społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych w zakresie budowania potencjału, pozyskiwania dotacji, rozwoju, angażowania kadr itp.
- ☹ Konkurencja wśród organizacji – trudności w nawiązaniu współpracy partnerskiej.

<ul style="list-style-type: none"> ☺ Funkcjonowanie funduszy sołeckich. ☺ Rozwój podmiotów ekonomii społecznej w działających na rzecz osób niepełnosprawnych (ZAZ, CIS, WTZ, ŚDS). ☺ Duża gotowość gminy do współfinansowania projektów (wkład własny) i realizacji projektów partnerskich. 	<ul style="list-style-type: none"> ☹ Przepisy prawne utrudniają podejmowanie projektów partnerskich, gdzie liderem jest instytucja publiczna (konieczność przeprowadzenia konkursu). ☹ Nieukształtowany system wieloletniego kontraktowania zadań publicznych. ☹ Brak systemowego rozwiązania współfinansowania projektów realizowanych przez organizacje społeczne, np. fundusz wkładu własnego.
---	--

POMOC SPOŁECZNA	
aspekty pozytywne (+)	aspekty negatywne (-)
<ul style="list-style-type: none"> ☺ Ogólna tendencja do zmniejszania zakresu pomocy społecznej, w tym liczby świadczeniobiorców i świadczeń (z wyjątkiem niektórych obszarów, np. DPS, zasiłki stałe) potwierdza poprawę sytuacji społecznej mieszkańców gminy Ostróda. ☺ Maleje udział osób korzystających z pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem. ☺ Maleje liczba osób, świadczeń, wartość usług opiekuńczych ☺ Malejąca wartość / ilość świadczeń rodzinnych (mniejsza skala problemów, potrzeb). ☺ Malejąca liczba odbiorców świadczeń rodzinnych. ☺ Maleje liczba wypłacanych zasiłków celowych i okresowych. ☺ Na terenie Gminy działa ośrodek wsparcia dziennego (ŚDS w Wygodzie dla 50 osób). ☺ GOPS zleca usługi: ŚDS w Wygodzie oraz usługi opiekuńcze. ☺ Na terenie Gminy działa WTZ – Warsztat Terapii Zajęciowej ☺ Doświadczenie GOPS w zakresie realizacji projektów i programów współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych. ☺ Przepisy promujące partnerstwo w projektach (RPO, ASOS, FIO itp.) zwiększa zakres i poziom współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi (GOPS, Gmina), a podmiotami ekonomii społecznej. ☺ Promocja klauzul społecznych. ☺ Doświadczona i doskonale znająca teren i podopiecznych kadra GOPS. 	<ul style="list-style-type: none"> ☹ Malejące bezrobocie przy zbliżonej liczbie mieszkańców, jednocześnie rosnąca liczba świadczeń, zasiłków i wydatków na pomoc społeczną. ☹ Duży odsetek mieszkańców korzysta z pomocy społecznej 14% – większy niż w województwie 11,9% i kraju 7,1%. ☹ Duży udział osób korzystających z pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego 85% ogółu korzystających. ☹ Z roku na rok wydatki na pomoc społeczną w gminie Ostróda rosną – w porównaniu z rokiem 2005 prawie dwukrotnie, tj. z kwoty sześciu milionów złotych do kwoty ponad 12-stu milionów złotych 2015. ☹ Rosnące koszty na domy pomocy społecznej (osoby starsze, niesamodzielne, niepełnosprawne). Jednocześnie duży udział w tej kategorii w wydatkach ogółem. ☹ Zwiększenie stawki za CIS- ☹ Pomimo wysokich kosztów opieki w DPS, popyt na te usługi stale rośnie. ☹ Rosnąca ilość i wartość zasiłków stałych przyznawanych z powodu braku własnych środków utrzymania, niezdolności do pracy, niepełnosprawność, wieku itp. ☹ Duże wydatki na pomoc w naturze, składki i ubezpieczenia, w tym zdrowotne. Jednocześnie osoby te nie widnieją w ewidencji PUP, nie są aktywizowane zawodowo przez instytucje rynku pracy. ☹ Istotny wzrost zasiłków stałych, przy których opłacane są składki na ubezpieczenia. ☹ Rośnie liczba osób korzystających z zasiłku stałego. ☹ Bardzo duże wydatki na świadczenia rodzinne.

- ⊗ Rośnie liczba osób, świadczeń, wartość w zakresie dożywiania dzieci.
- ⊗ Stały poziom wsparcia w zakresie edukacyjnej opieki wychowawczej (stypendia, wyprawka) – świadczy o niezmienności sytuacji w rodzinie, pomimo mniejszego bezrobocia.
- ⊗ Rośnie liczba dzieci w pieczy zastępczej.
- ⊗ Rośnie potrzeba kierowania do CIS.
- ⊗ Brak współpracy / marginalna współpraca pomiędzy środowiskami osób starszych (dps), a środowiskami dzieci i młodzieży (nauka empatii, postaw, pomoc).
- ⊗ Rosnąca liczba osób objętych działaniami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- ⊗ Rosnąca liczba orzeczeń sądu o leczeniu odwykowym.
- ⊗ Rosnąca skala uzależnień, jednocześnie stały (malejący) poziom wydatków gminy na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i przeciwdziałanie narkomanii.
- ⊗ Duży udział osób niepełnosprawnych ze stopniem znacznym oraz niepracujących i starszych w liczbie niepełnosprawnych ogółem.
- ⊗ Zwiększa się udział osób niepełnosprawnych w liczbie osób korzystających ze świadczeń GOPS.

GOPS

- ⊗ Duża liczba osób/rodzin przypadająca na pracownika socjalnego (ok. 179-125 osób na pracownika socjalnego; ok. 90 rodzin na pracownika socjalnego).
- ⊗ Duże uzależnienie pracy/zatrudnienia asystenta rodziny od współfinansowania z zewnątrz.
- ⊗ Brak osoby w kadrze GOPS lub współpracującej, która posiada kompetencje oraz zakres obowiązków i czas na pozyskiwanie środków zewnętrznych.
- ⊗ Sformalizowana i zbiurokratyzowana praca pracowników socjalnych utrudniająca efektywne działanie w środowisku.
- ⊗ Częste zmiany przepisów, nowe przepisy, interpretacje utrudniają pracę GOPS.

INFRASTRUKTURA SOCJALNA

- ⊗ Niedostateczna infrastruktura mieszkań socjalnych (są 3).
- ⊗ Brak telefonu zaufania.
- ⊗ Zlokalizowanie CIS, ZAZ w Ostródzie

	<ul style="list-style-type: none"> ⊗ Brak KIS, MKIS, w tym z ofertą „mobilną” – na miejscu w danej wsi. ⊗ Malejący budżet Gminy na realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej. ⊗ Trudności w zastosowaniu klauzul społecznych.
--	---

2.2. Analiza trendów

Weryfikacja i analiza wskaźników jest (będzie) pomocna w procesie monitorowania i ewaluacji zmian zachodzących w obszarze pomocy społecznej w gminie Ostróda. Dzięki im możliwa jest ocena trendów, kierunków, skali i natężenia zmian. Wskaźniki podzielono wg kryterium wzrostu: **zmienne, rosnące, malejące, stałe**.

wskaźniki ZMIENNE

Wartość wskaźnika rosła w poprzednich latach. Spadek zanotowano w okresie, kiedy trwała inwestycja drogowa, która miała wpływ na zatrudnienie przy budowie dróg przez Budimex, Strabag, firmy podwykonawcze – nastąpiło ogólne ożywienie.

Monitorowanie tych właśnie wskaźników pozwoli na ocenę, w jakim stopniu inwestycja drogowa w latach 2014-2017 miała wpływ na rynek pracy, a więc także sytuację pomocy społecznej w gminie.

wskaźniki ROSNĄCE

Wskaźniki wskazują tendencję rosnącą.

wskaźniki MALEJĄCE

Wskaźniki wskazują tendencję malejącą.

wskaźniki STAŁE

Wskaźniki mają charakter względnie stały / zrównoważony.

wskaźniki ZMIENNE

- 1) Liczba osób – zasiłek celowy i pomoc w naturze (spadek od 2014)
- 2) Liczba osób - zasiłek okresowy (spadek w 2015)
- 3) Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych (spadek od 2014)
- 4) Udział bezrobotnych pow. 24 miesięcy (spadek w 2015)
- 5) Udział bezrobotnych pow. 20-24 miesiące (spadek w 2015)
- 6) Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej – liczba gospodarstw domowych, liczba osób korzystających (spadek od 2014)
- 7) Liczba osób, którym przyznawane są zasiłki okresowe (spadek w 2015)
- 8) Liczba osób, którym przyznawane są zasiłki celowe i pomoc w naturze (spadek od 2014)

wskaźniki ROSNĄCE

- 9) Udział grup wiekowych w liczbie mieszkańców ogółem: 30-39, 40-49
- 10) Saldo w ruchu wewnętrznym (więcej napływa)
- 11) Udział osób bezrobotnych w wieku: 25-34, 18-24, 60-64 w bezrobotnych ogółem
- 12) Udział bezrobotnych pow. 24 miesięcy (spadek w 2015)

- 13) Udział bezrobotnych pow. 20-24 miesiące (spadek w 2015)
- 14) Liczba osób długotrwale bezrobotnych (spadek w 2015)
- 15) Udział osób bezrobotnych bez kwalifikacji w bezrobotnych ogółem
- 16) Udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia w bezrobotnych ogółem
- 17) Liczba bezrobotnych niepełnosprawnych i ich udział w bezrobotnych ogółem (spadek w 2015)
- 18) Liczba osób pracujących (istotny wzrost w 2015)
- 19) Udział kobiet pracujących w pracujących ogółem
- 20) Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto
- 21) Liczba podmiotów w sektorze prywatnym
- 22) Liczba firm: działalność gospodarcza osób fizycznych
- 23) Liczba firm: spółki prawa handlowego
- 24) Liczba ofert pracy
- 25) Liczba osób, którym przyznano dotację na otwarcie działalności gospodarczej – Fundacja ATUT (2011-2014, kiedy były projekty)
- 26) Wydatki Gminy Ostróda na 1 mieszkańca
- 27) Dług publiczny Gminy Ostróda
- 28) Dochody i wydatki Gminy Ostróda – wydatki rosną w większym stopniu
- 29) Udział ludności korzystającej z infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej w ludności ogółem – istotny wzrost w zakresie kanalizacji
- 30) Liczba mieszkań, izb, powierzchni użytkowej
- 31) Liczba mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie
- 32) Wskaźniki zasobów mieszkaniowych (zmiana pozytywna)
- 33) Liczba mieszkań komunalnych, choć jest mniejsza niż w 2005
- 34) Liczba uczniów szkół podstawowych
- 35) Liczba członków klubów sportowych
- 36) Liczba ćwiczących (ogółem)
- 37) Liczba porad lekarskich
- 38) Liczba chorych: choroba tarczycy, cukrzyca, choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej, niedokrwistość (wymiar powiatowy)
- 39) Wydatki na pomoc społeczną – ogółem
- 40) Wydatki na domy pomocy społecznej (85202) – środki własne Gminy
- 41) Wydatki na zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (85214) – środki własne Gminy
- 42) Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (85212) – budżet Państwa
- 43) Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach CIS (85213) – środki własne i budżet państwa
- 44) Zasiłki stałe (85216) – środki własne i budżet państwa
- 45) Ośrodki pomocy społecznej wydatki rosną proporcjonalnie do budżetu pomocy społecznej (85219) – środki własne i budżet państwa
- 46) Liczba osób w domach pomocy społecznej
- 47) Liczba osób w ośrodku wsparcia w Wygodzie
- 48) Liczba osób, którym GOPS opłaca składki zdrowotne
- 49) Liczba osób korzystających z zasiłków stałych
- 50) Liczba dzieci i rodzin w ramach pieczy zastępczej
- 51) Liczba rodzin objętych Niebieską Kartą
- 52) Liczba organizacji pozyskujących skutecznie dotacje zewnętrzne
- 53) Liczba osób, w stosunku do których GKRPA podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu
- 54) Liczba osób z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno - motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu

- 55) Liczba osób wobec których GKRPA wystąpiła z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego
- 56) Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w ramach grup roboczych, w skład których wchodził członkowie GKRPA
- 57) Liczba orzeczeń sądu o leczeniu w szpitalnym oddziale odwykowym
- 58) Liczba orzeczeń sądu o leczeniu w poradni leczenia uzależnień
- 59) Liczba orzeczeń sądu o leczeniu pod nadzorem kuratora
- 60) Liczba osób, w stosunku do których GKRPA podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu
- 61) Liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu
- 62) Liczba osób, wobec których GKRPA wystąpiła z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego
- 63) Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w ramach grup roboczych, w skład których wchodził członkowie GKRPA
- 64) Liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia GOPS

wskaźniki MALEJĄCE

- 65) Przyrost naturalny (liczba urodzeń)
- 66) Udział grup wiekowych w liczbie mieszkańców ogółem: 20-29, 10-19, 0-9
- 67) Liczba zawartych małżeństw
- 68) Saldo migracji zewnętrznych (mniej wyjeżdża za granicę)
- 69) Liczba osób bezrobotnych
- 70) Stopa bezrobocia
- 71) Udział osób bezrobotnych w wieku: 35-44, 45-54 w bezrobotnych ogółem
- 72) Udział bezrobotnych do 12 miesięcy (wyjątek wzrost w 2015)
- 73) Udział bezrobotnych do 25 roku życia w bezrobotnych ogółem
- 74) Liczba miejsc w przedszkolach
- 75) Liczba uczniów gimnazjum
- 76) Liczba ćwiczących do lat 18
- 77) Liczba chorych: choroba niedokrwienna serca, gruźlica, przewlekła choroba reumatyczna serca (wymiar powiatowy)
- 78) Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (85228) – środki własne Gminy
- 79) Wspieranie rodziny – asystent rodziny (85206) – budżet Państwa
- 80) Projekty UE: liczba projektów i wartość (853)
- 81) Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
- 82) Liczba udzielonych świadczeń rodzinnych
- 83) Liczba korzystających ze świadczeń rodzinnych
- 84) Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych
- 85) Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi
- 86) Liczba osób korzystających z dożywiania (dożywianie dzieci, zasiłek celowy na zakup żywności)
- 87) Liczba osób kierowanych do CIS (spadek tylko w 2014)
- 88) Nakłady na wyprawkę szkolną
- 89) Stypendia dla uczniów
- 90) Liczba rodzin niepełnych
- 91) Frekwencja wyborcza
- 92) Liczba nowozałożonych spraw w sprawie leczenia odwykowego

wskaźniki STAŁE

- 93) Liczba mieszkańców (tendencja wzrostowa)
- 94) Udział grup wiekowych w liczbie mieszkańców ogółem: 50-59, 70+
- 95) Udział osób bezrobotnych w wieku: 55-59 w bezrobotnych ogółem

- 96) Udział osób bezrobotnych na każdym poziomie wykształcenia w bezrobotnych ogółem
- 97) Liczba osób długotrwale bezrobotnych (spadek w 2015)
- 98) Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku
- 99) Udział osób bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego w bezrobotnych ogółem
- 100) Liczba podmiotów w sektorze publicznym
- 101) Liczba spółek handlowych z udziałem kapitału zagranicznego
- 102) Liczba spółdzielni
- 103) Liczba organizacji pozarządowych (tendencja wzrostowa)
- 104) Liczba osób, którym przyznano dotację na otwarcie działalności gospodarczej – Powiatowy Urząd Pracy (tendencja wzrostowa)
- 105) Liczba mieszkań wyposażonych w wodociąg, łazienkę
- 106) Liczba mieszkań socjalnych (1 szt.)
- 107) Liczba placówek oświatowych
- 108) Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego, w tym w przedszkolach
- 109) Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej
- 110) Dodatki mieszkaniowe (85215) – środki własne Gminy
- 111) Ośrodki wsparcia (85203) – budżet Państwa
- 112) Edukacyjna opieka wychowawcza (854)
- 113) Stawka miesięczna – opłata w CIS
- 114) Bezdomność – liczba osób
- 115) Wartość alkoholu sprzedawanego na terenie gminy Ostróda
- 116) Liczba nowozałożonych spraw w sprawie leczenia odwykowego
- 117) Liczba osób, wobec których toczy się postępowanie sądowe o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego
- 118) Liczba osób, którym udzielono porad z zakresu rozwiązywania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu

2.3. Wyzwania lokalnej polityki społecznej w opinii mieszkańców i pracowników pomocy społecznej

Obszar:	PROGRAM 500+	
Aspekty pozytywne:	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa sytuacji finansowej rodzin (bytowej, remonty mieszkań, wyjazdy na wakacje, udział dzieci w płatnych zajęciach dodatkowych) - wzrost urodzeń (szansa na poprawę demografii) - wymiana sprzętu gospodarstwa domowego - wspólnie spędzony czas - nauka oszczędzania - komfort psychiczny dla rodzin - dobra polityka prorodzinna - stabilizacja finansowa - zmniejszenie liczby świadczeniobiorców - zabezpieczenie w większym zakresie potrzeb dzieci - więcej środków na zorganizowanie wypoczynku 	Aspekty negatywne:
		<ul style="list-style-type: none"> - uzależnienia - przyzwyczajenie do większych pieniędzy („rozbestwienie”) - niechęć i brak motywacji do podjęcia pracy - rezygnacja z pracy - źle wydatkowane pieniądze (np. na markowe ubrania) - brak perspektywicznego widzenia - mniejsza liczba osób w wieku produkcyjnym na rynku pracy - brak wsparcia 500+ dla osób z jednym dzieckiem
PROPONOWANE DZIAŁANIA:		
	<ul style="list-style-type: none"> - większa kontrola służb społecznych nad wydatkowaniem środków z 500+ - nauka gospodarowania większymi środkami 	

Obszar:	BUDIMEX, STRABAG – wpływ inwestycji drogowych	
Aspekty pozytywne:	Aspekty negatywne:	
<ul style="list-style-type: none"> - spadek bezrobocia - poprawa infrastruktury powiatu - lepszy dojazd do pracy - poprawa sytuacji materialnej rodzin z tytułu sprzedaży ziemi pod drogi - rozwój innych usług (catering, noclegi, artykuły żywnościowe) - podniesienie kwalifikacji zawodowych - poprawa sytuacji finansowej rodzin pracownika (dowartościowanie ojca) - większe wpływy z podatków w regionie - nawyk pracy 	<ul style="list-style-type: none"> - brak czasu dla rodziny (praca długotrwała godzinowo) <p>po zakończeniu inwestycji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spadek rozwoju usług (catering, noclegi itp.) - powrót bezrobocia - powrót do zwiększenia świadczeń pomocy społecznej - obniżenie statusu materialnego rodzin - powrót do dawnej rzeczywistości - bierność zawodowa - stan psychiczny 	
PROPONOWANE DZIAŁANIA:		
<ul style="list-style-type: none"> - oferty pracy dla osób tracących zatrudnienie - przekwalifikowanie zawodowe (szkolenia, kursy, staże) - praca socjalna służb społecznych w aktywizacji zawodowej - wsparcie finansowe z pomocy społecznej w sytuacji kryzysowej rodziny - wsparcie psychologiczne w pozostaniu na rynku pracy 		

Obszar:	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
Aspekty pozytywne:	Aspekty negatywne:	
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość podjęcia pracy z orzeczeniem - korzystanie z różnych ulg - dużo wolnego czasu - duża liczba instytucji wspierających osoby niepełnosprawne z możliwością dowozu (ŚDS, WTZ) - likwidacja barier komunikacyjnych - duża możliwość skorzystania ze środków PFRON-u (prawo jazdy, zakup sprzętu itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> - bariery komunikacyjne - zagrożenie wykluczeniem - ryzyko uzależnień - samotność - ubóstwo - wyuczona bezradność - niskie dochody - izolacja - brak / niedostateczne wsparcie ze strony rodziny - problem z samoobsługą - roszczeniowość 	
PROPONOWANE DZIAŁANIA:		
<ul style="list-style-type: none"> - programy aktywizujące, integrujące - zaangażowanie w życie społeczne - warsztaty podnoszące samoocenę - grupy wsparcia - zapewnienie usług opiekuńczych - wsparcie finansowe - uświadomienie rodziny o niepełnosprawności 		

Obszar:	UZALEŻNIENIA	
Aspekty pozytywne:	Aspekty negatywne:	
<ul style="list-style-type: none"> - instytucje wspomagające i leczące uzależnienia - łatwy dostęp do specjalistów, terapeutów - wykształcona kadra - pomoc pracownika socjalnego (wskazanie kierunku działania) - wsparcie rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> - brak / niedostateczna motywacja do leczenia - trudności z dojazdem na terapię - koszty dojazdu na terapię - brak / niedostateczna terapia dla osób uzależnionych od środków odurzających, dopalaczy, hazardu - „godzinowość” przyjęć do poradni - utrata pracy - długi - negatywne wzorce - brak wytrwałości w leczeniu 	
PROPONOWANE DZIAŁANIA:		
<ul style="list-style-type: none"> - wsparcie finansowe dla osób zmotywowanych do leczenia - rozmowy uświadamiające problem pracodawcom - motywowanie do leczenia - znalezienie w życiu sposobów spędzania wolnego czasu, pasja - wzmożona profilaktyka w szkołach – „robić coś w zamian” 		

Obszar:	OCHRONA ZDROWIA	
Aspekty pozytywne:	Aspekty negatywne:	
<ul style="list-style-type: none"> - dostępność do lekarza pierwszego kontaktu - wspólne działania GOPS z pielęgniarką środowiskową - promocja (moda) zdrowego stylu życia - dostęp do szczepień - pierwsza pomoc 	<ul style="list-style-type: none"> - znikoma profilaktyka - trudna dostępność do lekarzy rodzinnych i specjalistów - brak / niedostateczna empatia ze strony środowiska medycznego - wysokie koszty - długie oczekiwanie na wizyty do specjalistów - niekiedy trudny dostęp do lekarza pierwszego kontaktu - brak / za mało wizyt domowych - brak / za mało punktów medycznych - brak w szkołach pielęgniarek i stomatologów 	
PROPONOWANE DZIAŁANIA:		
<ul style="list-style-type: none"> - dbanie o zdrowie (nie palić, nie pić, uprawiać sport) - propagowanie zdrowego stylu życia - zwiększenie liczby punktów medycznych - zatrudnienie pielęgniarek w szkołach - zatrudnienie stomatologów (objęcie opieką) - ułatwienie dostępu do lekarzy - darmowe wypisywanie zaświadczeń, wniosków 		

Obszar:	POSTAWY PODOPIECZNYCH GOPS	
Aspekty pozytywne:	Aspekty negatywne:	
<ul style="list-style-type: none"> - gotowi na zmiany - chętni do współpracy - rezygnacja z pomocy GOPS w momencie, gdy sytuacja bytowa się poprawia - chętnie podejmują przekwalifikowanie w celu poprawy sytuacji zawodowej - usamodzielnienie osób, które kiedyś korzystały z pomocy GOPS 	<ul style="list-style-type: none"> - postawa roszczeniowa - niechęć do podjęcia inicjatywy w celu poprawy sytuacji - niegospodarność - blokada i uprzedzenie do korzystania z pomocy GOPS - uzależnienie od pomocy GOPS - brak odpowiednich wzorców - wadliwy system 	
PROPONOWANE DZIAŁANIA:		
<ul style="list-style-type: none"> - podnoszenie kompetencji zawodowych - zwiększenie świadomości społecznej – chęć wyjścia z trudnej sytuacji - uświadomienie roli rodziców w wychowaniu dzieci - wskazywanie dobrych praktyk - dowartościowanie klientów GOPS, podniesienie morale - motywacja do zmiany postawy 		

Obszar:	PRACODAWCY	
Aspekty pozytywne:	Aspekty negatywne:	
<ul style="list-style-type: none"> - obecność zakładów pracy na terenie gminy - zatrudnienie na umowę o pracę - ustabilizowany czas pracy - pakiet socjalny - pensje adekwatne do pracy - zawieranie umów na czas nieokreślony – stabilizacja życiowa, możliwość podejmowania zobowiązań - „wyciąganie” klientów GOPS z domu do pracy zawodowej - poprawa sytuacji finansowej rodzin - wzrost morale osób pracujących - poprzez podjęcie pracy, nabycie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach (dojazd, ubiór, wyżywienie) - umiejętność wydawania zarobionych pieniędzy – szacunek do pracy i pieniądza 	<ul style="list-style-type: none"> - zatrudnienie obcokrajowców „za grosze” - praca „na czarno” - nieprzestrzeganie przepisów BHP - system pracy dłuższy niż 8 godzin - praca w dni świąteczne - niskie wynagrodzenia - brak pakietu socjalnego - niewypłacalność - nieterminowe wypłaty - brak poszanowania pracownika („na twoje miejsce czekają inni”) 	
PROPONOWANE DZIAŁANIA:		
<ul style="list-style-type: none"> - wzmożona kontrola - wyższe kary - dofinansowania do małych zakładów - zapewnienie dojazdów do pracy - zapewnienie normowanego czasu pracy - pakiet socjalny - dotrzymanie warunków umowy i ofert pracy 		

Obszar:	KOMPETENCJE PRACOWNIKÓW GOPS	
Aspekty pozytywne:		Aspekty negatywne:
<ul style="list-style-type: none"> - odpowiednie wykształcenie - gotowość do ustawicznego podwyższania kwalifikacji - gotowość do uczestniczenia w kursach, szkoleniach - duże doświadczenie zawodowe - znajomość środowiska lokalnego - duża wiedza z zakresu udzielania wsparcia rodzinom - możliwość natychmiastowego wsparcia finansowego - współpraca z innymi instytucjami pomocowymi (stowarzyszenia, instytucje) - duża chęć pomocy potrzebującym - miła aparycja 		<ul style="list-style-type: none"> - brak superwizji - niektóre symptomy wypalenia zawodowego - obciążenie pracą - za duże rejonny opiekuncze - rozległy teren - ograniczenia czasowe - za dużo biurokracji - za duże oczekiwania wobec pracownika socjalnego i instytucji pomocowych - warunki lokalowe – brak pokoju do spokojnej rozmowy z klientem
PROPONOWANE DZIAŁANIA:		
<ul style="list-style-type: none"> - umożliwienie korzystania z różnego rodzaju szkoleń - przydatne szkolenie z etyki pracy - superwizja na stałe w GOPS - zmniejszenie rejonów - zmniejszenie biurokracji - rozłożenie odpowiedzialności na inne służby - wcześniejsze emerytury - urlop zdrowotny - podniesienie prestiżu zawodu - wsparcie psychologa dla pracownika socjalnego - częstsze spotkania pracowników socjalnych (omawianie trudnych przypadków) - rozpropagowani roli pracownika socjalnego w środowisku lokalnym 		

Obszar:	INFRASTRUKTURA GMINNA	
Aspekty pozytywne:		Aspekty negatywne:
<ul style="list-style-type: none"> - duża ilość świetlic i placów zabaw - boiska do gier, Orlik - Gminne Centrum Kulturalno-Biblioteczne - Gminne koła gospodyń wiejskich - bezpłatne zajęcia fitness - morsowanie - duża ilość wsi - zaplecze przedszkolne 		<ul style="list-style-type: none"> - brak (niedostateczna liczba) profesjonalnej kadry zawodowej w godzinach popołudniowych - brak / niedostateczne chęci do uczestniczenia i korzystania - brak ścieżek rowerowych - brak animatorów kultury - brak/niedostateczna ilość miejsc na integrację - słaba komunikacja publiczna - zamknięte świetlice w godzinach popołudniowych - zły stan dróg wiejskich - złe wyposażenie świetlic wiejskich - ograniczona oferta dla dzieci i młodzieży - zamknięte sale sportowe w godzinach popołudniowych - brak / niedostateczna fachowa kadra na boiskach sportowych
PROPONOWANE DZIAŁANIA:		
<ul style="list-style-type: none"> - zatrudnienie kadry - motywowanie społeczności do korzystania z infrastruktury – uświadomienie, że jest taka możliwość - organizowanie imprez kulturalnych w miejscu zamieszkania - organizowanie wycieczek - lepsze wyposażenie świetlic wiejskich - zatrudnienie kadry w godzinach popołudniowych - poprawa jakości dróg 		

2.4. Obszary problemowe

PROBLEM GŁÓWNY:

Dziedziczenie ubóstwa oraz postaw i patologii społecznych.

EFEKTY I SKUTKI PROBLEMU GŁÓWNEGO:

1. „enklawa biedy” – stan niedostatku przenosi się na następną generację w okresie jej dorobku i może skutkować biedą w dzieciństwie kolejnego pokolenia, które także z dużym prawdopodobieństwem będzie biedne, gdy dorośnie;
2. przyszły kapitał kulturowy i społeczny dzieci jest taki, jak rodzin i społeczności, w których się urodziły i w których dorastają;
3. „zakłęty krąg” – ubóstwo rodziców i sąsiedztwa powoduje biedę w dzieciństwie kolejnego pokolenia, które nie znając żadnych innych wzorów życia poza funkcjonowaniem w niedostatku materialnym, socjalnym i kulturowym, będzie je powielać w dorosłym życiu;
4. nierówność szans życiowych – dysproporcje społeczne różnicują możliwości życiowe człowieka w zależności od tego, w jakiej rodzinie, sąsiedztwie się wychowywał;
5. wieś jako nieatrakcyjne lub znacznie mniej atrakcyjne miejsce do życia i pracy (przestrzennie, infrastrukturalnie, mieszkaniowo, ekonomicznie);
6. nieefektywny system pomocy społecznej.

PRZYCZYNY I ŹRÓDŁA PROBLEMÓW:

1. wpływ kapitału kulturowego, tj. zespołu czynników, na które składają się wykształcenie rodziców, ich wiedza intelektualna, charakter przekazywanych przez nich życiowych aspiracji i wzorców;
2. wpływ kapitału społecznego, tj. kontaktów, znajomości, zachowań rówieśniczych, obecności w sieciach społecznych;
3. wieś jako „miejsce o uśpionym kapitale”, czyli brak lub niedostateczne rozpoznanie potencjału tkwiące w jej mieszkańcach oraz różnych formalnych i nieformalnych instytucjach, a także niedostateczne zidentyfikowanie słabości, ograniczeń skutkujące potraktowaniem ich jako przeszkody a nie jako zasoby, które należy wykorzystać do stworzenia szans rozwojowych danej społeczności i jej mieszkańców;
4. schematyczne myślenie w kategoriach pojedynczych polityk sektorowych i wąskie rozumienia pomocy społecznej – praca z indywidualną osobą/rodziną, zamiast całym środowiskiem.

Gmina Ostróda boryka się z trudnościami specyficznymi dla powiatu i regionu. Głównym problemem, z którego wynika większość pozostałych, jest bardzo **wysokie bezrobocie** – znacznie wyższe od średniej krajowej (to problem całego województwa). Brak pracy, zwłaszcza wieloletni, determinuje nawarstwianie się problemów, w związku z czym mieszkańcy doznają **wielokrotnego wykluczenia**:

- ⊗ marazm życiowy, w dodatku dziedziczony przez kolejne pokolenia – „po co mam pracować, i tak nie dostanę pracy” lub „mama dostaje miesięcznie 4000 zł zasiłków, więcej niż gdyby pracowała”;
- ⊗ wieloletnie życie na koszt państwa (zasiłki PUP, OPS);
- ⊗ niskie płace i szara strefa;
- ⊗ niedostateczny dostęp do infrastruktury społecznej, np. niedrogich przedszkoli publicznych umożliwiających rodzicom powrót na rynek pracy;
- ⊗ ograniczenia w podejmowaniu aktywności zawodowej: emocjonalne (marazm, przyzwyczajenie), finansowe (niskie płace), infrastrukturalne (trudny dostęp do przedszkoli i dogodnej komunikacji, brak żłobków);
- ⊗ niewystarczająca atrakcyjność zamieszkania na wsi – szkoły o niskim poziomie nauczania (wyniki

- egzaminów), utrudniony dostęp do opieki lekarskiej, zajęcia kultury skupione w siedzibie GCKB;
- ⊗ niedostateczny dostęp do usług społecznych – centralizacja działań w Ostródzie;
  - ⊗ rośnie liczba rodzin zmarginalizowanych i zagrożonych marginalizacją na skutek bezrobocia, ubóstwa, uzależnień, niepełnosprawności, niewydolności wychowawczej. Jakość życia tych osób jest niewystarczająca, by efektywnie pełnić role rodzicielskie i społeczno-obywatelskie.

W opozycji do problemów zidentyfikowano **SZANSE**:

- ☺ dobra, choć wymagająca dostosowania infrastruktura wiejska – świetlice;
- ☺ moda na życie na wsi – osiedla się więcej ludzi z pomysłami, pasją i energią;
- ☺ rozwój ekonomii społecznej, w tym środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej;
- ☺ rozwój lokalny kreowany przez mieszkańców;
- ☺ istniejący system wsparcia dla inicjatyw wiejskich;
- ☺ współpraca instytucji publicznych, podmiotów ekonomii społecznej lokalnych liderów na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej.

Znaczna część usług społecznych nie jest dostępna osobom wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym. Odnotowuje się utrudniony **dostęp do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług socjalnych** (społecznych, zdrowotnych, rehabilitacyjnych, opiekuńczych) **świadczonych w interesie ogólnym**, zwłaszcza w zakresie inwestycji w infrastrukturę społeczną w środowisku lokalnym, np. ścieżki rowerowo-pieszne.

Główna część usług dla tej grupy osób jest bardzo **silnie zinstytucjonalizowana**, to znaczy realizowana jest w systemie często zamkniętych instytucji, a nie w środowisku lokalnym, co przyczynia się do wzrostu kosztów społecznych i ekonomicznych, a także utrwalania i pogłębiania deficytów i problemów, zamiast budowania zasobów i możliwości. Zbyt mało uwagi poświęca się promowaniu przejścia z usług instytucjonalnych do usług profilaktycznych na poziomie społeczności lokalnych. Deinstytucjonalizacja wsparcia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem wymaga uruchomienia wielu nowatorskich usług realizowanych w środowisku lokalnym. Na takie rozwiązania muszą być gotowi wszyscy interesariusze: mieszkańcy, GOPS, gmina, instytucje publiczne, np. bibliotek, a także partnerzy lokalni.

Brak zainteresowania, niski poziom motywacji, czy nieskuteczne działania w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie bardzo często powiązane są z brakiem dostępu do kluczowych usług społecznych zapewniających realizację najważniejszych potrzeb, będących determinantą aktywności społecznej i zawodowej. W gminie Ostróda istnieje wymierny i dotkliwy deficyt placówek dziennego wsparcia. Nie ma tu: wystarczających usług indywidualnego asystowania (1 asystent na gminę), streetworkingu, poradnictwa prawnego i obywatelskiego (poza Ostródą), doradztwa ekonomicznego, usług opiekuńczych, wykorzystujących animację społeczną i wolontariat. **W przypadku dzieci i młodzieży wymagających opieki mamy do czynienia z utrwalaniem negatywnych wzorców oraz dysfunkcją rodziny.**

Jedyna **placówka wsparcia dziennego** znajduje się w Wygodzie, ale świadczy wsparcie jedynie dla osób przewlekle chorych psychicznie, upośledzonych umysłowo i wskazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. Na terenie całej gminy Ostróda pracuje zaledwie 1 asystent rodziny, który wsparciem na wskazanym obszarze obejmuje 24 rodziny, z czego aż 8 zamieszkuje teren sołectwa Brzydowo.

W sposób szczególnie dotkliwy brakuje na tym obszarze **instrumentów i usług animacji społecznej i wolontariatu** realizowanych lokalnie docierających do grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym będących bardzo często pierwszym kontaktem i rozbudzaniem potrzeb aktywności społecznej i zawodowej. Świetlice wiejskie nie pełnią praktycznie żadnej funkcji. Są miejscem głównie zebrania sołeckich. Nie zwraca się wystarczającej uwagi na potencjał lokalnych podmiotów ekonomii społecznej, liderów i aktywistów, także sprzyjających możliwości finansowania w zakresie ekonomii społecznej – marnotrawienie możliwości.

Partnerstwa lokalne mogą budować lub rozwijać **sieci usług społecznych** odpowiadających na konkretne zapotrzebowanie i konkretne zasoby, jakim dysponują dane społeczności na terytorium oddziaływania. Dla uzyskania trwałości zmiany społecznej ważne jest to, aby usługi tworzone były w odpowiedzi na realne zdiagnozowane zapotrzebowanie społeczne. Praca animacyjna oraz powierzenie części odpowiedzialności, ale też przywilejów, jest w stanie doprowadzić do wypracowania i powstawania usług w odpowiedzi na lokalne zapotrzebowanie i wskazać odpowiednie zasoby.

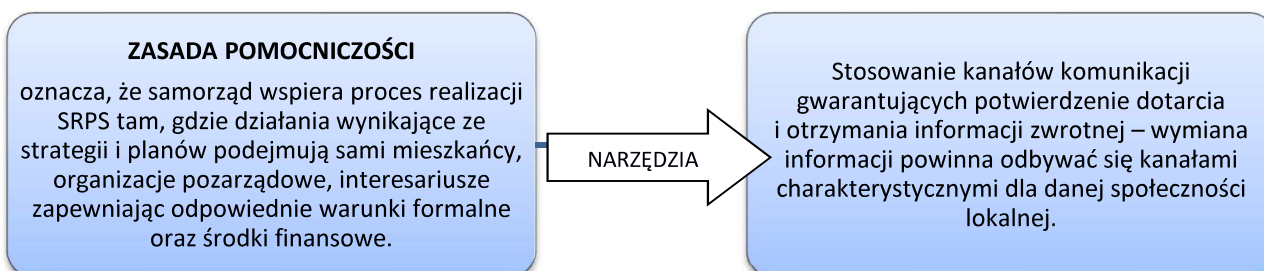
DZĘŚĆ III: PROGRAMOWANIE STRATEGII

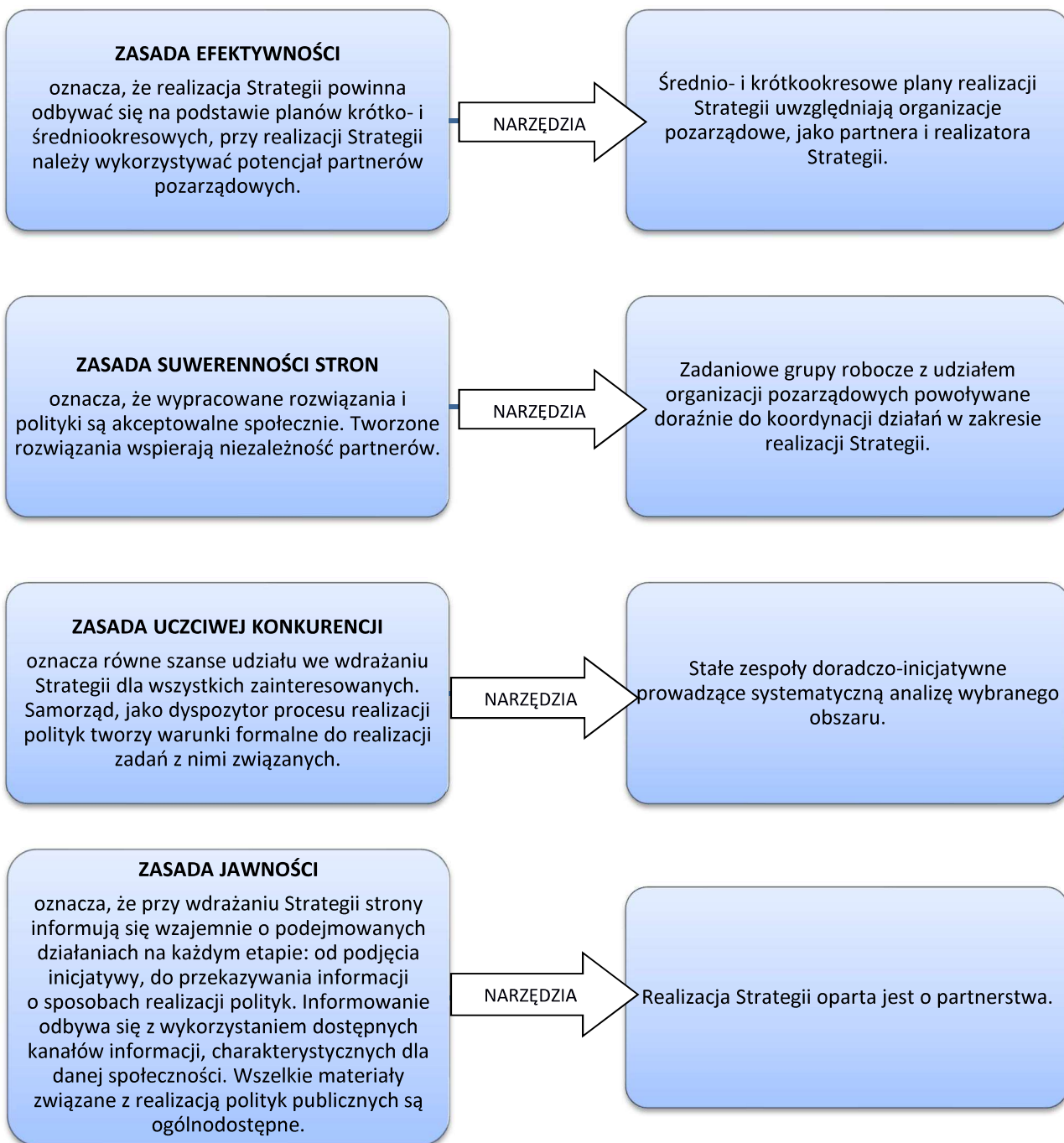
3.1. Zasady horyzontalne strategii

Zasady nadrzędne wyznaczają akceptowany sposób myślenia oraz wartościują metody działania służące osiągnięciu założeń Strategii. Określają ramy aksjologiczne, w których realizowana jest gminna polityka społeczna. Mają one charakter horyzontalny (przekrojowy), zatem **powinny być obecne na różnych poziomach wdrażania strategii**: decyzyjnym, realizacyjnym, komunikowania efektów, jak również na poziomie nadzoru i kontroli. Zasady horyzontalne zaprezentowano poniżej w formie zestawu norm i wartości w czterech grupach: równość szans, zrównoważony rozwój, dobre rządzenie, orientacja na grupy docelowe i potrzeby.

RÓWNOŚĆ SZANS	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ	DOBRE RZĄDZENIE	ORIENTACJA NA GRUPY DOCELOWE I POTRZEBY
<ul style="list-style-type: none"> • Prawo wszystkich mieszkańców do równego dostępu do różnych życiowych możliwości, np. edukacji, kultury, rynku pracy. • Zakaz wszelkiej dyskryminacji (np. ze względu na wiek, wyznanie religijne czy narodowość) • W obszarze planowania, realizacji i ewaluacji polityk publicznych włączenie „równościowej” perspektywy, co oznacza konieczność oceny wpływu tych polityk na warunki życia różnych grup, w szczególności kobiet i mężczyzn, osób niepełnosprawnych, marginalizowanych, itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dążenie do równowagi pomiędzy zaspokajaniem podstawowych potrzeb ludzkich a racjonalnym korzystaniem z zasobów naturalnych • Zintegrowanie polityki środowiskowej (ochrona środowiska), gospodarczej i społecznej. • Traktowanie zasobów naturalnych jak ograniczonych zasobów gospodarczych oraz wykorzystania kapitału przyrodniczego w sposób pozwalający na zachowanie funkcji ekosystemów w perspektywie długookresowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Szereg reguł kształtujących sposób sprawowania władzy przez organy państwa z aktywnym zaangażowaniem obywateli: praworządność, przejrzystość (transparentność), odpowiadanie na potrzeby, włączenie i konsensus. • Z zasady tej wynikają różnorodne obowiązki dla instytucji publicznych, które mają na celu zapewnienie uczestnictwa wszystkich zainteresowanych obywateli w procesach rządzenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Działanie służące rozwiązywaniu lokalnych problemów powinny być ukierunkowane na potrzeby określonych grup społecznych, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także całą społeczność gminy. • Indywidualizacja wsparcia tj. dopasowanie do możliwości ograniczeń poszczególnych grup i jednostek marginalizowanych • Całościowe spojrzenie Ośrodka Pomocy Społecznej na swoich klientów, uwzględniając ich wartości, emocje, cechy fizyczne i psychiczne, środowisko rodzinne i społeczne

Programowanie i realizacja konkretnych zadań Strategii powinna opierać się o zasady horyzontalne oraz o zasady współpracy: pomocniczości, efektywności, suwerenności stron, uczciwej konkurencji, jawności.

3.2. Wizja i misja

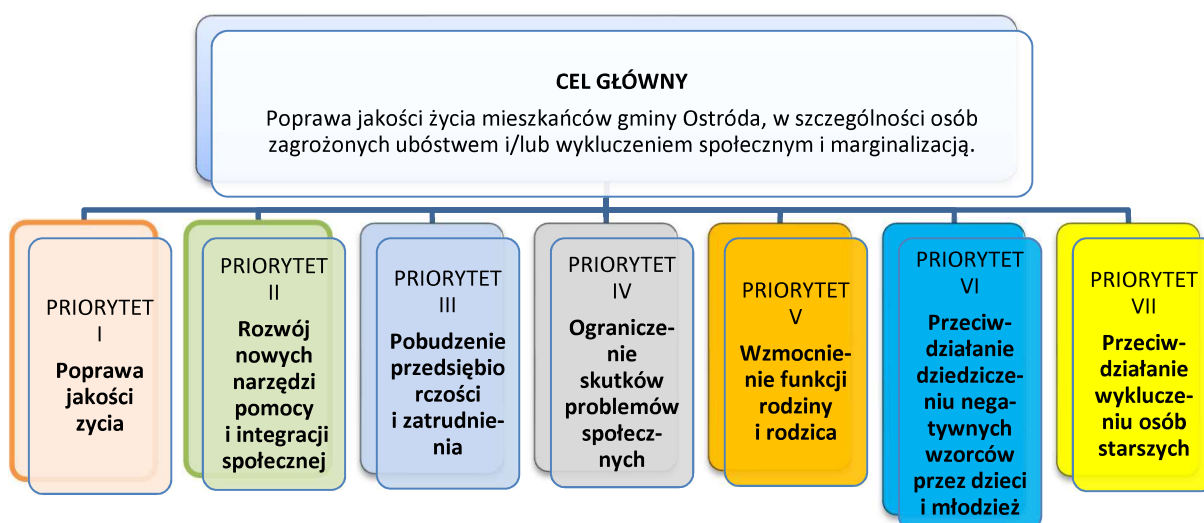
WIZJA

Inspirujemy w dążeniu do samodzielności. Pomagamy mądrze.
Dokonalimy jakość życia.

MISJA

Mieszkańcy gminy Ostróda, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej, mają zaufanie do systemu pomocy społecznej. Otrzymują zindywidualizowane wsparcie dostosowane do potrzeb i problemów. Formy działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej są innowacyjne, a kadra wykwalifikowana i godna zaufania. Przewidujemy, identyfikujemy i ograniczamy problemy społeczne, dzięki czemu poziom atrakcyjności zamieszkania w gminie Ostróda jest wysoki.

3.3. Priorytety, cele i kierunki działań

PRIORYTET I				
POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA				
CEL strategiczny 1	Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Badania przesiewowe dzieci i młodzieży (głównie: wady postawy, wady wymowy, uzębienie)	GCRPU GOPS Gmina	Liczba / Odsetek dzieci objętych badaniami	2019-2024
	Zatrudnienie pielęgniarek w szkołach	GOPS Gmina	Liczba etatów	2019-2024
	Dostęp dla kobiet do badań pod kątem raka szyjki macicy (bezpłatne badania przesiewowe)	GCRPU GOPS Gmina	Liczba przebadanych kobiet	2019-2024
	Dostęp do ogólnych badań przesiewowych, np. biała niedziela (choroby układu krążenia i płuc)	GCRPU GOPS Gmina	Liczba / odsetek mieszkańców objętych badaniami	2019-2024
	Kampania uświadamiająca	GCRPU GOPS Gmina	Liczba kampanii	2019-2024
CEL strategiczny 2	Poprawa dostępu do infrastruktury	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Zatrudnienie animatorów czasu wolnego	Gmina	Liczba etatów	2018-2024
	Zatrudnienie animatorów sportu	Gmina	Liczba etatów	2018-2024
	Otwarcie świetlic, bibliotek, sal sportowych, świetlic w godzinach popołudniowych i w weekendy	Gmina	Liczba obiektów otwartych w godzinach popołudniowych i w weekendy	2018-2024
	Programy animacyjne, edukacyjne, kulturalne, sportowe, w tym o charakterze profilaktycznym	Gmina GOPS GCRPU	Liczba programów średniorocznie	2018-2024
CEL strategiczny 3	Poprawa mobilności mieszkańców	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Budowa ścieżek/tras rowerowo-piesznych	Gmina	Liczba km ścieżek rowerowo-piesznych	2018-2024

PRIORYTET II	ROZWÓJ NOWYCH NARZĘDZI INTEGRACJI I POMOCY SPOŁECZNEJ			
Cel strategiczny 1	Wzmocnienie współpracy z partnerami	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Zawiązanie, a następnie praca partnerstw / współpracy tematycznych, branżowych	GOPS	Liczba partnerstw	2018-2024
	Przygotowanie i realizacja wspólnych programów	GOPS	Liczba programów	2018-2024
Cel strategiczny 2	Rozwój ekonomii społecznej	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Promocja zatrudniania przez podmioty ekonomii społecznej	GOPS	Liczba osób zatrudnionych w podmiotach ekonomii społecznej	2018-2024
	Udział w pracach Powiatowego zespołu ds. ekonomii społecznej	GOPS	Liczba spotkań Zespołu	2018-2024
	Stosowanie klauzul społecznych	GOPS Gmina	Liczba postępowań uwzględniających klauzule społeczne	2018-2024
Cel strategiczny 3	Stosowanie wieloletniego kontraktowania	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Stosowanie wieloletniego kontraktowania zadań	GOPS Gmina	Liczba zawartych umów	2019-2024
	Wspieranie / Powierzenie realizacji zadań podmiotom społecznym	GOPS Gmina	Liczba zawartych umów	2018-2024
Cel strategiczny 4	Podniesienie kompetencji kadr	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Coaching dla pracowników socjalnych	GOPS	Liczba pracowników objętych coachingiem – średniorocznie	2018-2024
	Warsztaty, szkolenia, staże	GOPS GCRPU	Liczba godzin / zajęć na pracownika – średniorocznie	2018-2024
	Promocja wizerunku GOPS	GOPS	Liczba programów / kampanii promocyjnych	2018-2024
Cel strategiczny 5	Zwiększenie absorpcji środków zewnętrznych	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Stworzenie stanowiska (struktury) ds. pozyskiwania funduszy zewnętrznych	GOPS	Liczba stanowisk / struktur	2018-2024
	Aplikowanie poprzez organizację pozarządową	GOPS	Liczba złożonych wniosków	2018-2024
	Aplikowanie i realizacja projektów w partnerstwach, w szczególności z podmiotami ekonomii społecznej (premiowane) i instytucjami rynku pracy	GOPS	Liczba złożonych wniosków; Liczba realizowanych projektów	2018-2024
Cel strategiczny 6	Pobudzanie aktywności lokalnej	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Wspieranie i promocja wiosek tematycznych	GOPS	Liczba współpracujących wiosek tematycznych	2018-2024
	Współpraca we wdrażaniu modelu WIRów – Wiejski Inkubator Rozwoju	GOPS Gmina	Liczba środowisk zaktywizowanych metodą WIR	2018-2024
	Stworzenie systemu wsparcia organizacji pozarządowych	Gmina	Liczba programów	2018-2024
	Wykorzystanie aktywności ochotniczych straży pożarnej do działań GOPS	GOPS	Liczba inicjatyw z udziałem OSP	2018-2024
	Utworzenie i działalność funduszu wkładów własnych	Gmina	Wartość funduszu wkładów własnych w budżecie Gminy	2019-2024

PRIORYTET III	POBUDZENIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I ZATRUDNIENIA			
Cel strategiczny 1	Kształtowanie postaw gotowości do podjęcia i utrzymania zatrudnienia osób bezrobotnych	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Szkolenia i warsztaty motywacyjne	GOPS PUP	Liczba osobo szkoleń (godzin)	2018-2024
	Prezentacja dobrych praktyk	GOPS PUP	Liczba prezentacji; Liczba odbiorców	2018-2024
	Rejestracja w PUP w celu aktywizacji zawodowej	GOPS PUP	Liczba osób zarejestrowanych w PUP korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	2018-2024
Cel strategiczny 2	Podniesienie, uzupełnienie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Zapewnienie opieki nad osobami zależnymi na czas udziału w doskonaleniu zawodowym	GOPS	Liczba osób, którym zapewniono opiekę	2018-2024
	Kursy, szkolenia, inne formy doskonalenia zawodowego	GOPS PUP	Liczba osobo szkoleń (godzin)	2018-2024
Cel strategiczny 3	Utrzymanie zaktywizowanego bezrobotnego w miejscu pracy	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Wsparcie psychologiczne / trener pracy	GOPS	Liczba osób, którym udzielono wsparcia	2020-2024
	Współpraca z pracodawcą	GOPS PUP	Liczba współpracujących pracodawców	2018-2024
	Wsparcie materialne (dojazd, odzież, posiłki)	GOPS	Liczba osób, którym udzielono wsparcia materialnego	2018-2024
	Promocja rzetelnych pracodawców, np. konkurs, rekomendacje itp.	GOPS Gmina	Liczba uhonorowanych pracodawców	2020-2024
Cel strategiczny 4	Przeciwdziałanie regresowi na rynku pracy po zakończeniu inwestycji drogowych w 2017	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Identyfikacja osób, którym grozi utrata pracy, ocena sytuacji	GOPS	Liczba osób poddanych indywidualnemu diagnozowaniu	2018
	Współpraca z PUP i agencjami zatrudnienia – wyszukanie ofert pracy, skierowanie do zatrudnienia	GOPS	Liczba osób podejmujących zatrudnienie u innego pracodawcy	2018
	Przekwalifikowanie, dostosowanie do nowego zawodu	GOPS PUP	Liczba osób, które zostały przekwalifikowane	2018-2019
Cel strategiczny 5	Zwiększenie zatrudnienia wśród grup szczególnie zagrożonych bezrobociem, tj. ludzie młodzi do 34 lat, niepełnosprawni, osoby powyżej 60 lat, młode matki	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Indywidualna ścieżka wsparcia	GOPS PUP	Liczba osób poddanych indywidualnemu diagnozowaniu	2018-2019
	Zapewnienie opieki nad osobami zależnymi na czas zatrudnienia	GOPS	Liczba osób, którym zapewniono opiekę	2018-2019
	Wsparcie materialne (dojazd, odzież, posiłki)	GOPS	Liczba osób, którym udzielono wsparcia materialnego	2018-2019
	Współpraca z PUP i agencjami zatrudnienia – wyszukanie ofert pracy, skierowanie do zatrudnienia	GOPS PUP	Liczba osób podejmujących zatrudnienie	2018-2019
	Nadanie kwalifikacji lokalnych liderów i animatorów (praca w swoim miejscu pracy)	GOPS NGO	Liczba osób podejmujących zatrudnienie	2019-2019

PRIORYTET IV		OGRANICZENIE SKUTKÓW PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH		
Cel strategiczny 1	Zaspokojenie popytu na całodobową opiekę w domach pomocy społecznej	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Rozeznanie cenowe wśród DPS	GOPS	Liczba ofert DPS	2019-2020
	Planowanie większej kwoty w budżecie GOPS	GMINA GOPS	Procent zwiększenia nakładów	2018-2019
	Zaplanowanie długofalowej polityki w zakresie opieki nad osobami zależnymi	GOPS Gmina	Liczba programów w zakresie długofalowej opieki nad osobami zależnymi	2019-2020
Cel strategiczny 2	Przywracanie aktywności zawodowej wśród osób długotrwale bezrobotnych oraz o niskich kwalifikacjach i bez doświadczenia	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Kierowanie do CIS	GOPS	Liczba osób kierowanych do CIS	2018-2024
	Programy motywacyjne i zachęcające do podjęcia zatrudnienia	GOPS	Liczba inicjatyw motywujących/ zachęcających do podjęcia zatrudnienia	2018-2024
	Zapewnienie opieki nad osobami zależnymi na czas aktywizacji	GOPS	Liczba osób, które skorzystały z zapewnienia opieki nad osobami zależnymi	2019-2024
	Wsparcie materialne (dojazd, odzież, posiłki)	GOPS	Liczba osób, którym udzielono wsparcia materialnego	2018-2019
Cel strategiczny 3	Zapobieganie uzależnieniom oraz ograniczenie ich negatywnych skutków	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Działania o charakterze profilaktycznym skierowane do osób z problem uzależnień	GOPS GCRPU	Liczba osób, które skorzystały z działań profilaktycznych	2018-2024
	Identyfikacja nowych zagrożeń charakterystycznych dla XXI wieku	GOPS GCRPU	Liczba zidentyfikowanych zagrożeń	2021-2024
	Działania o charakterze profilaktycznym skierowane do szkół	GOPS GCRPU	Liczba spotkań z dziećmi w placówkach edukacyjnych	2021-2024
Cel strategiczny 4	Poprawa poziomu wykształcenia mieszkańców	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Powrót do szkoły po przerwaniu nauki	Gmina	Liczba osób, które po przerwaniu nauki ponownie podjęły edukację	2020-2024
	Promocja kształcenia ustawicznego osób dorosłych	Gmina	Liczba inicjatyw / działań na rzecz promocji kształcenia ustawicznego	2020-2024
	Budowanie świadomości wśród rodziców / opiekunów	Gmina GOPS	Liczba inicjatyw / działań na rzecz budowania świadomości wśród rodziców	2020-2024
Cel strategiczny 5	Poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Edukacja członków rodzin	GOPS PCPR	Liczba inicjatyw / działań skierowanych do członków rodzin osób niepełnosprawnych	2019-2024
	Oferta pobytu dziennego (całodobowego) dla osób z niepełnosprawnościami	GOPS Gmina	Liczba miejsc pobytu dziennego (całodobowego) dla osób z niepełnosprawnościami	2018-2024
	Kampania edukacyjna przeciwdziałająca stereotypom w zakresie niepełnosprawności	GOPS PCPR	Liczba inicjatyw / działań na rzecz przeciwdziałania stereotypom	2021
Cel strategiczny 6	Stworzenie nowej infrastruktury społecznej / socjalnej	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Uruchomienie punktu porad / konsultacji w sytuacjach kryzysowych	Gmina GOPS	Liczba punktów	2020
	Utworzenie i działalność Klubu Integracji Społecznej	GOPS	Liczba KIS	2020

PRIORYTET V		WZMOCNIENIE FUNKCJI RODZINY I RODZICA		
Cel strategiczny 1	Rozwój umiejętności rodzicielskich	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Edukacja w zakresie planowania rodziny	GOPS Partnerzy	Liczba godzin (szt.) szkoleń (spotkań)	2018-2024
	Edukacja nt. wspomaganie rozwoju dziecka	GOPS Gmina Partnerzy	Liczba godzin (szt.) szkoleń (spotkań)	2018-2024
	Edukacja w zakresie prowadzenia domu	GOPS Partnerzy	Liczba godzin (szt.) szkoleń (spotkań)	2018-2024
	Edukacja w zakresie gospodarowania budżetem domowym	GOPS Partnerzy	Liczba godzin (szt.) szkoleń (spotkań)	2018-2024
	Pozostała edukacja w zakresie umiejętności rodzicielskich	GOPS Partnerzy	Liczba godzin (szt.) szkoleń (spotkań)	2018-2024
	Promocja większego włączenia ojców w wychowanie dziecka (przeciwdziałanie stereotypom)	GOPS Partnerzy	Liczba inicjatyw / działań na rzecz włączenia ojców w wychowanie dziecka	2020-2024
	Promocja aktywizacji zawodowej matek	GOPS PUP Partnerzy	Liczba inicjatyw / działań na rzecz promocji aktywizacji zawodowej matek	2020-2024
Cel strategiczny 2	Poprawa sytuacji rodzin w szczególnej sytuacji	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Wsparcie dla rodzin niepełnych (samotni rodzice)	GOPS	Liczba inicjatyw / działań na rzecz wsparcia rodzin niepełnych	2019-2024
	Aktywizacja społeczna, zawodowa i edukacyjna młodych matek	GOPS	Liczba inicjatyw / działań na rzecz aktywizacji młodych matek	2018-2024
	Wsparcie dla matek niepełnosprawnych intelektualnie	GOPS PCPR	Liczba inicjatyw / działań na rzecz matek niepełnosprawnych intelektualnie	2020-2024
	Wsparcie dla członków rodzin, w których stosowana jest przemoc	GOPS Partnerzy	Liczba wspartych rodzin doznających przemocy	2018-2024
	Wsparcie rodzin zastępczych	GOPS PCPR Partnerzy	Liczba wspartych rodzin zastępczych	2018-2024
Cel strategiczny 3	Poprawa warunków funkcjonowania rodziny	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Mieszkania socjalne, w szczególności dla rodzin wielodzietnych	Gmina GOPS	Liczba mieszkań socjalnych	2018-2024
	Tworzenie całodziennych miejsc przedszkolnych	Gmina	Liczba miejsc przedszkolnych	2018-2024
	Tworzenie całodziennych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3	Gmina	Liczba miejsc opieki dla dzieci do lat 3	2020-2024

PRIORYTET VI PRZECIWDZIAŁANIE DZIEDZICZENIU NEGATYWNYCH WZORCÓW PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ				
Cel strategiczny 1	Działania profilaktyczne	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Zajęcia w szkole	GOPS GCRPU GCKB Partnerzy	Liczba godzin zajęć Liczba uczestniczących dzieci i młodzieży	2020-2024
	Zajęcia pozaszkolne	GOPS GCRPU GCKB Partnerzy	Liczba godzin zajęć Liczba uczestniczących dzieci i młodzieży	2020-2024
	Regularne zajęcia w miejscu zamieszkania, w godzinach popołudniowych i w weekendy	GOPS GCRPU GCKB Partnerzy	Liczba godzin zajęć Liczba uczestniczących dzieci i młodzieży	2019-2024
	Atrakcyjne formy edukacji, np. konkursy z nagrodami, wycieczki itp.	GOPS GCRPU GCKB Partnerzy	Liczba inicjatyw / działań / wydarzeń Liczba uczestniczących dzieci i młodzieży	2018-2024
Cel strategiczny 2	Rozwój zainteresowań i talentów	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Bogata oferta regularnych zajęć dodatkowych	Gmina GCKB Partnerzy	Liczba godzin zajęć Liczba uczestniczących dzieci i młodzieży	2020-2024
	Zajęcia z jęz. angielskiego	Gmina GCKB Partnerzy	Liczba godzin zajęć Liczba uczestniczących dzieci i młodzieży	2021-2024
	Atrakcyjne formy edukacji, np. konkursy z nagrodami, wycieczki itp.	GCKB Partnerzy Gmina	Liczba inicjatyw / działań / wydarzeń Liczba uczestniczących dzieci i młodzieży	2018-2024
	Opłacanie udziału dzieci i młodzieży w klubach sportowych, zawodach, szkołach i innych podobnych organizacjach	Gmina GOPS	Liczba dzieci, którym opłacono udział	2021-2024
	Włączanie w aktywność na rzecz swojej wsi, np. wolontariat, akcje charytatywne	Partnerzy GCKB Gmina	Liczba inicjatyw / działań / wydarzeń Liczba uczestniczących dzieci i młodzieży	2018-2024
	Włączenie lokalnych mieszkańców w kreowanie oferty	Partnerzy Gmina GOPS	Liczba inicjatyw / działań / wydarzeń Liczba uczestniczących dzieci i młodzieży	2018-2024
Cel strategiczny 3	Wyrównywanie deficytów i dysproporcji	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Zajęcia wyrównawcze wg potrzeb, w tym korepetycje – także w miejscu zamieszkania	Gmina Partnerzy Szkoły	Liczba godzin zajęć Liczba uczestniczących dzieci i młodzieży	2018-2024
	Zajęcia doskonalące kluczowe umiejętności (mowa, słuch, wzrok, postawa) – także w miejscu zamieszkania	Gmina Partnerzy Szkoły	Liczba godzin zajęć Liczba uczestniczących dzieci i młodzieży	2018-2024
Cel strategiczny 4	Aktywizacja społeczna i zawodowa dzieci i młodzieży	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Utworzenie Młodzieżowego Klubu Integracji Społecznej	Gmina Partnerzy	Liczba MKIS Liczba uczestników MKIS	2020-2023
	Organizacja zawodów i innych form rywalizacji	Gmina	Liczba inicjatyw / działań / wydarzeń	2019-2024
	Organizacja półkolonii – przy wykorzystaniu infrastruktury wsi, np. pomieszczeń szkoły, świetlicy	GCRPU GOPS Gmina	Liczba półkolonii w miejscu zamieszkania/nauki	2018-2024
	Organizacja kolonii, wycieczek krajowych i zagranicznych	GCRPU GOPS Gmina	Liczba wydarzeń Liczba dzieci / młodzieży biorących udział	2018-2024

PRIORYTET VII		PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU OSÓB STARSZYCH		
Cel strategiczny 1	Zagospodarowanie czasu i doświadczenia życiowego aktywnych emerytów	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Kluby seniora	Gmina GOPS GCKB Partnerzy	Liczba klubów. Liczba osób korzystających.	2019-2024
	Bogata oferta zajęć w miejscu zamieszkania	Gmina GOPS GCKB Partnerzy	Liczba miejscowości, w których jest dodatkowa oferta dla seniorów	2020-2024
	Zatrudnienie animatora czasu wolnego osób starszych	Gmina GCKB	Liczba etatów	2020-2024
	Wycieczki	Gmina GCKB Partnerzy	Liczba wycieczek. Liczba osób biorących udział	2018-2024
	Zajęcia z dziećmi i młodzieżą – przekazywanie doświadczeń (integracja międzypokoleniowa)	Gmina GCKB Partnerzy	Liczba inicjatyw / wydarzeń z zakresu integracji międzypokoleniowej	2018-2024
	Zaangażowanie osób starszych do działalności na rzecz swojej wsi	GCKB GOPS Partnerzy	Liczba miejscowości, w których zaangażowano osoby starsze do aktywności	2018-2024
	Umożliwienie (zapewnienie) dojazdu do Ostródy na zajęcia Uniwersytetu III Wieku	GOPS Gmina	Liczba miejscowości, z których zorganizowano dowóz	2021-2024
	Szkolenia z zakresu kreatywnej opieki nad dziećmi (wnukami)	GOPS Partnerzy	Liczba szkoleń	2020-2024
Cel strategiczny 2	Zapewnienie warunków do godnego starzenia się osobom starszym	Realizator	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji
Działania:	Ułatwienie dostępu do lekarzy, np. białe soboty, zorganizowany dowóz dla grup do miejsca badań	Gmina GOPS Partnerzy	Liczba inicjatyw / wydarzeń	2020-2024
	Zapewnienie minimalnej opieki medycznej w miejscu zamieszkania, np. mierzenie ciśnienia, cholesterolu itp.	Gmina Partnerzy	Liczba inicjatyw / wydarzeń w miejscu zamieszkania	2019-2024
	Kampanie promocyjne przełamujące stereotypy nt. seniorów	Gmina GOPS Partnerzy	Liczba kampanii	2020-2024
	Organizacja pomocy sąsiedzkiej	GOPS	Liczba inicjatyw / wydarzeń angażujących sąsiadów osób starszych	2020-2024

OZNACZENIA:

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GMINA – Urząd Gminy Ostróda (Gmina Ostróda)

GCRPU – Gminne Centrum Rozwiązywania Problemów Uzależnień

GCKB – Gminne Centrum Kulturalno-Biblioteczne

Szkoły – placówki edukacyjne na terenie gminy Ostróda

Partnerzy – organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, przedsiębiorcy

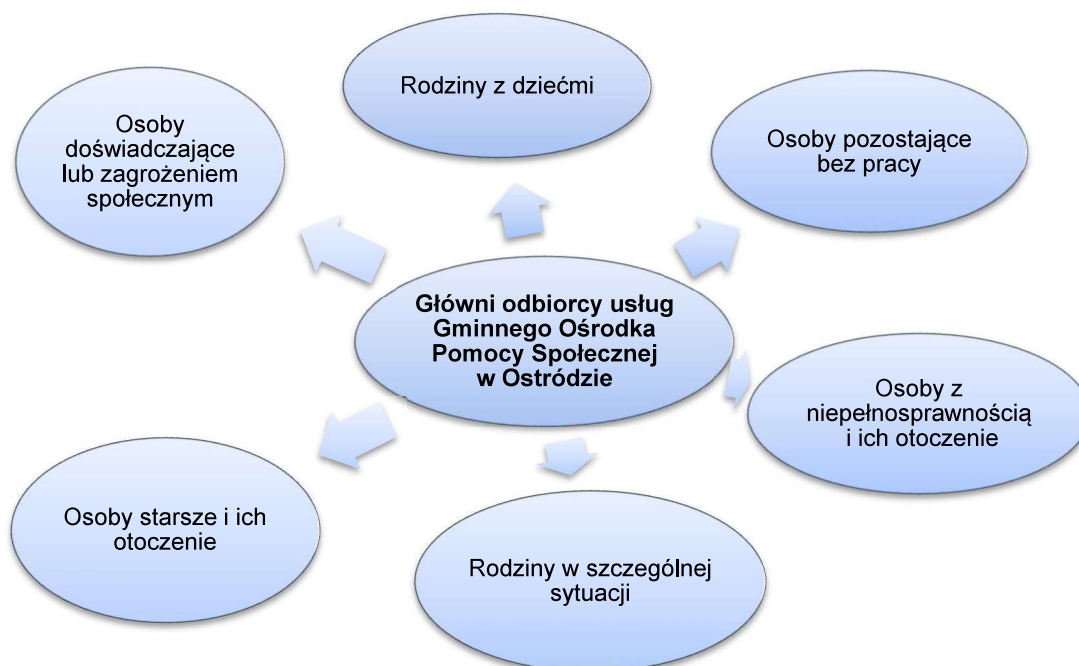
3.4. System wdrażania strategii

3.4.1. Założenia organizacyjne, w tym analiza interesariuszy i ich roli w realizacji strategii

§ 8. Statutu GOPS:

Przy realizacji zadań statutowych Ośrodek współpracuje z organami administracji rządowej oraz samorządowej na szczeblu gminy, powiatu i województwa, urzędami, instytucjami i organizacjami społecznymi, kościołami i związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, sądami, prokuraturą, komornikami, pracodawcami, osobami fizycznymi i prawnymi oraz innymi podmiotami realizującymi cele i zadania z zakresu zadań określonych w statucie Ośrodka i wynikających z przepisów prawa.

Interesariusze to osoby, instytucje lub ich grupy, które są w strefie bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania strategii lub które mogą mieć w niej udział i wpływać, pozytywnie lub negatywnie, na jej rezultaty. Interesariuszami mogą być lokalne społeczności jak również poszczególne osoby oraz ich formalni i nieformalni przedstawiciele, władze samorządowe i krajowe, politycy, przywódcy religijni, organizacje społeczeństwa obywatelskiego, grupy specjalnych interesów, społeczności akademickie oraz przedstawiciele biznesu. Opracowując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostróda istotne jest zidentyfikowanie kluczowych interesariuszy. Analiza zainteresowanych stron umożliwi określenie ról, jakie poszczególne interesariusze odgrywają i jakie relacje między różnymi podmiotami zachodzą. Pomoże także określić postawy, jakie różne grupy mogą przybrać w stosunku do planowanych działań.

W strefie **bezpośredniego oddziaływania** Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ostróda są wszyscy mieszkańcy gminy Ostróda ze szczególnym uwzględnieniem osób z trudnościami, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz rodziny w szczególnej sytuacji (niepełne, doświadczające przemocy, uzależnień).

Każda osoba funkcjonując w życiu społecznym i pełniąc różne role może napotkać przeciwności, którym nie potrafi sprostać. Trudności te mogą dotyczyć zarówno samej jednostki, jak i jej relacji wewnątrzrodzinnych lub z szerszym otoczeniem społecznym, np. szkołą, środowiskiem rówieśniczym, środowiskiem pracy zawodowej, środowiskiem sąsiedzkim. Bezradność wobec tych trudności może eskalować i doprowadzić do pogłębiania się ich i w konsekwencji przyczyniać się do pojawienia problemów społecznych. Warunkiem przezwyciężenia problemu społecznego jest aktywność mieszkańców i ich otoczenia społecznego przy wsparciu profesjonalistów.

W strefie **pośredniego oddziaływania strategii**, mającego wpływ na poziom realizacji jej rezultatów są interesariusze skorelowani z klientami usług pomocy społecznej w Gminie Ostróda. Głównie są to:

Władze lokalne

Wdrażanie strategii na poziomie gminy jest w głównej mierze uzależnione od decyzji podejmowanych przez Gminę Ostróda. Ponadto Gmina może udzielić wsparcia projektowi poprzez objęcie nad nim honorowego patronatu, zapewnienie wkładu własnego. Gmina może działać poprzez swoje jednostki organizacyjne, komisje, organy:

- Gminne Centrum Kulturalno-Biblioteczne
- Gminne Centrum Rozwiązywania Problemów Uzależnień
- Sołectwa
- Szkoły i przedszkola

Władze regionalne

Władze regionalne działają na większym niż gmina obszarze i także mogą mieć wpływ na wdrażanie innowacyjnych rozwiązań. Urząd Marszałkowski oraz Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej działający na obszarze całego województwa, jest odpowiedzialny za politykę regionalną, dystrybucję funduszy unijnych oraz tworzenie regionalnych strategii i ich realizację.

Organizacje pozarządowe

Zaangażowanie i wsparcie ze strony organizacji pozarządowych jest kluczowym czynnikiem do sukcesu lokalnych inicjatyw, zwłaszcza w dziedzinie integracji społecznej. Organizacje te często mają bardzo dobre kontakty z ekspertami, decydentami i przedstawicielami biznesu, którzy mogą być źródłem istotnego wsparcia. Niektóre z tych organizacji są niczym niezależny zespół doradców i potrafią pokazać inny punkt widzenia w realizacji poszczególnych działań strategii. Silną stroną organizacji pozarządowych jest ich bardzo dobra znajomość lokalnych problemów i lokalnej rzeczywistości (np. ograniczeń i możliwości społeczności lokalnych), a także elastyczność i kreatywność. Często reprezentują one bardziej praktyczne podejście do rozwiązywania problemów.

Powiatowy Urząd Pracy

Zaangażowanie PUP związane jest głównie z upowszechnianiem ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechnianiem informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

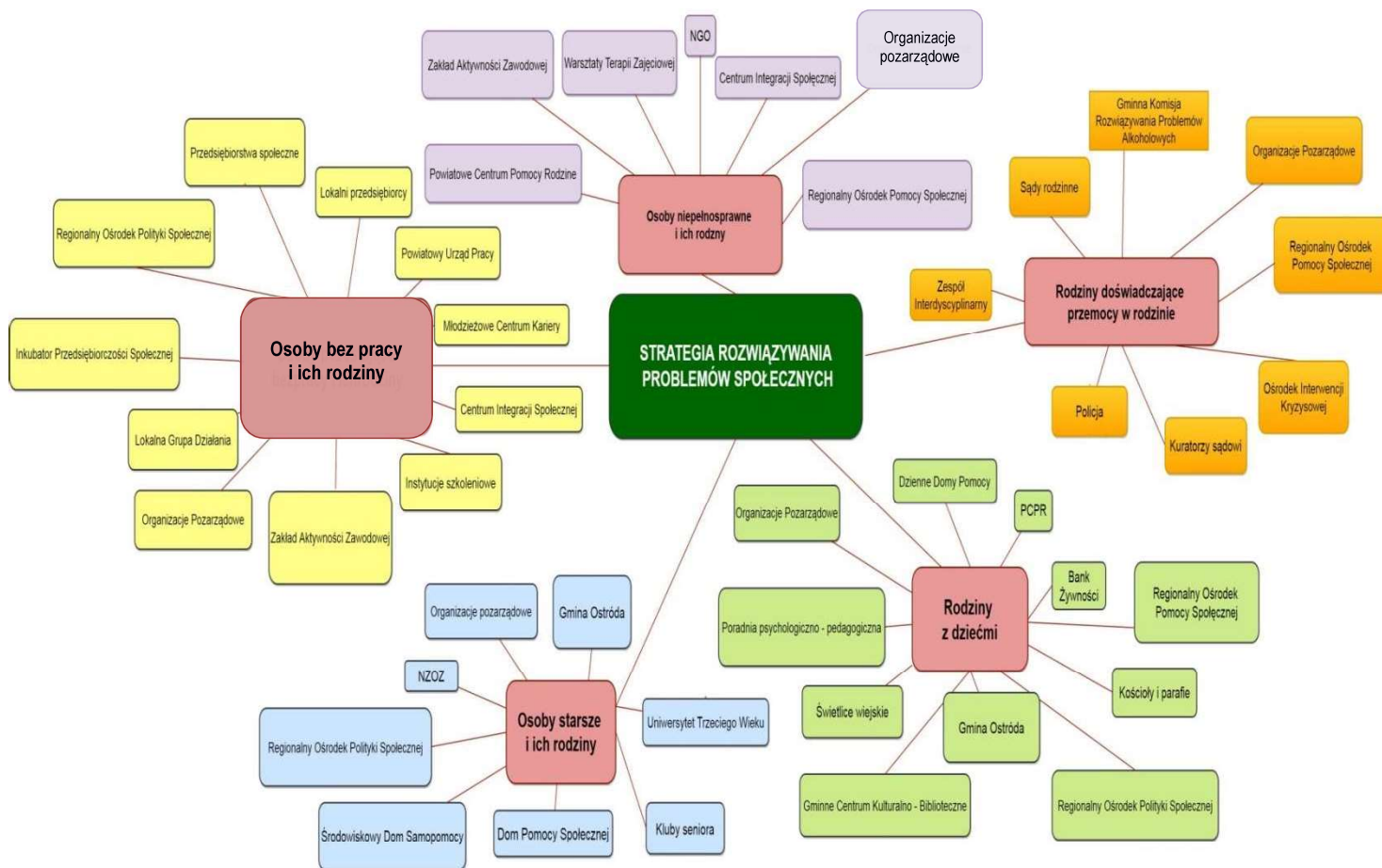
Przedstawiciele biznesu

Interesariusze z grupy biznesu są ważni dla każdej wspólnoty ze względu na ich udział w lokalnym budżecie oraz zapewnienie zatrudnienia dla miejscowej ludności.

Przedsiębiorstwa społeczne i instytucje wsparcia ekonomii społecznej

Przedsiębiorczość społeczna i ekonomia społeczna, jest ważnym czynnikiem rozwoju lokalnego tworzy miejsca pracy, poszerza oferowane usługi, włącza organizacje pozarządowe w obszary aktywności władz samorządowych oraz wpływa na powstawanie lokalnych i sąsiedzkich form współpracy ekonomicznej i wsparcia wzajemnego, tworząc lokalny rynek pracy przeznaczony zwłaszcza dla osób zagrożonych marginalizacją społeczną. Różnorodność form ekonomii społecznej daje pracownikom socjalnym szansę na realny sukces pracy socjalnej. Ma również znaczenie edukacyjne dla społeczności lokalnej i władz samorządowych: przynosi wymierne korzyści, aktywizuje wokół siebie środowisko, przez bogactwo form ma szeroki zasięg oddziaływania.

Analiza interesariuszy w odniesieniu do poszczególnych grup klientów Gminnego Ośrodka Pomoc Społecznej w Ostródzie

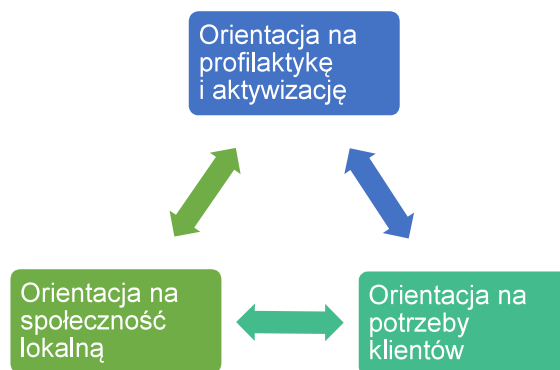
Efektywna współpraca pomiędzy Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej a interesariuszami bez powinna jasno określać funkcje jednej i drugiej strony oraz ich wzajemne powiązania. W relacjach tych wskazane jest stosowanie trzech ogólnych zasad:

- **partnerstwa** – obejmującego współpracę władz publicznych i partnerów społecznych i gospodarczych w programowaniu, realizacji i ocenie usług pomocy społecznej;
- **koordynacji** – obejmującej współdziałanie instytucji publicznych w programowaniu, realizacji i ocenie usług pomocy społecznej, tak, aby instytucje, środki i instrumenty stanowiły spójny system pomocy społecznej;
- **komplementarności** – obejmującej ocenę wzajemnego wpływu poszczególnych działań w programowaniu realizacji i ocenie usług pomocy społecznej.

3.4.2. Zasady współpracy i partnerstwa

Silny, nierozzerwalny związek gminy z jej otoczeniem wymusza spojrzenie na cele i działania zaplanowane w ramach Strategii również poprzez pryzmat **uwarunkowań zewnętrznych**, na które wspólnota samorządowa nie ma wpływu albo posiada jedynie niewielkie możliwości oddziaływania. Niepewność wiążąca się z niestabilnym otoczeniem (będącym źródłem zarówno licznych szans i możliwości, jak i zagrożeń dla rozwoju lokalnego), a także złożoność i współzależność zjawisk społecznych, stanowiących efekt decyzji i działań wielu różnych autonomicznych podmiotów (osób, rodzin, organizacji i instytucji), zachęcają do umiarkowanego optymizmu odnośnie oczekiwanej zmiany społecznej w perspektywie 2024 roku. Trudno jest oczekiwać, że wszyscy mieszkańcy aktywnie włączą się w eliminowanie problemów i dysfunkcji z życia społecznego.

Należy podkreślić, iż efekty podejmowanych działań będą w dużej mierze uzależnione od **zewnętrznych uwarunkowań politycznych, ekonomicznych oraz prawnych**. Kluczowe znaczenie będą miały konkretne decyzje podejmowane przez władze krajowe (ustawodawcę, rząd), które oddziaływać będą na samorządy niższych szczebli. Brak odpowiednich zmian na poziomie regulacji oraz praktyki życia społecznego i gospodarczego może utrudnić, a nawet uniemożliwić wdrożenie wielu potrzebnych rozwiązań na terenie gminy. Nie zdejmuje to jednak ciężaru działań oraz odpowiedzialności z instytucji zapewniających pomoc i wsparcie mieszkańcom, w związku z tym potrzebne jest wskazanie uniwersalnych zasad postępowania, dzięki którym możliwe będzie zwiększenie skuteczności oraz efektywności oddziaływań w ramach lokalnej polityki społecznej.

Orientacja na profilaktykę i aktywizację

Podstawę i zarazem najszerszy obszar aktywności podmiotów zaangażowanych w realizację strategii powinny stanowić działania profilaktyczne oraz instrumenty aktywizujące mieszkańców. Chodzi o wyprzedzanie wszelkich stanów zagrożenia zdrowotnego, bytowego, a także przypadków niedostosowania społecznego. Działania profilaktyczne, skupiające się na edukacji społecznej, poradnictwie i samopomocy, powinny być adresowane do osób zagrożonych ubóstwem i dysfunkcjami, a także do ogółu mieszkańców gminy. Działania aktywizujące powinny natomiast wspierać wysiłki osób i rodzin, które chcą zmienić swoją sytuację, przede wszystkim poprzez podjęcie aktywności zawodowej.

Orientacja na potrzeby, możliwości i ograniczenia klientów

Skuteczne wsparcie osób i rodzin doświadczających trudności życiowych wymaga podejścia indywidualnego, oznaczającego uwzględnianie – przez instytucje oraz pracujących w nich specjalistów – wartości, emocji, cech fizycznych i psychicznych, środowiska rodzinnego i społecznego oraz innych cech klientów. Na tej podstawie mogą być planowane i realizowane bardziej adekwatne formy pracy, pozwalające lepiej wykorzystać i rozwinąć potencjał osób i rodzin. Co istotne, zasada ta ma zastosowanie nie tylko w działaniu pracowników socjalnych, asystentów rodziny, psychologów czy terapeutów, ale również pracowników oświaty, instytucji kultury i innych podmiotów działających sferze społecznej, które powinny

diagnozować potrzeby i oczekiwania swoich klientów, np. poprzez badania ankietowe czy bezpośrednie rozmowy. Należy zarazem pamiętać, iż instytucje mają do realizacji określoną misję oraz cele, a zatem orientacja na potrzeby odbiorców nie może oznaczać całkowitego podporządkowania się oczekiwaniom mieszkańców – ważne jest kreowanie pożądanых postaw oraz nawyków, a także nabywania wiedzy i kompetencji w ważnych obszarach życia.

Orientacja na społeczność lokalną

Aby skutecznie rozwiązywać problemy, należy wykorzystywać i rozwijać zasoby całej społeczności lokalnej, a nie tylko poszczególnych osób czy rodzin. Konieczne jest, zatem mobilizowanie środowisk poprzez ich liderów (np. radnych, sołtysów, działaczy organizacji pozarządowych, osoby duchowne, zaangażowanych społecznie przedsiębiorców), a także budowanie lokalnych partnerstw łączących zasoby sektora publicznego, gospodarczego i społecznego. Dzięki takiemu podejściu możliwa będzie

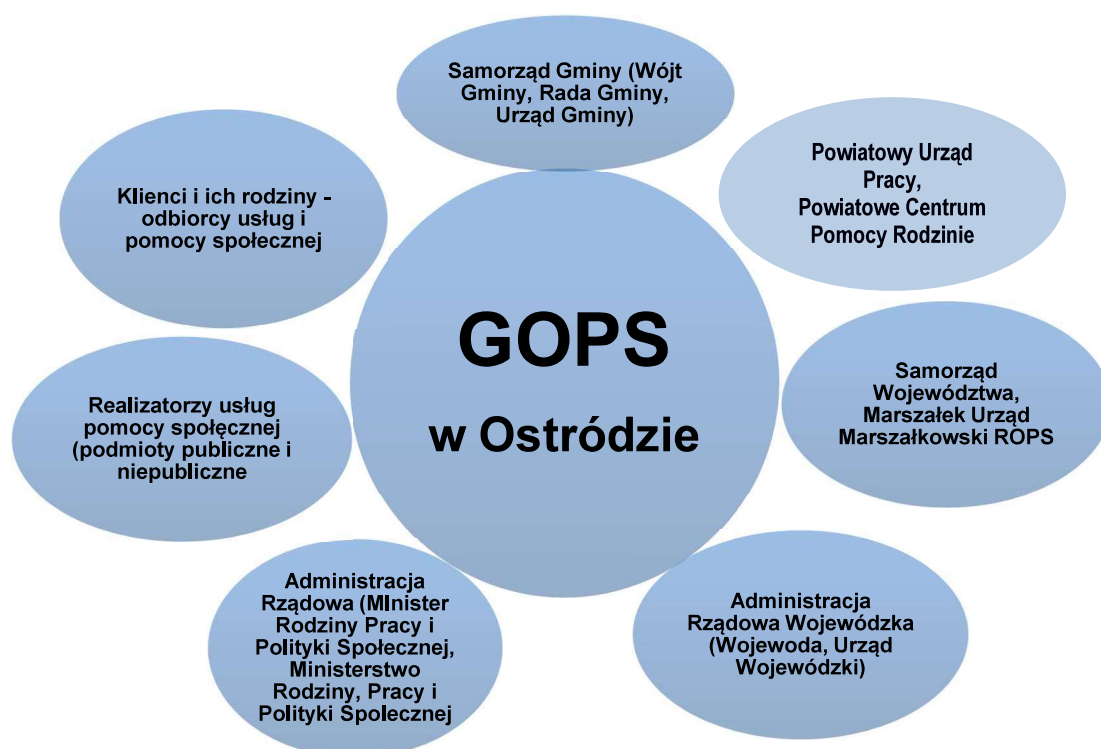
bardziej rzetelna identyfikacja osób i grup społecznych wymagających objęcia pomocą, a także zaproponowanie bardziej adekwatnych i efektywnych instrumentów wsparcia. „Orientacja na społeczność lokalną” w pracy socjalnej oznacza częstsze wykorzystywanie tzw. metody środowiskowej, skupionej na tworzeniu sieci współpracy oraz struktur wspierających rozwój społeczności w miejscach problemowych (np. miejscowości popegeerowskie), a także określonych grup społecznych (np. dzieci i młodzież, seniorzy, rodziny dysfunkcyjne), zwłaszcza zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem.

Stosowanie wyżej wymienionych zasad w dłuższej perspektywie czasu będzie wiązało się ze wzrostem wydatków budżetu gminy na programy profilaktyczne, usługi aktywizujące oraz specjalistyczne usługi organizowane w formie środowiskowej, kosztem stopniowego zmniejszania udziału bezpośrednich świadczeń o charakterze finansowym lub rzeczowym, które często przyczyniają się do przedłużenia czy nawet utrwalenia postaw biernych i roszczeniowych wśród klientów pomocy społecznej.

Wykorzystanie i rozwijanie potencjału lokalnych społeczności będzie wiązało się z coraz **większym zaangażowaniem podmiotów ekonomii społecznej**, jako organizacji osadzonych blisko obywateli w świadczenie usług społecznych (z wykorzystaniem środków publicznych oraz przy zachowaniu mechanizmów konkurencji w zakresie wyboru usługodawców).

Jednocześnie warunkiem skutecznej realizacji celów strategii będzie ciągła **profesjonalizacja kadr lokalnych instytucji i organizacji** oraz realizowanych przez nie programów czy projektów. Dynamika rzeczywistości społecznej, w tym pojawianie się nowych zagrożeń społecznych, powoduje, iż osoby zajmujące się pomocą i wsparciem muszą regularnie podnosić posiadane **kompetencje i kwalifikacje**. Rozwój zawodowy pracowników samorządu oraz działaczy sektora pozarządowego powinien odbywać się z wykorzystaniem różnych form edukacji (np. szkoleń i kursów, warsztatów, wizyt studyjnych), zarówno „branżowych” dla wybranych grup podmiotów, jak i interdyscyplinarnych stanowiących przestrzeń wymiany doświadczeń oraz wypracowywania Wspólnych rozwiązań pomiędzy jednostkami z różnych dziedzin i sektorów.

Najważniejsze podmioty istotne z punktu widzenia organizowania działań pomocy i integracji społecznej.

Uwzględniając powyższe zasady, należy stwierdzić, że podstawową formą współpracy przy wdrażaniu poszczególnych działań Strategii powinno być szeroko rozumiane **partnerstwo**.

Możliwe rozwiązania i formy partnerstwa, współpracy umożliwiające realizację i monitorowanie wdrażania Strategii:

- 1) **Własne struktury** w wyodrębnionej komórce organizacyjnej lub jako **samodzielne stanowisko** pracy w GOPS/Gminie.
- 2) **Samorządowa niezależna jednostka organizacyjna**.
- 3) Realizacja zadań w ramach systemowej i rzeczywistej **współpracy z innymi podmiotami publicznymi**, w szczególności z PUP.
- 4) Realizacja zadań i projektów na rzecz pomocy społecznej dofinansowanych ze środków zewnętrznych, gdzie **wnioskodawcą jest partner prywatny**, np. organizacja pozarządowa (podmiot ekonomii społecznej), a Gmina/GOPS partnerem.
- 5) **Zlecenie zadań podmiotom niepublicznym** na zasadach określonych w art. 5, ust 1. i ust.2, pkt 2. ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (udpp) z 24 kwietnia 2003 w szczególności w formie wieloletnich kontraktów – organizacje pozarządowe.
- 6) **Kupowanie usług w trybie ustawy o zamówieniach publicznych** – ustawa z 29 stycznia 2004 r., Prawo zamówień publicznych ze szczególnym uwzględnieniem klauzul społecznych – organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze, osoby fizyczne.
- 7) Realizowanie zadań **w partnerstwie**:
  - publiczno-publicznym pomiędzy różnymi gminami (art. 74 ustawy o samorządzie gminnym z 8 marca 1990 r.) i różnymi powiatami (art. 73 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym), pomiędzy powiatem a gminami (art. 5, ust. 2 ustawy o samorządzie powiatowym);
  - publiczno-niepublicznym z organizacjami pozarządowymi (art. 28a ustawy z 6 grudnia 2009 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, tekst jednolity) oraz art.5, ust 1. i ust.2, pkt 7 udpp;
  - publiczno-prywatnym (ustawa z 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym).
- 8) Szczególne formy wynikające z zapisów szczególnych w innych ustawach: np. ustawy o pomocy społecznej czy ustawy o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych czy dotyczące partnerstwa lokalnego, pomiędzy grupą instytucji realizujących na podstawie umowy przedsięwzięcia i projekty na rzecz rynku pracy (art. 7, ust. 6 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy).

Taka różnorodność form realizacji umożliwia pełniejsze wykorzystywanie potencjału lokalnego, zarówno podmiotów publicznych jak i niepublicznych. Gmina powinna przeanalizować zadania wskazane w strategii wyodrębnić te, które mogą być realizowane przez organizacje pozarządowe.

3.4.3 Ramy finansowe i źródła finansowania strategii

Źródła finansowania działań z obszaru:

Pomoc i integracja społeczna

1. Środki z budżetu Gminy, w tym środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Środki z Funduszu Pracy.

3. Środki z budżetu Państwa, w tym m.in. środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelski na lata 2014-2020 (FIO), Programu Ostonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”, „Resortowy Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” oraz Rządowego Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 (ASOS).
4. Środki Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Europejskiego Funduszu Społecznego (POWER, Regionalny Program Operacyjny Woj. Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020).
5. Środki w ramach innych zagranicznych instrumentów finansowych (np. Środki z Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy).
6. Inne źródła.

Źródła finansowania działań z obszaru:

Bezpieczeństwo publiczne

1. Środki z budżetu Gminy, w tym środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Środki z budżetu Państwa, w tym m.in. Programu Ograniczania Przeszłości i Aspołecznych zachowań „Razem Bezpieczniej”.
3. Środki Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.
4. Inne źródła.

Źródła finansowania działań z obszaru:

Rynek pracy i edukacja

1. Środki z Funduszu Pracy.
2. Środki z budżetu Gminy.
  1. Środki z budżetu Państwa, w tym m.in. środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
  3. Środki Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Europejskiego Funduszu Społecznego (POWER, RPO).
  4. Inne źródła, np. sponsorów i prywatnych fundacji (dla NGO i edukacyjnych inicjatyw obywatelskich).

Źródła finansowania działań z obszaru:

Aktywność społeczna, kulturalna i sportowa mieszkańców

1. Środki z budżetu Gminy.
2. Środki z budżetu Państwa, w tym np. środki Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020, Rządowego Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014- 2020 (ASOS).
3. Środki Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Europejskiego Funduszu Społecznego (POWER, Regionalny Program Operacyjny Woj. Warm.-Maz. 2014-2020).
4. Inne źródła, w tym prywatnych sponsorów i inwestorów.

Źródła finansowania działań z obszaru:

Zdrowie, seniorzy, osoby z niepełnosprawnością

1. Środki z budżetu Gminy.
2. Środki z budżetu Państwa, w tym m.in. środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelski na lata 2014-2020 (FIO),

- Rządowego Programu Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 (ASOS).
3. Środki Unii Europejskiej (POWER, Regionalny Program Operacyjny Woj. Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020).
  4. Inne źródła.

Źródła finansowania działań z obszaru:

Jakość życia

1. Środki z budżetu Gminy.
2. Środki Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Regionalny Program Operacyjny Woj. Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020).
3. Środki z budżetu Państwa, w tym środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
4. Inne źródła.

Źródła finansowania działań z obszaru:

Zarządzanie publiczne i współpraca międzysektorowa

1. Środki z budżetu Gminy.
2. Inne źródła.

3.5. Monitoring i aktualizacja

W świetle ustawy o pomocy społecznej, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy nie tylko opracowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych, ale również jej późniejsza realizacja. Znaczna część kierunków działań zaplanowanych w Strategii mieści się w zadaniach jednostek organizacyjnych gminy Ostróda, Powiatu Ostródzkiego, organizacji pozarządowych i innych podmiotów, które są już skutecznie wdrażane. Jest tu jednak także sfera nowych pomysłów i rozwiązań, stanowiących odpowiedź na nasilające się problemy oraz niezaspokojone w dostatecznym stopniu potrzeby mieszkańców.

Podstawowe założenia monitoringu

Monitoring stanowi proces gromadzenia oraz analizowania informacji ilościowych i jakościowych, służący odpowiedzi na pytania o to, co, kiedy i jak zostało zrealizowane, dzięki któremu można uchwycić różnice pomiędzy założeniami planu strategicznego a ich faktycznym wykonaniem, w dwóch zasadniczych obszarach:

- rzeczowym (merytorycznym) – dotyczącym postępu realizacji działań pod względem osiągniętych efektów oraz terminowości wykonania;
- finansowym – obejmującym zarządzanie środkami, przede wszystkim pod kątem efektywności wydatków.

Ponadto zapewnione zostaną warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania i weryfikacji zapisów strategii w odniesieniu do zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego. Osiągnięcie wyznaczonych celów możliwe będzie poprzez strategiczną współpracę partnerów lokalnych skupionych wokół celów strategicznych i zadań zaproponowanych w niniejszym dokumencie. Taka współpraca **stanowi warunek konieczny** dla realizacji pomyślnie opracowanej strategii.

Zasadniczą rolę w zakresie planowania oraz podejmowania decyzji strategicznych będą odgrywały władze Gminy Ostróda – Wójt oraz Rada Gminy, natomiast instytucją koordynującą działania związane

z wdrażaniem Strategii będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostródzie. Do zadań GOPS będą należały w szczególności:

- **czynności operacyjne** – ustalanie z interesariuszami bieżących potrzeb, podziału zadań i odpowiedzialności, a także uszczegóławianie zapisów strategii w postaci rocznych lub kilkuletnich programów wpisujących się w sferę pomocy i integracji społecznej;
- **czynności monitorujące** – regularny monitoring poziomu osiągnięcia celów i rezultatów oraz zakresu zrealizowanych działań;
- **czynności informacyjno-konsultacyjne** – przekazywanie władzom gminy, lokalnym partnerom i instytucjom współpracującym oraz mieszkańcom informacji na temat stanu wdrożenia Strategii, a także pozyskiwanie informacji zwrotnej w tym zakresie;
- **czynności wnioskodawcze** – przedkładanie władzom gminy oraz lokalnym partnerom stosownych wniosków oraz rekomendacji dotyczących decyzji i działań korygujących wdrażanie Strategii oraz aktualizacji dokumentu.

Monitoring realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ostróda na lata 2018-2024 będzie prowadzony raz do roku. Przedmiotem monitoringu będą wskaźniki oparte na obiektywnych dowodach obrazujących stan założonych działań oraz osiągniętych rezultatów i celów. Ich katalog został przedstawiony w ramach obszarów realizacji Strategii. Ma on charakter otwarty. Jeżeli w procesie monitoringu zostanie zidentyfikowana potrzeba zmiany jego zakresu, możliwe jest wprowadzenie zmian i uzupełnień bez konieczności aktualizacji dokumentu – o ile będą one służyły lepszemu rozpoznaniu sytuacji społecznej oraz efektów wdrażania Strategii. Stosowną decyzję w tym zakresie podejmie Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostródzie.

Wskaźniki odnoszą się do kierunków niezbędnych działań, które zostały przyporządkowane poszczególnym obszarom Strategii. Monitoringu mogą podlegać również wskaźniki kontekstowe, pokazujące ogólną sytuację społeczną gminy Ostróda, mające charakter komplementarny wobec wskaźników realizacji działań. Ich analiza pozwoli spojrzeć na proces realizacji Strategii w odniesieniu do sytuacji w gminie.

Raporty z monitoringu powinny zawierać w szczególności:

- opis uwarunkowań i przebieg procesu monitorowania Strategii;
- ocenę wpływu uwarunkowań zewnętrznych, np. zmian prawa, procesów ekonomicznych czy zjawisk społeczno-kulturowych, na aktualność założeń Strategii;
- ogólną charakterystykę bieżącej sytuacji społeczno-ekonomicznej Gminy;
- prezentację obszarów i celów Strategii, zrealizowanych wskaźników wdrażania, a także opis zrealizowanych działań pod względem jakościowym i ilościowym;
- wnioski i rekomendacje.

Zaleca się, aby raporty z monitoringu były opracowywane do końca czerwca roku następującego po okresie sprawozdawczym, a następnie przedkładane Wójtowi i Radzie Gminy.

Zarządzanie realizacją Strategii powinno być systemowe, elastyczne i otwarte na zmieniające się uwarunkowania, ponieważ strategia jest planem dostosowanym do dynamicznych czynników zewnętrznych i wewnętrznych, jednak w taki sposób, aby tam gdzie to możliwe, kształtować rzeczywistość społeczną w oparciu o wizję pożądaných zmian.

3.6. Ewaluacja

Ewaluacja strategii będzie to systematyczna i obiektywna jej ocena – jej zaplanowania, wdrożenia i rezultatów. Celem ewaluacji Strategii jest określenie adekwatności i stopnia osiągnięcia celów, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości. Ewaluacja stanowić będzie ocenę przedsięwzięć

w kontekście ich wyniku, wpływu, oraz potrzeb, które miały zaspokajać. W tym ujęciu celem ewaluacji będzie weryfikacja osiągnięć danego przedsięwzięcia w realizacji do zaplanowanych oczekiwań oraz wykorzystanie uzyskanych w ten sposób informacji i doświadczeń przy projektowaniu i planowaniu podobnych działań w przyszłości. Rekomendacje i wnioski formułowane będą w oparciu o określone standardy i kryteria.

Osiągnięcie celów strategicznych może być przedstawione poprzez:

- **produkty** (np. dostarczenie określonej liczby godzin zajęć dla dzieci i młodzieży);
- **rezultaty** (np. osiągnięcia poprawy – w wyniku inicjatyw w miejscu zamieszkania – w zakresie aktywizacji seniorów);
- **wyniki oddziaływania strategii** (np., ograniczenia bezrobocia wśród osób wcześniej bezrobotnych);

Ewaluacja ocenić będzie wszystkie elementy logiki interwencji strategii - zarówno dla poziomu działań, produktów, rezultatów i oddziaływań, jak i na poziomie wszystkich rodzajów celów danej interwencji.

Zasadniczym celem ewaluacji będzie stałe doskonalenie skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane w kategoriach pozytywnych efektów społecznych lub gospodarczych związanych z bezpośrednio z realizacją danej strategii. Celem ewaluacji będzie przede wszystkim uzyskanie niezależnej opinii na temat rzeczywistych lub potencjalnych sukcesów strategii oraz czynników, które przyczyniły się do osiągnięcia danych rezultatów. Jednym z celów ewaluacji jest również wymiar edukacyjny. To analiza mechanizmów działania strategii, próba identyfikacji dobrych praktyk w zarządzaniu strategią i ich upowszechnienie, jak też analiza popełnionych błędów celem ich uniknięcia w przyszłości.

Kryteria ewaluacji

Jednym z ważnych elementów etapu planowania ewaluacji będzie podjęcie decyzji, w jaki sposób ma być dokonana ocena, jakie kryteria ewaluacji powinny być zastosowane do określonego badania. Główne kryteria ewaluacji:

- **trafność** - to stopień, w jakim cele przedsięwzięcia są zgodne z wymaganiami beneficjenta, potrzebami lokalnymi oraz politykami i priorytetami partnerów/donatorów; projekt/zadanie musi wynikać z rzeczywistych potrzeb lokalnych.
- **efektywność** - to ocena właściwego przekształcania zasobów/środków (funduszy) ludzi, czasu itd. w efekty; efektywność koncentruje się na relacji między produktami, rezultatami i/lub oddziaływaniem i środkami (w szczególności finansowymi) przeznaczonymi do ich uzyskania.
- **skuteczność** - to stopień, w jakim przedsięwzięcie osiągnęło (lub ma osiągnąć) cele przy uwzględnieniu stopnia ważności tych celów; skuteczność porównuje to, co zostało zrobione z tym co pierwotnie planowano.
- **oddziaływanie/użyteczność** - to wszystkie konsekwencje wdrożenia strategii – krótko i długoterminowe, bezpośrednie i pośrednie, pozytywne i negatywne, przewidziane i nieprzewidziane; oddziaływanie jest miernikiem oceny szerszych konsekwencji na poziom lokalnym, regionalnym, czy krajowym.
- **trwałość** - to stopień, jakim efekty strategii oddziałują po jego zakończeniu; to prawdopodobieństwo kontynuacji tych efektów długim odstępem czasu; trwałość może być oceniana z punktu widzenia możliwości jej utrzymania i rozbudowy w przyszłości.

Proces ewaluacji

Ewaluacja strategii jest procesem wieloetapowym, na który składa się: planowanie, projektowanie, realizacja, raportowanie, wykorzystanie wyników ewaluacji. Planowanie ewaluacji Strategii obejmie następujące etapy:

- **określenie celu** (lub celów): zdefiniowanie problemów oraz podstawowych kryteriów ewaluacji, dzięki czemu otrzymamy odpowiedź na pytanie: po, co przeprowadzamy ewaluację;
- **wyznaczenie, czasu badania**: etapu w cyklu realizacji strategii, który będzie podlegał ewaluacji i wstępnego harmonogramu ewaluacji (rozpoczęcia, zakończenia, terminu dostarczenia raportu

- z ewaluacji);
- **wskazanie zakresu:** przedmiotowego (strategii poddanej ewaluacji lub innych obszarów interwencji czy zagadnień horyzontalnych); czasowego; terytorialnego oraz określenie zasobów potrzebnych do realizacji badania;
- **wybór odbiorców:** w zależności od sprecyzowania grup docelowych strategii czy innych zainteresowanych stron; identyfikacja dostępnych danych wyjściowych, czyli dokumentów programowych, raportów z monitoringu strategii, danych statystycznych, wyników wcześniejszych ewaluacji;
- **wyznaczenie instytucji odpowiedzialnej** za zlecenie i nadzór nad przeprowadzeniem ewaluacji oraz podjęcie decyzji o tym, kto będzie włączony (ze strony instytucji zlecającej) w proces projektowania i wdrażania ewaluacji.

Projektowanie ewaluacji ma na celu sprecyzowanie i określenie oczekiwań stawianych wobec badania ewaluacyjnego, będzie składał się z następujących elementów:

- bardziej dokładnego określenia – sprecyzowania przedmiotu ewaluacji (przy uwzględnieniu wcześniejszych decyzji podjętych na etapie planowania),
- sformułowania listy szczegółowych pytań ewaluacyjnych,
- opracowania zakresu zadań dla wykonawcy badania oraz innych wymagań czy procedur prowadzenia badania ewaluacyjnego.

Istotnym elementem fazy projektowania będzie podjęcie decyzji, co do metod, które będą stosowane w czasie badania ewaluacyjnego, jej szczegółowego zakresu oraz dostępnych zasobów. Zastosowane zostaną następujące rodzaje pytań ewaluacyjnych:

- **opisowe**, których celem jest obserwacja, opis i pomiar zmian (rejestracja tego, co się wydarzyło),
- **przyczynowo-skutkowe**, które pozwalają zrozumieć i ocenić relacje między przyczynami i skutkami, (w jaki sposób i do jakiego stopnia określone zjawisko/zmiany można przypisać danej strategii),
- **normatywne** – odnoszące się do kryteriów ewaluacji (np. czy wyniki i wpływ interwencji są zadowolające w odniesieniu do postawionych celów, zadań, itd.),
- **predyktywne** – będące próbą określenia, co stanie się w rezultacie wprowadzenia danej interwencji (np. czy program nakierowany na zwalczanie bezrobocia na danym obszarze nie zagrazi już istniejącym miejscom pracy),
- **krytyczne**, których celem jest wsparcie procesu zmiany, np. z punktu widzenia postawy zgodności z wartościami (jak polityka w zakresie równych szans może być w większym stopniu akceptowana przez MŚP, jakie są skuteczne strategie dla ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego).

Realizacja ewaluacji weźmie pod uwagę następujące fazy cyklu procesu ewaluacji:

- **projektowanie ewaluacji** (strukturalizacja) – szczegółowe określenie kryteriów i elementów ewaluacji, wybór narzędzi obserwacji i zestawu wskaźników;
- **pozyskiwanie danych** – zebranie danych koniecznych do analizy (danych administracyjnych – dokumentacji strategii, danych pierwotnych i wtórnych, wywiady z uczestnikami i beneficjentami);
- **analiza danych** – interpretacja zebranych danych (zestawienie danych i ich porównanie), analiza wykorzystująca takie narzędzia, jak weryfikacja hipotez, analiza przyczynowo - skutkowa, itd. – przy zastosowaniu metod statystycznych i innych;
- **formułowanie ocen** – ocena efektów strategii w odniesieniu do wcześniej sformułowanych pytań ewaluacyjnych.

Raport ewaluacyjny

Raport ewaluacyjny będzie końcowym, najważniejszym produktem badania ewaluacyjnego, gdyż dostarczy informacji o jego wynikach oraz jest podstawą do akceptacji wyników prac zespołu ewaluacyjnego. Zastosowana zostanie następująca struktura raportu ewaluacyjnego:

- podsumowanie,
- tekst główny raportu,
- wnioski i zalecenia,
- aneksy,
- zakres zadań wykonawcy,
- zastosowana metodologia,
- skład osobowy zespołu wykonawcy (z podaniem zakresów odpowiedzialności za poszczególne zadania),
- lista konsultowanych osób i organizacji,
- harmonogram badania,
- wykaz dokumentacji wykorzystanej przy ocenie,
- inne dokumenty techniczne (np. formularze ankiet, wykorzystane dane statystyczne).

Częstotliwość ewaluacji

Ewaluacja częściowa w połowie okresu wdrażania (2021).

Ewaluacja końcowa – na zakończenie wdrażania (2024).